

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal black lines across its entire width, typical of notebook or legal stationery. The background is a solid off-white color, and there are no margins, text, or other markings present.

X MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ KONFERENCE

27 dubna - 05 května 2014 roku

Díl 14

Pedagogika

Praha
Publishing House «Education and Science» s.r.o
2014

POZNÁMKY

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frýdlanská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 B, Dnepropetrovsk

Materiály X mezinárodní vědecko - praktická konference
«Efektivní nástroje moderních věd – 2014». - Díl 14.
 Pedagogika.: Praha. Publishing House «Education and Science»
 s.r.o - 104 stran

Šéfredaktor: Prof. JUDr. Zdeněk Černák

Náměstek hlavního redaktor: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníčková

X sběrné nádoby obsahují materiály mezinárodní vědecké - praktické konference «Efektivní nástroje moderních věd» (27 dubna - 05 května 2014 roku) po sekcích Pedagogika.

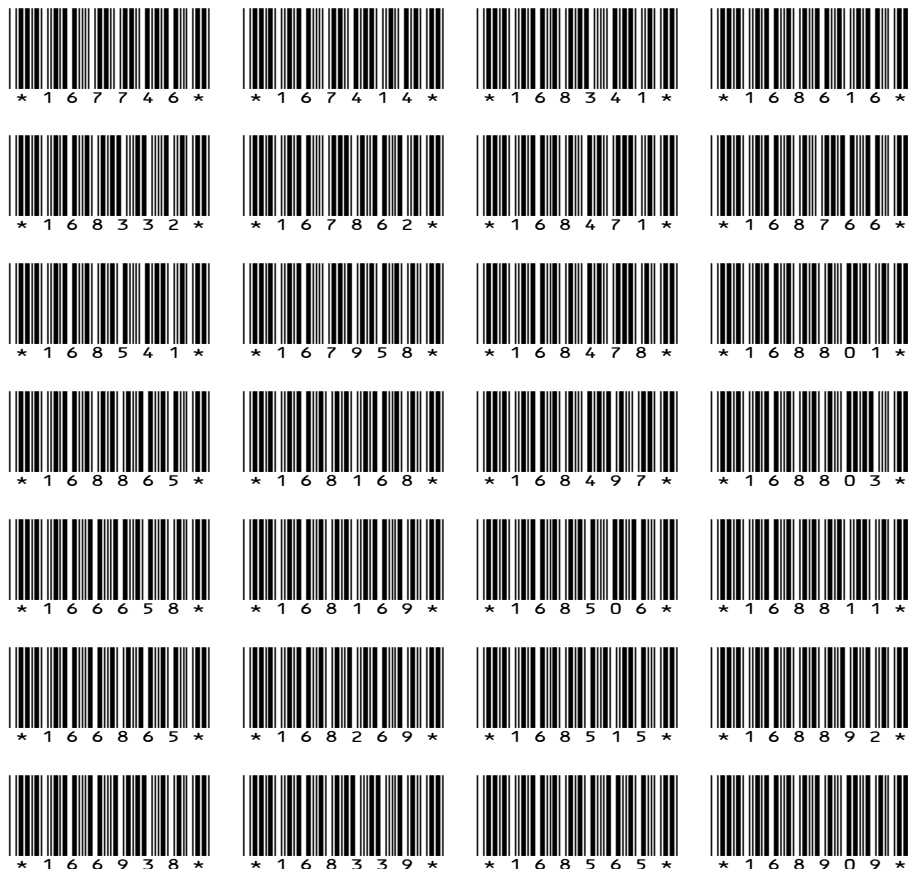
Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 270 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektiv autorů, 2014

© Publishing house «Education and Science» s.r.o.

PEDAGOGIKA

DISTANČNÍ VZNIK

К. культурологии, доц. Фролов А.В., ст.преп. Калинина О.М.
Санкт-Петербургский государственный экономический университет, Россия

РЕГЛАМЕНТ ВНУТРЕННЕГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СТРУКТУРНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ ВУЗА ПРИ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА С ПРИМЕНЕНИЕМ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В ситуации построения в вузе системы дистанционного образования важным моментом оказывается разработка регламента взаимодействия подразделений вуза при организации учебного процесса. Несмотря на то, что это процесс творческий, учитывающий особенности учебного процесса конкретного вуза, можно попытаться определить перечень мероприятий и ожидаемых результатов, назначить ответственных и сроки исполнения процессов:

№ / Мероприятие / Результат / Срок исполнения и ответственное подразделение

1. Предоставление в ЦМДОТ данных о назначенных уполномоченных по внедрению ДОТ на кафедрах, (Ф.И.О., телефон и почтовый адрес, e-mail, для связи) на следующий учебный год. / База по подразделениям (деканаты, директора филиалов, зав. кафедрами) / Кафедра, в срок до 30 июня.

2. ОПУ визирует договора на оказание платных образовательных услуг, ПК подготавливает проект приказа о зачислении на обучение в университете на платной основе. ПК направляет в ЦМДОТ копии приказов о зачислении на первый курс. Деканаты направляют в ЦМДОТ копии приказов о зачислении студентов по переводу из других вузов. / Копии приказов о зачислении / В установленном порядке. ПК. ОПУ.

3. ОПУ направляет в ЦМДОТ списки об абитуриентах и студентах по переводу из других вузов, оплативших обучение с применением ДОТ. / Списки об абитуриентах и студентах по переводу из других вузов, оплативших обучение с применением ДОТ / В течение месяца после установленного срока оплаты семестра. ОПУ.

4. МУ корректирует рабочие учебные планы по направлениям (специальностям) подготовки, на которые произведен прием студентов на обучение с применением ДОТ; МУ распределяет методическую нагрузку по кафедрам; УО

распределяет учебную нагрузку по кафедрам; МУ и УО перечисленные документы направляют в ЦМДОТ, институты и филиалы университета. / РУП; нагрузка по кафедрам / 15 октября текущего года. МУ. УО.

5. УО направляет в ЦМДОТ и на кафедры копии приказов о закреплении учебных дисциплин; Деканаты направляют в ЦМДОТ индивидуальные учебные планы студентов (при ускоренной или сокращенной форме обучения). / Копии приказов индивидуальные учебные планы (в электронном виде) / 15 октября текущего года, УО. Деканаты.

6. ЦМДОТ формирует группы для учебного процесса с применением ДОТ и учебные графики на учебный год; ЦМДОТ направляет списки групп и учебные графики в УО, директорам филиалов и институтам университета, а также всем уполномоченным по внедрению ДОТ. / Учебные графики на семестр (без сведений о преподавателях). Списки групп по направлениям (специальностям) подготовки. / За 15 дней до начала учебного года. ЦМДОТ.

7. Заведующие кафедрами закрепляют учебные УД по направлениям (специальностям) подготовки за преподавателями, прошедшими курсы повышения квалификации по ведению занятий с применением ДОТ и созданию ЭУМК, направляют эти сведения в ЦМДОТ. Назначенные преподаватели составляют графики модульного освоения студентами УД, подтверждают свой e-mail или иной адрес для связи со студентами. Сведения направляются в ЦМДОТ. / Учебные графики с указанием преподавателей учебных дисциплин, способов связи с преподавателями и наличия ЭУМК по каждой УД. / За 5 дней до начала семестра / Зав. кафедрами. ППС.

8. ЦМДОТ формирует базу ЭУМК по направлениям (специальностям) подготовки на семестр. База ЭУМК в системе (напр.: eLearningServer) в соответствии с учебными графиками / К началу семестра / ЦМДОТ.

9. ЦМДОТ и центр компьютерных технологий (ЦКТ) обеспечивают доступ студентов и ППС к системе eLearningServer (ЭУМК учебных дисциплин и средствам связи). Учетные записи преподавателей и студентов.

10. Назначение учебных и системных администраторов. / К началу семестра / ЦМДОТ. ЦКТ.

11. Деканаты информируют ЦМДОТ о результатах текущей и итоговой аттестации каждого студента, заполняют электронные экзаменационные (зачетные) ведомости; на бумажных носителях эти документы хранятся в установленном порядке. Учебные документы студентов-участников учебного процесса с применением ДОТ (учебные карточки, личные дела и т.д.) хранятся в установленном в университете порядке. / Журналы консультаций студентов, экзаменационные (зачетные) ведомости по группам студентов и экзаменационные (зачетные) индивидуальные листы. / В течение всего семестра. Деканаты.

12. По окончании каждого семестра деканаты направляют в ЦМДОТ списки студентов, обучающихся с применением ДОТ и не освоивших УД прошедшего семестра в соответствии с учебным планом. ОПУ направляет в

Медиева С.Х., Нұрланова С.С., Тұтқышева Ғ.Т., Ахметова И.А. Өзін-өзі тану арқылы жеке тұлғаның бойында рухани-адамгершілік қасиеттердің қалыптасуы.....	49
Токмазов Г.В. Проектирование перспектив научных исследований по проблеме формирования исследовательских умений	51
Шарзадин А.М., Орынбек Ш.Қ. Қазақстан бейнелеу өнерінің ембебап тақырыбы, мазмұны мен қыр-сырлары	54
Нұрмашқызы Ақтолқын Studding the English lesson with the new technology	59
Хасенова Г.О. Профессиональная компетентность педагога дошкольной организации	64
Стебеньева Т.В., Худoley Г.С., Ларина Т.С. Подходы к развитию систем непрерывного профессионального обучения и повышения квалификации за рубежом и их адаптация к современным российским реалиям.....	67
Слободиська О.А., Нагорна М.В. Особливості практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі.....	74
Малкенова А., Ким Г.А. Қоймадағы тауарлар есеп шотының АЖ құру	76
Чіжова Н.В. Компетентнісний підхід при формуванні професійної мобільності майбутніх фахівців.....	78
Отрощенко Л.С. Teaching German as a second foreign language in the Ukrainian Academy of Banking of the NBU	81
Пивовар І.В., Пивовар Ю.І. Інформаційна культура як складова розвитку професійності майбутнього правоохоронця	84
Мишик С.А. Структура действий психолого-педагогического системного анализа. Действие девятое. Определить форму организации системы	87
Казкенова Г. Болашақ бастауыш сынып мұғалімін педагогикалық практика арқылы дайындау	90
Самойленко Н.І. Гендерний підхід у підготовці майбутнього вчителя.....	94
Колкова С.М. Психологическое сопровождение позитивных изменений личности будущего учителя	98

OBSAH

PEDAGOGIKA

DISTANČNÍ VZNIK

Фролов А.В., Калинина О.М. Регламент внутреннего взаимодействия структурных подразделений вуза при организации учебного процесса с применением дистанционных образовательных технологий.....	3
Әмірбекова М.Р., Медиева С.Х., Аналбекова Қ.Т., Скакова А.К. Ақпараттық технологиялар арқылы ауызекі сөйлеу тілін дамыту	6
Колесникова Л.Г. О формировании профессиональных компетенций в рамках дистанционного образования.....	9
Кокойло А.Ю., Кухар Л.О. Використання дидактичних тестів у дистанційному навчальному процесі.....	12

PROBLÉMU PŘÍPRAVY ODBORNÍKŮ

Кашпур Т.О., Петров.А.Ю. Різноманітні аспекти діяльності інженера-педагога.....	16
Байұзакова Г.С., Мукаева А.М. К вопросу использования новых информационных технологий в педагогической деятельности	19
Неволина В.А. Воспитание как деятельность по управлению процессом профессионально-личностного становления специалиста	21
Дзюба П.М. Вдосконалення методики самостійної роботи з курсантами щодо підготовки до проведення занять зі захисту від зброї масового ураження.....	26
Насыритдинова Г.Н. Шағын жинақты мектепте оқу үдерісін ұйымдастыру ерекшеліктері мен мәселелері (Ұлытау ауданы Байқоңыр ауылындағы №17 мектеп негізінде).....	28
Кунгурова С.Н., Уразбаева М.Н. Особенности социализации личности студента с казахским языком обучения на занятиях русского языка.....	36
Тұрсынбеков А.Ж. Ұйымдағы компьютерлік техниканы бақылауға және есепке алуға арналған ақпараттық жүйені әзірлеу.....	38
Бекжанов А.С. Web-қосымша шаруашылықты алға жылжыту құралы ретінде ...	40
Тлеулина Ж.К. Ұялы байланыс компаниясының абоненттік бөлімі үшін автоматтандырылған ақпараттық жүйені құру	43
Фролова М.В. Школа как платформа для успешной социализации обучающихся на уровне профессионального образования	46

ЦМДОТ списки студентов, которые обучаются с применением ДОТ и не оплатили обучение за следующий семестр. ЦМДОТ приостанавливает доступ перечисленным студентам к системе управления обучением «eLearningServer» на следующий семестр. В случаях нарушения учебного графика сотрудники подразделений, ответственные за внедрение ДОТ, уведомляют об этом ЦМДОТ. / Списки студентов, не освоивших УД семестра в необходимом объеме или не оплативших обучение за следующий семестр. / Через две недели по окончании экзаменационной сессии, деканаты, ОПУ, ЦМДОТ, Ответственные сотрудники по внедрению ДОТ.

13. Выполненные курсовые и контрольные работы (рефераты и т.д.) студент направляет по электронной почте на адрес, указанный преподавателем.

14. Размер отправляемых файлов не должен превышать 20 Mb. / Оценка работы студента, экзаменационная ведомость или Экзаменационный индивидуальный лист; Курсовая работа должна храниться на кафедре на электронном носителе, обеспечивающим сохранность информации весь срок, установленный номенклатурой дел кафедры. / В соответствии с графиком учебного процесса. ППС. Зав. кафедрами. Деканаты.

15. Если студент отправил контрольную/курсовую / дипломную работу (проект) и не получил ответ в течение 10 дней, то он обращается через страницу сайта «eLearningServer» в ЦМДОТ, сотрудники ЦМДОТ выясняют причину отсутствия ответа ППС/деканат / Лист регистрации подачи работы на кафедры. / В течение всего срока обучения. ППС.

16. Форма проведения (контрольные работы, тестирование, рефераты и т.д.) текущего и промежуточного контроля усвоения студентом теоретической и практической составляющей УД определяется преподавателем, за которым закреплена УД. Преподаватель в графике модульного освоения УД указывает сроки проведения текущего контроля, форму и количество модулей УД, подлежащих текущему контролю. ЦМДОТ обеспечивает в соответствии с графиком доступ студентов и преподавателей к указанным учебным ресурсам. / Установленные формы аттестации студентов. / В течение всего срока обучения. ППС. ЦМДОТ.

17. Проведение промежуточной аттестации студентов (кроме последнего семестра обучения) производится с применением ДОТ, форма проведения определяется РУП. Выдача зачетных и экзаменационных листов и направлений на ликвидацию задолженностей производится деканатом в установленном порядке. / Установленные формы аттестации студентов / В периоды зачетных, экзаменационных сессий. Деканат.

18. По окончании учебного года деканат формируют приказы о переводе студентов на следующий курс или их отчислении и направляют их копии в ЦМДОТ (e-mail). / Копия приказов о переводе студентов на следующий курс или об отчислении из университета. / Через две недели после экзаменационной сессии. Деканат

19. Зачетно-экзаменационные сессии последнего семестра обучения с применением ДОТ, а также итоговая государственная аттестация (итоговый государственный экзамен и защита выпускной квалификационной работы) проводятся в очной форме в помещениях университета. / Экзаменационные ведомости/экзаменационные индивидуальные листы, протоколы Государственной экзаменационной комиссии, выпускные квалификационные работы / В соответствии с графиком учебного процесса. Деканат. ППС.

20. По окончании периода обучения деканаты формируют приказы об отчислении студентов в связи с окончанием срока обучения и направляют их копии в ЦМДОТ. / Копия приказов об отчислении. / Через две недели после окончания обучения. Деканат.

Пояснения к сокращениям:

ЦМДОТ – центр мультимедийных образовательных технологий вуза

ЦКТ – центр компьютерных технологий вуза

ППС – профессорско-преподавательский состав

ОПУ – отдел платных услуг

ПК – приемная комиссия

РУП – рабочие учебные программы

УД – учебная дисциплина

УО – учебный отдел

МУ – методическое управление

Әмірбекова М.Р., Медиева С.Х., Аналбекова Қ.Т., Скакова А.К.

Е.А. Бөкетов атындағы Қарму

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ АУЫЗЕКІ СӨЙЛЕУ ТІЛІН ДАМУ

«Адам ата – анадан туғанда есті болмайды: естіп, көріп, ұстап, татып ескерсе, дүниедегі жақсы, жаманды таниды – дағы, сондайдан білгені, көргені көп болған адам білімді болады. Естілердің айтқан сөздерін ескеріп жүрген кісі өзі де есті болады. Әрбір естілік жеке өзі іске жарамайды. Сол естілерден естіп білген жақсы нәрселерін ескерсе, жаман дегеннен сақтанса, сонда іске жарайды, соны адам десе болады» деп Абай бабамыз айтқандай, естігенді қолмен ұстап, іс жүзіне асыруға ат салысуға ұмтылайық!

Оқытудың жаңа ақпараттық-коммуникативтік технологияларын меңгеру – қазіргі заман талабы. ХХІ ғасыр – ақпараттық технология ғасыры. Қазіргі қоғамдағы білім жүйесін дамытуда ақпараттық-коммуникативтік технологиялардың маңызы зор. Білім беруді ақпараттандыру және пәндерді ғылыми-технологиялық негізде оқыту мақсаттары алға қойылуда.

ными, вызывают внутренний конфликт между социально одобряемыми и неодобряемыми эмоциями.

Далее в тренинге для студентов организуется понимание, что каждая субличность строится на основе какого-то желания целостной личности, что число субличностей в каждом человеке весьма велико, студенты на практике пытаются идентифицировать некоторые свои субличности. Происходит осознание деструктивных моментов в отношениях субличностей. Путем создания ведущим группы атмосферы принятия, создаются условия «примирения конфликтных сторон».

Корни непринятия субличностей могут тянуться в прошлое и в будущее, поэтому студентам предлагаются упражнения тренинга возвращающие в детство и направленные на принятие Себя – Ребенка. Необходимость этого отражена в словах Дж. Рейнуотер: «До тех пор, пока вы не научитесь любить, заботиться, понимать и принимать ребенка, которым вы когда-то были, ваше взрослое «Я» будет ощущать пустоту, мучение, одиночество, неудовлетворенность» [2]. В конце «путешествия» в детство студенты вспоминают минуты славы и успеха, как ресурсные состояния для принятия себя в настоящем времени. Путешествуя в будущее, студентам предлагается осознать факт неизбежности собственной смерти, принять ее, ибо наше отношение к смерти определяет наше отношение к жизни.

Одним из результатов самонаблюдения пронизывающего все упражнения четвертого этапа тренинга является умение студентов замечать те моменты, когда они каким-то образом осуждают себя или других людей, т.е. не принимают их безусловно. Поэтому следующие упражнения тренинга предлагают студентам возможность освободиться от наиболее неприятных эмоциональных переживаний, возможность любить сущность человека безусловно, то есть с полным принятием, без какой бы то ни было оценки. Это достигается упражнениями тренинга на безусловную любовь, самонаблюдением при сознательной идентификации с вызывающим отрицательные чувства человеком. Студенты также используют научную информацию для осмысления собственного состояния. Вводится содержание о превентивных моментах самовоспитания и стратегиях самопомощи в русле позитивной психотерапии [1].

Литература

1. Пезешкиан, Н. Позитивная семейная психотерапия: семья как терапевт. – М.: Смысл, 1993. – 332 с.
2. Рейнуотер Дж. Как стать собственным психотерапевтом: общ. ред. и послесл. Ф.Е. Василюка. – 1997. – 224 с.
3. Роджерс, К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. Пер. с англ. Общ. ред. и предисл. Исениной Е.И. – М.: Издательская группа «Прогресс», «Уни-верс», 1994. – 480 с.

К.псих.н. Колкова С.М.

*Красноярский Государственный Медицинский Университет
им. проф. В.Ф. Войно-Ясенецкого, Россия***ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПОЗИТИВНЫХ
ИЗМЕНЕНИЙ ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ**

При подготовке педагогических кадров, необходимо содействовать расширению границ сознания студента – будущего учителя, осознанию бессознательных механизмов его личности, поиску личностных смыслов. Собственные проблемы педагога и интуитивно используемые им методы регуляции своего дискомфортного состояния, часто экстраполируются на учеников. Личность педагога является одним из основных «орудий» труда. Отсюда необходимость личностного развития, подтверждаемая во всех программах подготовки специалистов в педагогике. Позитивное изменение личности невозможно без понимания самого себя, своих особенных эмоциональных проявлений, своих ограничений и недостатков. Пока не будет достигнута ощутимая степень осмысления, педагог будет не в состоянии распознать ситуацию, в которой он, вероятно, подвергается влиянию каких-то своих предубеждений и эмоций. Решение этой проблемы предполагает личностно-ориентированную гуманистическую парадигму. Основоположник гуманистической школы К. Роджерс [3] выделял три основные установки в качестве необходимых и достаточных условий любого позитивного изменения личности человека в любых коммуникативных контекстах – безусловное позитивное принятие, эмпатическое понимание и конгруэнтное самовыражение.

Многие специалисты не обладают изначально теми необходимыми индивидуальными качествами, которые позволяют сделать их работу эффективной и профессионально грамотной. Поэтому студентам, имеющим потребность личностного развития, необходимо предложить соответствующие возможности. Карл Роджерс [3] считал, что самопринятие играет основополагающую роль в развитии личности. Чтобы помочь будущим педагогам личностно развиваться, открывать свою дорогу к счастью, иметь хорошие отношения, нужно, во-первых, помочь им «встать на путь» развития безусловного самопринятия. Не смотря на то, что педагогическая профессия является массовой, и это серьезно затрудняет целенаправленное развитие личности в студенческом возрасте, достаточно реально для заинтересованных в своем личностном развитии студентов предлагать участие в тренинге, включающем в себя: Осознание собственных истинных эмоций и чувств. Формирование целостности личности через работу с субличностями. Принятие себя и других.

В начале тренинга происходит «прикосновение» студентов к собственному бессознательному и осознание своих истинных чувств и эмоций. Для этого у них объективируются аффективные состояния, которые, являясь амбивалент-

Ақпараттандыру технологиясының дамуы кезеңінде осы заманға сай білімді, әрі білікті жұмысшы мамандарын даярлау оқытушының басты міндеті болып табылады. Қоғамдағы ақпараттандыру процестерінің қарқынды дамуы жан-жақты, жаңа технологияны меңгерген жеке тұлға қалыптастыруды талап етеді.

Бүгінгі таңда ХХІ ғасыр табалдырығын еркін аттаған азат ұрпаққа тәлім-тәрбие және білім беруді жетілдірудің, мемлекеттік тілді оқытудың басым бағыттарын айқындау педагогика тәжірибесінің көкейкесті мәселелерінің бірі болып отырғаны анық[1].

Тіл тағдырын жетілдіру көп ретте мектепте атқарылатын жұмыс деңгейіне байланысты. Өйткені, өскелең ұрпақтың балғын санасына бай тіліміздің нәрін сіңдіріп, көкірегіне ұялатуға әр пән мұғалімі ауқымды істер атқаруы тиіс. Осыған орай жаңа экономикалық және әлеуметтік-мәдени жағдайларда Қазақстандық білім беру жүйесінің алдында тұрған білім беру сапаларын арттыруға, стратегиялық міндеттерді шешуге бағытталған түбегейлі қайта өзгертулер педагогикалық үрдіске жаңа талаптар жүктейді.

Елбасы бекіткен Қазақстан Республикасының индустриялық-инновациялық дамытудың 2003-2015 жылдарға арналған бағдарламасы ақпараттық технологиялар саласындағы ақпараттық теңсіздікті төмендетудің және білім деңгейін арттырудың шешуші тұтқасы болып табылады.

Қазақстан Республикасының «Білім беру туралы» Заңында еліміздің білім беру жүйесінің басты міндеттері атап көрсетілген. Соның бірі: «Білім беру жүйесін ақпараттандыру, оқытудың жаңа технологиясын енгізу, халықаралық коммуникациялық желілерге шығу» делінген. Бұл міндеттерді шешу үшін, нәтижеге бағытталған білім берудің жаңа жүйесіне көшу үшін әр мұғалім, жеке тұлға күнделікті ізденіс арқылы барлық жаңалықтар мен өзгерістерге батыл жол ашарлық жаңа тәжірибеге, жаңа ақпараттық технологияларға, әлеуметтік, тұлғалық және жеке құзыреттіктерге ие болуы тиіс. Бұл талаптар күнделікті әдістемелік жұмыстың жүйелі түрде ұйымдастырылуы негізінде жүзеге асырылады.

Жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы дамыта оқыту, қашықтан оқыту, дара тұлғаға бағыттап, оқыту мақсаттарын жүзеге асыра отырып, оқу-тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарылату – бүгінгі күннің басты талабы [2].

Орыс мектептерінде Қазақ тілін, мемлекеттік тілді оқыту жүйесі қарапайым және бастапқы, негізгі, орта және ортадан жоғары деңгей бойынша базалық және пәндік құзыреттерді жүзеге асыра отырып, қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай оқушыны тілдік білім негізінде әдеби тілде сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету арқылы дара тұлғаның тілдік қабілетін дамыту, бір-бірімен сабақтас, жүйелі тақырыптарды коммуникативтік тұрғыдан ұсына отырып, оқушыларға қазақша тілдік қатынасты игерту мақсатын көздейді. Осы аталған мақсатқа қол жеткізу үшін оқытудың ақпараттық технологияларын пайдаланған орынды.

Қазақ тілі сабағында оқу ақпаратын ақпараттық технология жағдайында меңгерумен байланысты оқу әрекетінің түрлері;

1) эмпирикалық әрекет қабылдау кезеңі ретінде;

- монитор экранындағы фонына назар аудару;

- фондағы жекеленген жаттығуларға зейін аудару;

- нақты жаттығуды және айрықшаланған сөздерді суреттеу;

- нақты сөйлемдерді кешенді бейнелеу;

2) жаттығуды танытуға бағытталған эвристикалық әрекет ретінде;

- жаттығуды абстрактілі ойлау;

- жаттығуды түрлендіру жолдарын іздеу;

3) жаттығуды түрлендіру мен жаңа білім алуға бағытталған репродуктивтік әрекет ретінде;

- таңдалған жаттығу бойынша сөйлемді түрлендіру;

- таныс жаттығу түрлерін жасау;

- берілген жаттығуды бағалау;

4) дағдыны қалыптастыруға арналған практикалық әрекет;

- дағдыны таныс жағдайда қолдану;

- таныс емес жағдайда дағды қалыптастыру

Осы кезеңдер бойынша сынып оқушыларының қазақ тілі сабағында оқу әрекеті қалыптасып, белсенді қызмет етуге ұмтылады.

Ақпараттық технологияны қолдануда, әдетте шынайы өмірлік жағдайлар келтіріліп, бірігіп шешу мәселелері ұсынылады, ролдік ойындар пайдаланылады, білгірлігінің қалыптасуы барысында жеке белсенді позициясын қалыптастыруға жағдай тудырады, қарым-қатынас дағдыларын орнықтырады, сыни тұрғыдан ойлауға үйретеді. Демек, ақпараттық технологияны пайдалану оқу үрдісіне енгізу тіл үйретуде тиімді. Тыңдап-түсіну, көріп-байқау құралдарының концепциясында оқыту былайша орналасады: тыңдау-сөйлеу-оқу-жазу. Оның ішінде ауызша қабылдау (тыңдау мен сөйлеу) әрдайым ілгері шығып отырады. Ақпараттық-қатынастық технология арқылы бастауыш сынып оқушыларының ауызекі тіл байлықтарын дамытуды басқару.

Ауызекі сөйлеу әдістемесін суреттеуге келгенде ауызекі тілде ойдағыдай сөйлеудің төмендегі негізгі шарттарын ескергеніміз жөн: 1. ауызекі тілде сөйлеудің монологты және диалогты формалары оқытудың барлық кезеңдерінде қатар жүреді; 2. Тілді меңгеруге кешенді түрде ықпал ету жүзеге асырылады. Яғни бұл ауызекі тілде сөйлеу мен оқытуға бір мезетте үйрету, тілдік және сөйлетуге арналған дайындық жаттығуларының жүйелі түрде орындалуы; 3. Қосымша оқыту құралдарының жиі-жиі қолданылуы; 4. лингафонда, компьютерлі кабинеттерде ауызекі тілде сөйлеуге бағытталған жаттығуларды кең көлемде қолдану [3].

Сонымен, бастауыш сынып оқушыларының ауызекі сөйлеу тіл байлықтарын ақпараттық қатынастық технология арқылы дамыту дегеніміз-

лекції-бесіди, лекції-діалогі, тематичні дискусії, аналіз педагогічних умов для реалізації програми гендерного виховання, проблемно-дискусійні семінари, організацію педагогічних ситуацій позитивної та негативної статево-рольової поведінки, структурування проблемних педагогічних ситуацій функціонально-рольових і індивідуально-інтимних взаємовідносин статей, індивідуальні бесіди і консультації, реалізацію програм статево-рольового виховання з аналізом і взаємоаналізом проміжних та кінцевих результатів; рольові ігри, створення умов для моделювання і відтворення необхідної статевої поведінки; тренінги; рефлексивні практикуми.

На третьому етапі – рефлексивно-аналітичному, потрібні такі педагогічні ситуації, які вимагають оцінки, рецензування, самоаналізу педагогічної діяльності, саморефлексії статево-рольової поведінки, рівня культури взаємовідносин. Важливу роль грає індивідуальна думка кожного та рівень культури взаємовідносин у групі. Закладена у структуру занять система спеціальних процедур, завдань і вправ має бути спрямована на керований розвиток різних сфер індивідуальності студента, стимулювання творчості, рефлексію широкого діапазону: від загальних рефлексивних якостей до власне педагогічної рефлексії та творчості, саморегуляції гендерної поведінки та педагогічної майстерності.

На даний час, на жаль, весь навчальний процес не є особистісно-орієнтованим, індивідуально-творчим. Навчальні програми пропонують лише об'єм знань, умінь і навичок, є своєрідною інформаційною системою, обов'язковою для засвоєння незалежно від індивідуальності студента. Більшість з них мало орієнтовані на формування особистісних якостей, становлення особистості. Статево-рольові стереотипи, засвоєні студентами з дитинства у сім'ї, школі прямо чи опосередковано впливають на дівчат і хлопців-школярів, з якими студенти взаємодіють у процесі педагогічної діяльності. Чим раніше студенти починають рефлексувати свої індивідуальні особливості як представника конкретної статі, тим швидше і ефективніше буде реалізовуватись індивідуальна і професійна підготовка студентів до виховання школярів у рамках гендерного підходу.

Література:

1. Мунтян І. С. Гендерний підхід у професійній підготовці студентів вищих педагогічних закладів: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / І. С. Мунтян. – Одеса, 2004. – 21 с.

2. Сериков В.В. Личностный подход в образовании: концепция и технология: Монография. – Волгоград: Перемена, 1994. – 152 с.

3. Сластенин В. А. Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений. – М.: Школа-Пресс, 1998. – 512 с.

ності мають міждисциплінарні курси. Такі курси мають охоплювати знання, педагогічні ситуації, рольові ігри пов'язані із уявленнями про гендерні стереотипи та сучасні гендерні ролі, особливості гендерної соціалізації, жіночу/чоловічу індивідуальності, культуру взаємовідносин статей. Основними формами навчально-пізнавальної діяльності студентів мають бути: аудиторна навчальна діяльність (лекції, практичні та лабораторні заняття, семінари); позааудиторна самостійна навчально-виховна робота, педагогічна практика.

Другий етап (основний) – теоретико-практичний (2 – 3 курси) – ознайомлення з соціальними та науковими передумовами виникнення ідеї гендерного виховання, його основними поняттями, сучасними підходами до проблеми виховання школярів у рамках гендерного підходу. На другому етапі формування готовності студентів до реалізації гендерного підходу у загальноосвітніх школах, починаючи з 2 – 3 курсів (у відповідності до навчального плану кожного факультету) студенти у процесі лекцій, семінарських занять вивчають історію розвитку ідей гендерного виховання (диференційованого, статевого виховання), сучасні підходи виховання школярів у процесі їх гендерної соціалізації, концепції виховання хлопчиків та дівчат у вітчизняній та зарубіжній педагогіці, вивчають особливості гендерної соціалізації дітей різних вікових періодів.

Тематичний зміст підготовки студентів до педагогічної діяльності має реалізовуватись за допомогою спецкурсу «Основи теорії гендеру» та фрагментарно через зміст таких курсів як: «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Вікова психологія», «Методика виховної роботи у дитячих закладах», педагогічної практики у загальноосвітніх навчальних закладах у ролі вчителя, класного керівника; літньої педагогічної практики у ролі вихователя літнього оздоровчого табору.

Третій етап (завершальний) – рефлексивно-аналітичний (4 – 5 курси). На цьому етапі формуються індивідуально-творчі позиції майбутнього вчителя як система його поглядів і установок, рівень інноваційної культури відносно проблеми виховання школярів у рамках гендерного підходу і педагогічне кредо по відношенню до майбутньої самостійної педагогічної діяльності. До 4 - 5 курсів змінюється статево-рольове бачення багатьох студентів від дівчини/юнака до жінки/чоловіка, матері/батька. Взаємовідносини дружби, любові у багатьох доповнюються сімейними цінностями, новими обов'язками, що підвищують інтерес до проблеми гендерного виховання у зв'язку з вихованням власних дочки/сина.

На кінцевому етапі (4 – 5 курси) формування готовності майбутнього вчителя до виховання школярів у рамках гендерного підходу характеризується власне самостановленням особистості, індивідуальністю спеціаліста. Проте, воно не зводиться виключно до процесу індивідуального самовиявлення, а має соціальний характер. Тематичний зміст третього етапу підготовки студентів до виховання школярів у рамках гендерного підходу може бути у вигляді спецкурсу, а також, фрагментарно, у вигляді різних дисциплін. Форми і методи підготовки студентів до виховання школярів у рамках гендерного підходу на третьому, завершальному етапі передбачають: конференції, тематичні практикуми,

оқушының өзіндік білім алу іс-әрекетін компьютерлік бағдарламалық және техникалық жабдықтардың көмегімен іске асыру.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Н.Ә.Назарбаев. Қазақстан халқының әл-ауқатын арттыру – мемлекеттік саясаттың басты мақсаты. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың халқына Жолдауы. – Астана. «Елорда», 2008.

2. Назымбекова Г.К. Тіл үйретуде ақпараттық технологияларды пайдалану тиімділігі. халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдар жинағы, Алматы, 2009 ж., 21-22

3. Жақсыбаева Г.Б. Білім берудегі ақпараттық технологиялар. Алматы 2010ж

К.пед.н. Колесникова Л.Г.

Южно-Уральский профессиональный институт

О ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В РАМКАХ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Глобальные процессы настоящего времени повлекли за собой множество последствий, одним из которых стало стремительное увеличение количества информации. Резко возросли технологические возможности получения, передачи, хранения и использования растущих объемов информации, чему частично способствовали свойства ее самой как товара, поскольку ее легко тиражировать. Потребление же информации не ведет в ее уменьшению, а обмен – способствует ее росту. Эти процессы вызвали развитие интеллектуального и виртуального мира человека под воздействием новых технологий и интеллектуализации труда, растущих баз данных и революции в средствах связи, что обусловило постепенный переход от индустриального к информационному обществу [1].

Проблема дистанционного образования приобретает огромное значение. Ведь переподготовка специалиста или получение дополнительного профессионального образования в настоящий момент не панацея, а рациональная необходимость. Современный рынок труда предъявляет высокие требования к специалистам, и чтобы стать конкурентоспособным и занять надлежащее место в обществе, выпускник должен обладать следующими компетенциями информационного характера:

- гнучко адаптуватися в змінюючихся життєвих ситуаціях, самостійно придбати необхідні знання, уміти застосовувати їх на практиці для розв'язування різних проблем з метою знаходження свого місця в теченні життя;

- самостійно критично мислити, уміти бачити проблеми, які виникають в реальній трудовій практиці, шукати шляхи їх раціонального подолання; чітко усвідомлювати – де і яким чином знання, якими він володіє, можуть бути використані в зовнішньому середовищі, бути здатним генерувати нові ідеї, творчо мислити;

- грамотно працювати з інформацією, уміти збирати необхідні для дослідження певної задачі факти, аналізувати їх, висувати гіпотези щодо рішення проблем, робити необхідні узагальнення, порівняння з аналогічними або альтернативними варіантами, встановлювати статистичні закономірності, формувати аргументовані висновки і, на їх основі, виявляти і вирішувати нові проблеми;

- бути готовим до конструювання і оформлення власних інноваційних ідей в обраній професійній сфері;

- бути організатором складної, напруженої діяльності щодо рішення творчих професійних завдань;

- володіти глибокими знаннями, професійним мисленням, багатовимірним свідомістю, здатністю до самоопределення в оточуючій дійсності, в системі міжособистісних відносин;

- бути комунікабельним, контактним в різних соціальних групах, уміти працювати спільно в різних галузях, передбачати конфліктні ситуації або вміло виходити з них;

- самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня;

- мати власну професійно особистісну і соціокультурну позицію.

Наскільки можливо вирішити завдання по формуванню даних компетенцій в системі дистанційного навчання? Як технологічно забезпечити процес взаємодії об'єкта і суб'єкта освітнього процесу, щоб послідовно перевести його в суб'єкт-суб'єктні відносини? Очевидно, що сама технологія створення дистанційних курсів повинна підкорятися певним принципам, реалізація яких буде сприяти ефективності процесу засвоєння знань, як показує практика Южно-Уральського професійного інституту [1].

– Демографічні зміни, нові інформаційні технології і методи навчання змушують освітні установи переосмислювати концепцію вищої освіти в рамках сучасного ринку праці. Час, місце, темп навчання стають менш важливими по відношенню до якості [2]

– Планування і розробка дистанційного курсу – багатогранний складний процес, тому він потребує більшої гнучкості, більш детальної пропра-

ць рівних можливостей представників обох статей у різних сферах суспільного життя та законодавчого закріплення і правового втілення гендерних правохисних механізмів, розробки стратегії гендерної політики та її реалізації в Україні, активної участі у цьому процесі молоді.

Серед пріоритетних напрямів сучасної педагогічної науки вагоме місце посідає дослідження широкого кола гендерних питань у підготовці майбутніх фахівців (В. Агєєва, М. Богачевська-Хом'як, Т. Говорун, О. Горошко, В. Кравець, Н. Лавриненко, Л. Мішик, Л. Смоляр, О. Цокур), зокрема проблема підготовки майбутніх учителів до гендерної освіти і виховання підростаючого покоління (Л. Булатова, С. Вихор, Т. Голованова, О. Кікінежді, В. Костів, О. Луценко, І. Мунтян, І. Харченко).

Значне місце у трансформації існуючої системи гендерних відносин, формуванні егалітарної свідомості молодого покоління належить системі освіти. Саме освіта як одна з найважливіших соціальних інституцій виконує функції передачі та поширення знань, вмінь, цінностей, ідеалів і норм від одного покоління до іншого, спроможна закласти теоретичні та практичні засади для гендерного виховання студентської молоді. Підготовка майбутніх вчителів до реалізації гендерного підходу складається з таких етапів. Перший етап – інформаційно-діагностичний (довузівська підготовка, 1 курс); другий етап – теоретико-практичний (2–3 курси); третій етап – рефлексивно-аналітичний (4–5 курси).

Перший етап (початковий) – інформаційно-діагностичний передбачає професійне самопізнання, осмислення особливостей своєї індивідуальності як представника певної статі, розвиток творчих здібностей, формування у студентів здібностей виявляти, формувати, аналізувати і вирішувати творчі педагогічні завдання, проблемні педагогічні ситуації на основі аналізу типових педагогічних ситуацій і власного соціального досвіду, розвивати критичність мислення, адекватну самооцінку, здібності до саморефлексії достоїнств та недоліків, орієнтації на самовдосконалення індивідуальності.

Початковий етап підготовки студентів до реалізації гендерного підходу у загальноосвітніх школах збігається з початком професійної підготовки у вищому навчальному закладі. Це період адаптації до нового середовища. Для більш ефективної адаптації студентів на першому курсі вони вивчають «Загальну педагогіку», «Загальну психологію», завдяки чому, майбутні вчителі переконуються у необхідності цих дисциплін як основ педагогічної діяльності; у студентів виникає зацікавленість до теорії та практики формування особистості, пізнання себе як майбутнього вчителя. Зміст вищезазначених дисциплін має охоплювати знання про шляхи самодіагностики особливостей жіночої/чоловічої індивідуальностей, потенціалу педагога і прийоми професійного становлення; знання про норми статевої поведінки, прийняті у суспільстві; трактування таких понять як «гендерний підхід», «гендерна соціалізація», «гендерна чутливість», «гендерне виховання», «жіноча/чоловіча індивідуальності». Важливе значення при підготовці студентів до майбутньої професійної діяль-

практикаға дайындықтың керектігін сөз еткенмен, қандай дайындықтарды айтатыны белгісіз болып қала береді. В.А.Сластенин педагогикалық практикаға дейін студенттердің педагогикалық ойының дамуына мән беру керек десе, М.И.Лукьянова кәсіби бағдар қалыптасу үшін алдымен педагогикалық құзырлығы басым болуы шарт деген пікір айтады. Қалай болғанда да, педагогикалық практикаға шықпас бұрын алдынала дайындаудың өте тиімділігіне жүргізілген эксперименттік жұмыстар кезінде көзіміз жетті. Әсіресе, студенттердің түрлі сабақ типтерін ұйымдастыру барысындағы жасайтын өзіндік жұмыстары, курстық тақырыптарды орындау барысындағы ізденушілік әрекеттері олардың кәсіптік бағдарын нығайта түсудің кепілі бола алатындығын айқындады.

Студенттердің сабақ барысындағы және сабақтан тыс жұмыстарының мазмұнын жүйелеп, оны орындаудың түрлері мен әдістерін анықтап алу арқылы оларды педагогтік мамандыққа үздіксіз және жүйелі дайындау мақсаты орындалды. Мұндай жұмыстарды орындау барысында студенттердің өз мамандығының мәнісін, маңызын, келешектегі мақсатын түсіну деңгейі дамып, танымы қалыптасады. Танымның түрі көп екені белгілі. Ғалымдардың танымы мен студенттердің оқу білім алу кезінде қалыптасатын танымдарын салыстыруға болмайды. Студенттер субъективтік жаңаны, ғылым бұрын зерттеп, танып қойғанды ғана қабылдап, таниды. Ал, ғалымдар болса, жаңаны іздейді, зерттеу жолында сәтсіздікке кездесуі де мүмкін. Соның негізінде басқа жол іздестіріп, талай қиындыққа ұшырайды. Студенттер болса, әбден байқаудан өткен әдіс-тәсілдерді танып, оның қолдану ретін іздестіреді. Бірақ, осы ізденістің өзі олар үшін жаңа танымға жетелеп, жаңа ұғым береді. Сол жаңалықты меңгеруге жетелейтін, ізденуге жол сілтейтін, жаңалықтың іс жүзінде қолданылу ретін көрсететін жоғары оқу орнының мұғалімі. Сондықтан да, студенттерге берілетін кәсіптік шеберлік үнемі олардың таным процесін дұрыс ұйымдастырып, іс жүзінде ізденушіліктерін тудырып отыру арқылы жүзеге асады. Мұны жоғары оқу орының оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруда ескерген жөн деп санаймыз.

К.і.н. Самойленко Н.І.

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Україна

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Становлення української держави, утвердження цивілізованих норм життя, інтеграція у Європейське співтовариство передбачає гармонізацію суспільних відносин. Розвиток нашого суспільства вимагає радикальних змін у забезпе-

ботки, лучшего объяснения, включения большего количества тренировочных упражнений, тщательного планирования поддержки, помощи обучающимся, поэтому дистанционный курс чаще всего разрабатывает коллектив преподавателей в ЮУПИ. Это обеспечивает более высокие качество, распределение задач в рамках формирования дистанционного курса позволяет каждому члену рабочей группы концентрироваться на небольшом задании и приложить больше усилий.

– Система поддержки обучающего и услуги в ЮУПИ. Среди важнейших в проекте дистанционного курса есть организационные и административные инфраструктуры, которые гарантируют эффективность разработки курса, управления процессом и использования. Система поддержки студента и услуги, необходимые для поддержания эффективности дистанционного образования, должны быть завершенными, ориентированными на заказчика. В большинстве случаев система данной поддержки является единственной связью обучающегося с институтом.

Таким образом, в настоящее время происходит постоянное увеличение числа студентов, получающих образование дистанционно. При этом остро встает проблема обеспечения качества дистанционного образования, так как должна наличествовать серьезная материально-техническая база в образовательном учреждении, а также внедрение новых информационных технологий. Следовательно, обучающих систем требуется все больше и требования к ним становятся все выше.

Активное изучение проблем дистанционного образования обусловлено решением задач обеспечения нового качества профессионального образования через формирование у будущих профессионалов стремления в овладении комплексом профессиональных компетенций, опосредованных использованием информационных технологий, выработку качеств личности, необходимых для достижения высокого уровня ее профессионального развития и обеспечивающих комфортное существование в условиях информационного общества.

В то же время следует отметить, что дистанционное образование активно развивается в последнее время вследствие востребованности его на образовательном рынке, поскольку обеспечивает доступность образования в любое удобное время и в любом режиме для потребителей образовательных услуг.

Литература:

1. Крюков Д.Н. Электронный вуз: визуализация эффекта присутствия // Высшее образование в России. 2009. №11. С.80-84
2. Могилева В.Н. Особенности когнитивных процессов дистанционного обучения /В.Н.Могилева. – Москва: RELARN, 2003

Магістр заочної форми навчання Кокойло А.Ю.

Старший викладач Кухар Л.О.

НПУ ім. М.П. Драгоманова, Україна

м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ТЕСТІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сьогодні йде інтенсивний пошук об'єктивних методів контролю навчальної діяльності під час дистанційного навчання. Деякі дослідники вважають, що сучасна дидактика буде приречена на поразку, якщо не спиратиметься на об'єктивні методи педагогічної діагностики, яка має багатий інструментарій. На думку К. Інгенкампа, таким засобом є дидактичні тести. [1]

Мета дослідження – розглянути дидактичне тестування як засіб діагностики наявного або здобутого рівня знань, умінь та навичок під час навчання, що проходить дистанційно.

Дистанційне навчання – сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ від тих, хто навчає, до тих, хто навчається.

Тестування – це метод педагогічної діагностики, за допомогою якого вибір поведінки, що презентує передумови чи результати навчального процесу, повинен максимально відповідати принципам зіставлення, об'єктивності, надійності та валідності вимірів, повинен пройти опрацювання й інтерпретацію й бути прийнятним для застосування в педагогічній практиці. [2]

Російський дослідник А.Н. Майоров у роботі «Теорія і практика створення тестів для системи освіти» дає таке визначення: *тест* – це інструмент, що складається із кваліметрично вивіреної системи тестових завдань, стандартизованої процедури проведення, завчасно спланованої технології опрацювання і аналізу результатів, призначений для вимірювання властивостей і якостей особистості. [2]

Часто ототожнюють поняття «педагогічний тест» і «дидактичний тест», але їх потрібно розрізняти.

Педагогічний тест є ключовим поняттям тестології і має наступний зміст – це така система завдань, результат виконання яких групою претендентів дозволяє досить надійно ранжувати їх (надати їм порядкові номери) за якістю навчання, кількістю наявних знань. [2]

Дидактичний тест – це система пов'язаних предметним змістом завдань специфічної форми, що дозволяє якісно оцінити і виміряти рівень результатів навчання: знань, умінь і навичок випробуваних. Дидактичні тести можна розглядати як складові педагогічних, оскільки основне призначення перших – діагностика наявного або здобутого рівня знань, умінь, а педагогічні тести ми можемо використовувати не лише з цією метою.

зандылықтарды ұғындыру, экологиялық білім беру, табиғат құбылыстарының ерекшеліктерін және олардың бір-бірімен байланысын дәлелдеуге үйрету, табиғат, қоғам, адам арасындағы сабақтастықтарды түсіндіру сияқты күрделі мәселелерді меңгертуге бағытталады. Бұл пәндерді оқытып, олардың мазмұнын меңгерту барысында кейін жоғары сыныптарда өтілетін жануартану, өсімдіктану, химия, физика, математика ғылымдарының негізі қаланады.

Бастауыш сынып мұғалімі оқытудың әдіс-тәсілдерін меңгерумен бірге шебер, икемді, үнемшіл, эстетикалық талғамы жоғары болатындай тұрғыда дайындалады. Себебі, бастауыш сыныпта жеке пән ретінде жүргізілетін еңбек және бейнелеу өнері пәндері мұғалімнен осы жоғарыда айтылған біліктіліктерді талап етеді. Әсіресе, бейнелеу өнерін кез келген басқа пәндермен кіріктіре оқыту арқылы мұғалім оқушылардың дамуына ғана әсер етіп қоймай, оның өткен материалдарды есінде тиянақты сақтауына жағдай жасайды. Бастауыш сынып оқушылары нақты ойдан біртіндеп заттың басты қасиетін көзіне елестете отырып ойлануға көше бастайды. Осы тұста бейнелеу өнерінің маңызы күшейеді. Сөйтіп, оқушылар бойындағы есте сақтау сияқты психологиялық процесті дамытуға мүмкіндік туады.

Мамандар жетіспейтін ауылды жерлердегі шағын жинақталған мектептерде тіпті, орыс тілі мен музыканы да негізгі мұғалімнің өзі беретінінің куәсі болғанбыз. Кейде осының бәрімен қоса дене тәрбиесін де бастауыш сынып мұғалімінің өзі жүргізеді. Осы келтірілген деректерден-ақ, болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін кәсіптік шеберлікке дайындаудың қаншалықты жауапты да, күрделі де екенін байқауға болады.

Бастауыш сыныптарда сабақ берудің, тәрбие жұмысын жүргізудің теориялық және әдістемелік мәселелерін меңгеру жан-жақты дайындықты керек ететінін өз кезінде мектеп ашып, ол мектептерде білім беру жүйесін жолға қоюмен айналысып, қазақ халқының білімі, мәдениеті, сана-сезімінің көтерілуіне жол салған Ы.Алтынсарин да айтып кеткені белгілі. Сол атакты педагог бастауыш мектепте сабақ беруге кез келген мұғалімнің күш-жігері, кәсіби ыңғайы келе бермейтінін айта келіп, "Өйткені бұратана елдерінің балаларын, белгілі бір бағыт нұсқау алмай-ақ, өз беттерімен оқыта беру оқытушылардың бәрінің бірдей қолынан келе бермейді"-дейді.

Педагогикалық институттың бастауыш сыныптар мұғалімін дайындауға арналған оқу жоспары мен бағдарлама мазмұны маман дайындаудың жоғары деңгейде жүзеге асырылуын қарастырды және талап етеді. Сондықтан да, әрбір жеке пәндердің теориялық және әдістемелік негіздері жоспарға қатар енген. Білім беруге арналған оқу жоспарының бұл құрылымы әр пән бойынша семинарлық, практикалық, лабораториялық сабақтар ұйымдастырып, болашақ мамандарды аудиторияда институт қабырғасында педагогикалық практикаға шықпас бұрын-ақ, алдынала дайындауға мүмкіндік береді.

Зерттеу жұмысымыздың негізгі бір мақсаты студенттерді педагогикалық практикаға алдынала дайындаудың жүйесін, мазмұнын, әдістемесін негіздеу. Осыған дейінгі жарық көрген еңбектердің бәрінде дерлік, педагогикалық

қажет. Мұндай деңгейлерді қазіргі таңдағы зерттеу нәтижелері негізінде үш топқа бөлініп отырғанын көреміз. Ол деңгейлер міндетті, ілгеріленген, тереңдетілген деңгейлер. Берілетін білім мазмұны бағдарлама талаптарын орындауды қамтамасыз еткен жағдайда міндетті деңгей жүзеге асса, оның мазмұнын қазіргі таң талаптарына негіздеп, оқушының ізденушілігіне сүйеніп, оларды шығармашылыққа жетелейтіндей біліммен қамтамасыз ететін жағдайда ілгеріленген, тереңдетілген, яғни мүмкін деңгейге жетуге болады. Кез келген оқушыда мүмкін деңгей бар, бірақ сол деңгейдің болмысын ашу мұғалімнің шеберлігін, білімділігін, оқушы психологиясын жете меңгеруін керек етеді. Сондықтан да, жоғары білімді бастауыш сынып мұғалімдерін дайындауға арналған оқу жоспарына жалпы педагогика пәні еніп қоймай, бастауыш мектеп педагогикасы, дидактика, педагогикалық шеберлік, шағын жинақталған мектептердегі оқу-тәрбие үрдісі де қамтылып отыр. Оқу жоспары мен оқу бағдарламаларының мұндай мазмұнды қамтуы, болашақ бастауыш сынып оқытушыларын педагогикалық ғылымның сансаласынан қабардар, әмбебап білім иесі, әдістемелік, психологиялық тұрғыдан қалыптасқан қазіргі заман талабына сай маман етіп дайындау мақсатынан туып отыр.

Бастауыш сынып мұғалімдерінің әмбебап білім иесі болу керек деген пікіріміздің дәлелі – адам өмірінің бүкіл алдағы кезеңдеріне білім жағынан да, мінез құлық ұйытқысының қалыптасуы тұрғысынан да негіз боларлықтай іргетасы оқушылар бойында осы бастауыш сыныптан бастап қаланады. Оны мықты етіп қалау мен негіздеу, саналы, білімді, жан-жақты дамыған, қоғамда болып жатқан өзгерістерге тез икемделгіш, кәсіби шеберлігі қалыптасқан, оқушылардың психологиялық ерекшелігін жете білетін маманның ғана қолынан келеді.

Бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби шеберлігін қалыптастырудың күрделілігі мен өзіндік тағы бір ерекшелігі- білім беру жүйесінің бастауыш буынының көп пәнділігінен туындайды. Егер, жоғары сынып мұғалімдері мектеп қабырғасында бір, не екі ғана пәннен дәріс беруге дайындалатын болса, бастауыш сынып мұғалімі мектепте сегіз, не он пәннен дәріс беруге дайын болады. Бір пәннен білім берудің өзі сан-салалы дайындықты керек етсе [тәрбиелер отырып оқыту, дамыту, шығармашылыққа баулу т.б.], ал, бастауыш сынып мұғалімі мазмұны жағынан да, мақсаты жағынан да әр түрлі және оқыту әдістері мен оқушылардың орындайтын өзіндік жұмыс жүйелері де сан-алуан пәндерден білім береді. Сонымен қатар, әр пәннің білімдік, тәрбиелік, дамытушылық мақсаттарын саралай білу шеберліктерін көрсетуге тиіс.

Бастауыш сыныптарда оқытылатын пәндерді мазмұн ерекшеліктеріне қарай гуманитарлық, биологиялық, математикалық және өнер топтарына бөлуге болады. Гуманитарлық пәндерге енетін ана тілі, қазақ тілі, тіл дамыту сияқты пәндер мұғалімнің оқушылармен эмоционалдық тұрғыдан қарым-қатысқа түсуін, олардың тек тілдік, не әдеби мазмұны мен мағанасын талдап қана қоймай, эстетикалық, этикалық, ой дамытушылық, қиял өрбітушілік жақтарын ашуды көздейді. Ал, математика, дүниетану пәндері ғылыми ұғымды талдау, табиғый

Залежно від завдань (питань), що використовують у тесті, розрізняють наступні види дидактичних тестів, складання яких здійснюється відповідно до певних правил:

- *тест нагадування* (відповідями на питання будуть певні факти);
- *тест доповнення* (тест із пропусками);
- *альтернативний тест* (вірне чи невірне твердження);
- *вибірковий тест* (з декількох відповідей обрати правильну);
- *тест співставлення* (тест відповідності);
- *тест ранжування* (розташувати в певному порядку). [3]

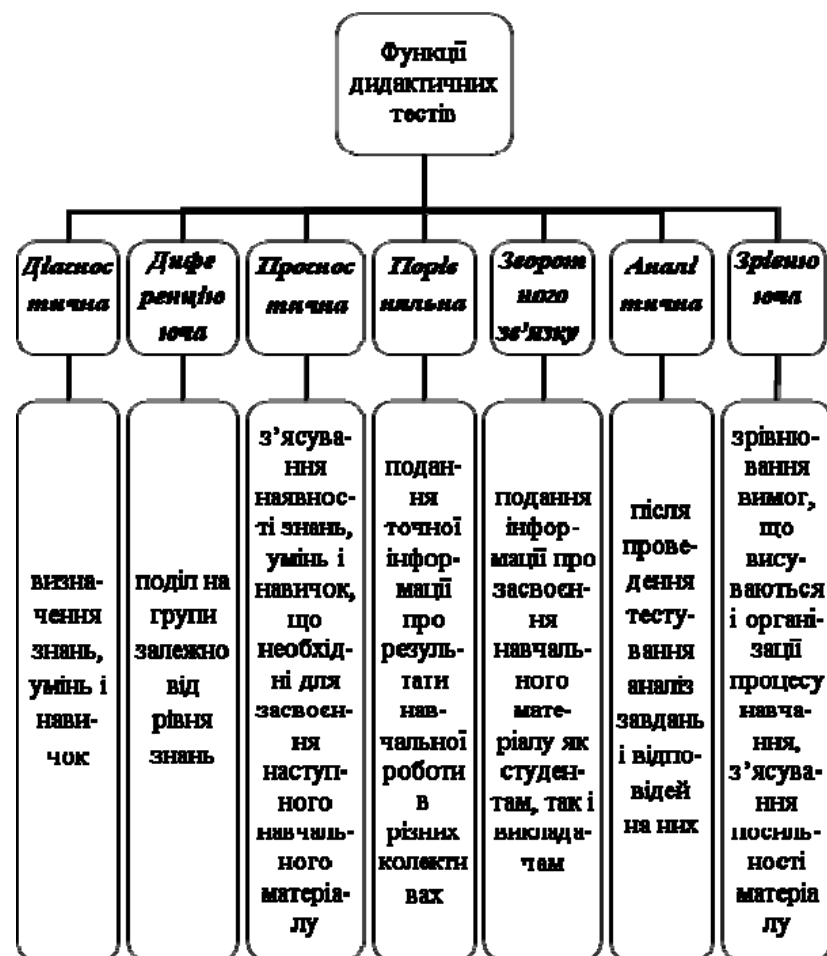
За характером дій, необхідних для виконання запропонованих у тесті завдань, дидактичні тести розподіляють на *відкриті* і *психомоторні*.

Завдання є основним елементом кожного дидактичного тесту. За способом виконання завдань тести поділяють на *відкриті*, ті що потребують детальної або короткої відповіді та *закриті*, які мають запропоновану відповідь.

Для реалізації функцій діагностики якості знань дидактичний тест має містити достатню кількість тестових завдань, яка визначає довжину тесту. За цією ознакою тести можуть бути *короткими* (10–20 завдань), *середніми* та *довгими* (30 і більше завдань). [4]

Існують певні етапи розроблення дидактичного тесту, яких необхідно дотримуватися під час його конструювання.

1. Етап планування тесту.
2. Визначення мети й загального змісту тесту відповідно до бази знань теми.
3. Аналіз навчального матеріалу й визначення цілей навчання.
4. Розроблення проекту тесту та критеріїв оцінювання завдань.
5. Розроблення завдань тесту.
6. Оцінка завдань компетентними особами.
7. Редагування завдань і розроблення детальних інструкцій щодо їхнього виконання.
8. Складання зразка тесту.
9. Етап перевірки й корегування.
10. Апробація тесту у вибраній групі.
11. Статистичний аналіз результатів тесту й окремих відповідей.
12. Редагування тесту й розроблення вказівок до нього.
13. Використання тесту.
14. Розроблення стандарту тесту.
15. Упровадження тестових завдань у процес вивчення предмета та своєчасна їхня корекція відповідно до зміни навчальної ситуації. [4]

Під час розгляду проблеми використання дидактичних тестів у дистанційному навчальному процесі, були розроблені нижче викладені методичні рекомендації.

Дидактичний тест під час навчання можна використовувати наступним чином:

— перевірку виконання домашнього завдання організувати у вигляді короткого тесту (7-10 завдань);

— закріплення матеріалу проводити за допомогою тесту, який складається із загальної теорії;

окушлярының бәріне тән ортақ психологиялық ерекшелік-білуге құштарлық, жаңалыққа талпынушылық, қызыққыштық, сонымен қатар еріксіз зейіннің басымдығы. Сондықтан да, бастауыш сынып оқушыларының ерікті зейінін қалыптастыру да күрделі жұмыстың бірі. Мұны ескерген мұғалім үнемі тапсырма беру, не өздігінен жұмыс орындату кезінде оқушыға істейтін жұмыс түрін нақты түсіндіріп, оны орындаудың жоспарын көмектесе отырып, оқушының өзіне жасатуды ешқашан естен шығармайды. Ерікті зейін оқушының әрбір істің маңызын түсініп, іштей сол нәрсені істеуге ынтығыуынан туындайтынын ескерек, бұл қасиетке оқушыны дайындап, оның іске деген ынтыасын туғызу педагогтің теориялық, әдістемелік және психологиялық дайындығын керек етеді. Жалпы оқушылардың оның ішінде бастауыш сынып оқушыларының білім алуадағы, айналадағы құбылыстар мен нақты дүниені қабалдаудыға психологиялық ерекшеліктері мен оларды жетілдіру жолдарын көптеген атакты орыс психологтары мен педагогтері негіздеп көрсетіп отыр. Олар дың қатарына В.В.Давыдов, М.А.Данилов, Н.Г.Дайри еңбектерін атап қана қоймай, оларды білім беру барысында басшылыққа алуға тиіспіз.

7-11 жас арасындағы оқушылардың осы ерекшеліктерін болашақ бастауыш сынып мұғалімдеріне меңгертетін арнаулы пәндер жалпы психология, ұстаздар психологиясы және жасерекшеліктер психологиясы. Бұл пәндерге оқу жоспарында жеткілікті уақыт бөлініп қана қоймай, сонымен қатар оқушылар психологиясын талдауға арналған семинарлық лабораториялық сабақтарға баса назар аударылған. Себебі, бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіптік шеберлігінің қалыптасуы балалар психологиясын жете білумен тікелей байланысты. Келешекте мұғалім болаатын маманның бала табиғатын, оның даму, қабылдау және ойлау ерекшеліктерін [көрнекілік негізінде қабылдау және нақты ой басым] толық білуге тиістігін кезінде Н.К.Крупская да айтқан болатын .

М.М.Мұқановтың пікірінше оқушының оқу әрекеті бұрын білетін ережелерді, не түсініктерді белгілі бір мәселені шешу үстінде қолдана білуіне негізделеді. Осылайша бұрын алған білімін Іс жүзінде қолдану үшін оқушының ұғымды қабылдауы тиянақты болуы керек. Бастауыш сынып оқушыларының таным процесі қабылдау, зейін, жад пен ес, қиял, ойлану негізінде жүзеге асады. Бастауыш сынып оқушыларының қабылдауы біраз дамыған, едәуір қалыптасқан болып көзбен көргенді жедел қабылдап, естігенді тез ұғынады. Сондықтан да, оларда көрнекі,бейнелі қабылдау басым келеді. Олар көбіне не қызықтырса, не қажет болса, соны жақсы қабылдайды. Бірақ оқушының кез келген нәрсені тиянақты қабылдауы үшін жәрдем керек. "Мұғалім бір нәрсені балаға көрсеткенде, сол нәрсенің нендей қасиетіне мән беруді айтып, қандай жағына назар аудару керектігін ескертіп отырады". Бастауыш сынып оқушыларының жоғарыда көрсетілген психологиялық ерекшеліктерінен осы сыныптарға сабақ беруге бағытталған маман дайындаудың күрделілігі мен жауапкершілікті туындатады. Мұнымен қатар, бастауыш сынып мұғалімі оқушылардың мақсат-мүделеріне және мүмкіндіктеріне сай оқу нәтижелерін бірнеше деңгейде жоспарлай білуі

Магистрант Казкенова Г.

«Тұран-Астана» университеті Қазақстан Республикасы

БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ СЫНЫП МҰҒАЛІМІН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПРАКТИКА АРҚЫЛЫ ДАЙЫНДАУ

Қазақстан Республикасының 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасында «әлемдік білім беру кеңістігіне ықпалдастырылған және жеке тұлға мен қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыратын көп деңгейлі үздіксіз білім берудің ұлттық үлгісін қалыптастыру үшін білім беруді дамытудың стратегиялық басымдықтарын белгілеу,... болашақ мамандардың іргелі пәндік білім алуларына, кәсіптік шығармашылығын дамытуға, оны ұйымдастыра білуге дайындау, өздігімен білім алу қажеттіліктерін қалыптастыруға бағытталуы тиіс» екендігі айтылып көрсетілген. Мұғалімнің даярлығы – қоғам дамуының қай кезеңінде де көкейкестілігін жоймайтын мәселе, өйткені дамудың әр сатысында қоғамның әлеуметтік-экономикалық міндеттері өзгеріп, өз кезегінде өскелең ұрпақы қоғамдық өмірге дайындау мәселесінде да жаңа талаптар пайда болып отырады.

Мұның өзі мұғалімнің кәсіби білім жүйесіндегі өзгерістерді туындатып, осы мәселеге деген көзқарастарды түрлендіріп отырады. Бастауыш сынып мұғалімі оқушыларды оқыту мен тәрбиелеу мәселелерін өз дәрежесінде шешу үшін ең алдымен адам жайындағы ғылым салаларын меңгеріп, күнбе-күн жедел қарқынмен өсіп, дамып отыратын жасөспірімдердің анатомиялық, физиологиялық, психологиялық ерекшеліктерін жете түсініп, өз іс-әрекетінде осы ерекшеліктерді ескере білетіндей дәрежеге жетуі тиіс. Сонда ғана мұғалім оқушылармен бірлестікте жұмыс істеу тәсілін меңгеріп, олармен дұрыс қарым-қатнаса түсе алады.

Бастауыш сынып оқушылары мінез-құлқы тұрғысынан алғанда тез өзгергіш, сенгіш, сезімтал, алғыр, көргенін тез және нақты қабылдайтын, маңайында болған, не кездескен құбылыстарға еліктегіш, елгезек, жедел шешім жасайтын, шапшаң қимылдайтын ерекше тұлға болып келеді. Сондықтан да, қазақтың белгілі психологі М.М.Мұқанов "Бастауыш мектеп оқушыларының психологиясын бөлек алып қарау себебіміз, бұлардың оқу әрекеттерінің ұқсастығы, көпшілігіне тән ұқсас психологиялық қасиеттерді тудырады. Міне бастауыш мектеп жасын бөлек кезеңге бөлудің себебі осыдан"-дейді. Бастауыш буын оқушыларының осы кезеңдегі физиологиялық, психологиялық тұрғыдан үлкен өзгеріске ұшырауы мұғалімдердің сол ерекшелікті жете меңгеруін керек етеді.

Жоғарыда аталған ерекшеліктер негізінен бастауыш буын оқушыларының барлығына ортақ болса, сонымен қатар, осы ерекшеліктерге қарама-қарсы олардың жекебас психологиясы бір-бірінен үлкен айырма жасайды. Оқу үрдісінде бұл айырмашылықтар мен ұқсастықтарды білмейінше деңгейлік білім беру принципін жүзеге асыру мүмкін емес. Дегенмен, бастауыш сынып

— перед контрольною роботою проводит коллективные тестирования у тестовой оболонці у навчальному режимі (наприклад, програма MyTest), щоб студенти мали змогу одразу бачити свої помилки та виправляти їх;

— після вивчення теми для підготовки до тематичного оцінювання сформувані підсумковий тест, що складається приблизно з 20-30 найбільш важливих завдань;

Для того, щоб використання дидактичних тестів було ефективним, необхідно:

- щоб воно було систематичним;
- тестові завдання добирались з навчальної літератури, яка доступна студентам;
- обирати дистрактори (неправильні відповіді), так, щоб вони були правдоподібними, мали реальне відношення до предмету, що вивчається;
- варіанти відповідей повинні виключати можливість простого вгадування або відкидання неправильної відповіді;
- у тесті не повинно прослідковуватися закономірності розміщення правильної відповіді;
- виключати всі неоднозначні запитання і відповіді;
- завдання повинні належати до однієї теми, дисципліни, бути взаємопов'язаними, взаємодоповнюючими, впорядкованими та стислими.

Таким чином, розглянувши поставлене питання, приходимо до висновку, що дотримуючись певних вимог та методичних рекомендацій, щодо поліпшення системи дидактичного тестування, можна досягти його коректного впровадження у дистанційний навчальний процес та ефективного використання для діагностики наявного або здобутого рівня знань, умінь та навичок.

Література

1. Педагогіка – Дидактичні тести, самооцінка. / Ягупов В.В. [Електронний ресурс]. – URL: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=230
2. Конструювання тестів. Курс лекцій: навч. посіб. / Л.О.Кухар, В.П.Сергієнко. – Луцьк, 2010. – 182 с.
3. Професійна педагогіка./ Красильникова Г.В. [Електронний ресурс]. – URL: http://lubbook.net/book_303_glava_18_Tema_16.Metodi_kontrol.html
4. Активізація навчання в економічній освіті / Ковальчук Г.О. [Електронний ресурс]. – URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/760/42/>

PROBLÉMU PŘÍPRAVY ODBORNÍKŮ

К.пед. наук Кашпур Т.О., студент Петров. А.Ю.

Стахановський навчально-науковий інститут гірничих та освітніх технологій

РІЗНОМАНІТНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА

Інженерно-педагогічна освіта спрямована на гармонійну єдність інженерних знань, навичок з робітничих професій, гуманітарної освіченості й педагогічної майстерності. Таке поєднання, на наш погляд, дещо суперечливе, оскільки вимагає від інженера-педагога наявності різнобічної розвиненої інтелектуальної сфери: предметно-логічного та емоційно-образного мислення, просторової й конструктивної уяви, мимовільної та довільної уваги тощо. Складність інженерно-педагогічної діяльності полягає ще й у тому, що інженерні знання та технічні вміння є необхідним професійним базисом, а гуманітарна підготовка та психолого-педагогічні знання, уміння і навички стають достатніми професійними інструментами, які дозволяють досягти мети професійної освіти [1].

Наголошуємо, діяльність інженера-педагога дуже багатогранна й пов'язана з постійною необхідністю передбачати, прогнозувати та планувати різноманітні аспекти своєї діяльності. Цей творчий процес має свою закономірність і власну технологію, з якими необхідно знайомити майбутніх викладачів технічних дисциплін і майстрів виробничого навчання. Сучасний інженер-педагог повинен володіти всіма аспектами сучасних новітніх знань, бути знайомим з передовою технологією, напрямками розвитку електроніки, телекомунікації, зв'язку. Перехід до сучасної системи у вищій школі потребує певних знань про структуру, зміст навчальних планів, логічний і методичний зв'язок між дисциплінами, що вивчаються [2].

Таким чином, специфічним у підготовці інженерно-педагогічних кадрів для професійно-технічної освіти є однакова професійна значущість дисциплін суто технічних і психолого-педагогічних. Логіка нашого дослідження припускає аналіз переліку знань та вмінь в різних галузях науки, якими повинен володіти інженер-педагог, представлений в таблиці 1.1.

па, материальная форма этапа, рецепторная форма этапа, речевая форма этапа; письменная форма этапа, внутренняя форма этапа.

В целом выделяются две глобальные формы девятого действия системного анализа по определению формы организации системы: теоретические и практические формы. Проблема теоретичности формы системного анализа отражает единство теоретической триады: психологической теории деятельности, психолого-педагогического системного анализа и теории поэтапного формирования интеллекта. Теоретическая форма объекта рассматривается в трёх основных направлениях: определение теоретической формы современного производства с анализом целостно-системного цикла жизнедеятельности; управление теоретической формой системного анализа в направлении его психолого-педагогической составляющей; воспитание целостно-системной формы личности относительно выделенных форм её развития

Это открывает развитие и практической формы учебно-профессиональной жизнедеятельности, когда формируются начальные условия широкопрофильной личности, владеющей всеобщей формой жизнедеятельности, направленной на интегральные практические формы средств жизнедеятельности, через организацию заданной практической формы технологической жизнедеятельности, владеющей анализом практического формообразования уровня системы, устанавливающей форму развития уровня с представлением форм структурных элементов и определённых практических форм системообразующих внутри и межуровневых связей, связанных интегральной и дифференциальной практической формой развития системы относительно сложности, разнообразия и упорядоченности системных характеристик практических форм системности, задающих практические формы статического и динамического поведения системы относительно практико-прогностической функции развития системы жизнедеятельности.

Теоретические и практические формы существования и развития целостно-системной личности формируют и практические формы смыслообразования основных видов системообразующих деятельностей производства Мира.

зей во внешнюю явную форму системы. При этом подчёркивается именно системная форма, которая формировалась из начальных системных представлений выделенных в виде восьми основных целостных свойств: временных, энергетических, гравитационных, силовых, пространственных, ориентационных, исполнительных и контрольных – определённых в конкретной порождающей среде, заданных уровнем анализа системы, а также её структурными элементами и характеристиками системообразующих связей.

Дальнейшая системная организация исследования объекта порождает особые характеристики формообразования, которая отражается: в общей тематике анализа проблемы исследования, изменении внутренней логической структуры, выделении новых структурных элементов и образовании специальных системообразующих связей направленных на фиксацию особых форм.

Следующий этап формообразования стремится выразить одновременно особые направления исследования. Первое, выражение целостно-системного характера самого процесса учебно-профессиональной деятельности. Второе, системная форма самой широкопрофильной деятельности, как реализация системной ориентировки во всех видах предметных условий и собственных связей между ними. При этом форма организации всего цикла жизнедеятельности зависит от уровня выделенного типа ориентировки, исполнения и контроля. Все основные предметные условия характеризуются заданными типами ориентировки, которые порождают определённые формы профессиональной и учебной деятельности.

Процесс формообразования в значительной мере определяется структурой анализа объекта. Системный анализ производит новые формы, которые задаются особым содержанием учебно-профессиональной деятельности. Они наполняются различными прикладными формами действий системного анализа направленных на: выделение первичных системных особенностей объекта; определение порождающей формы окружающей среды; представление внешних форм целостных характеристик объектов; выделение системообразующей иерархии уровней анализа объекта; определение формы структуры анализа системы; представление формы структурных элементов заданного уровня; выделение формы внутриуровневой системообразующей связи; определение формы межуровневой системообразующей связи; представление интегральной и дифференциальной формы существования самого объекта системного анализа; выделение системных форм объекта по характеристикам сложности, разнообразия и упорядоченности; определение основных форм поведения субъекта; представление стратегических форм прогнозирования развития системы.

Формообразование системы связывается с общими процессами интериоризации и экстериоризации учебно – профессиональной широкопрофильной деятельности. При этом возникает ориентационная форма этапа, мотивационная форма этапа, визуальная форма этапа, акустическая форма этапа, калориметрическая форма этапа, термодинамическая форма этапа, обонятельная форма эта-

Таблица 1.1

**Перелік знань та вмінь в різних галузях науки,
якими повинен володіти інженер-педагог**

СФЕРА ЗНАНЬ	ПОВИНЕН ЗНАТИ	ПОВИНЕН УМІТИ
1. Спеціальні дисципліни	В обсязі освітнього цензу (вища професійна освіта)	Застосовувати на практиці отримані знання
2. Педагогіка	Форми організації навчального процесу. Цілі навчання й виховання студентів (модель випускника). Методи навчання. Усі типи (види) засобів навчання. Види й типи контролю знань. Тестовий контроль. Форми й методи виховної роботи. Умови формування особистості студента. Умови формування колективу студентів. Напрямок і зміст методичної роботи. Вимоги до розробки навчально-програмної документації (типової та робочої).	Проводити навчальні заняття всіх видів. Діагностично ставити цілі навчання й виховання. Володіти основними методами навчання: інформаційним, пояснювально-ілюстративним, репродуктивним, проблемним, частково-пошуковим (евристичним), дослідницьким. Дидактично обґрунтовано застосовувати сучасні засоби навчання в навчальному процесі. Професійно проводити контроль знань студентів (традиційний, тестовий контроль). Навчати студентів процедури самоконтролю. Реалізовувати виховні функції в ході аудиторної та позааудиторної роботи зі студентами. Створювати умови для повноцінного розвитку здібностей студента, здійснювати індивідуальний підхід. Володіти методикою створення колективу. Створювати методичні та дидактичні матеріали для навчального процесу. Розробляти робочу навчально-програмну документацію відповідно до вимог стандарту професійної освіти

3. Психологія	Психологічні процеси й стани. Психологічну характеристику особистості. Психологічні особливості студентів. Методи педагогічної та вікової психології. Психологічні основи організації засвоєння навчальної інформації. Методи стимулювання пізнавальної активності. Психологію ділового спілкування.	Індивідуалізувати навчальний процес з урахуванням особистісних якостей тих, хто навчається та їх вікових особливостей. На основі методів педагогічної та вікової психології забезпечити засвоєння навчальної інформації за рахунок правильної організації пізнавального процесу. Правильно будувати свої взаємини з колегами та студентами.
4. Економіка	Економічні знання в обсязі освітнього стандарту: маркетинг як метод управління освітньою установою; - основні форми обліку і звіту в освітній установі; сучасну систему оподаткування.	Застосовувати економічні знання на практиці. Вивчати ринок праці й освітніх послуг для планування контингенту освітньої установи. Складати комерційні та некомерційні маркетингові плани для навчального закладу
5. Право	- Правові знання в обсязі освітнього стандарту, а також: законодавство у сфері освіти; законодавство у сфері комерційної діяльності.	На практиці застосовувати правові знання.

Як ми бачимо, сучасний успішний інженер-педагог повинен володіти вміннями й навичками як спеціальних дисциплін, так і психологічних, педагогічних, економічних і правових, що дозволить йому працювати ефективно та високопрофесійно.

Література:

1. Васильев И. Б. Профессиональная педагогика: конспект лекций для студентов инженерно-педагогических специальностей : в 2-х ч. / И. Б. Васильев. – Харьков, 2003. – Ч. 2. – 175 с.
2. Коваленко Е. Э. Методика профессионального обучения : учеб. для инженеров-педагогов, преподавателей спецдисциплин системы проф.-тех. и высш. образования / Е. Э. Коваленко . – Харьков : ЧП «Штрих», 2003. – 480 с.

мам факультетів (інститутів) та надавати допомогу курсантам у пошуку фахової інформації. Остання ж може бути рубрикована за спеціаліаціями, кафедрами, навчальними дисциплінами, правовими галузями тощо.

Отже, на сьогоднішній день, інформаційна культура курсанта-правоохоронця є одним з найважливіших показників рівня освіченості, інформаційної компетентності. Тому формування інформаційної культури у курсантів – майбутніх правоохоронців має стати одним з першочергових завдань профільних вишів, а для успішності цієї мети важливо поєднати навчальний і виховний процеси, скоординувавши роботу педагогів, виховників, курсових офіцерів та інших учасників навчально-виховного процесу.

Література:

1. Процька С.М. Формування інформаційної культури студентів вищих педагогічних навчальних закладів / С.М. Процька // Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (20 квітня 2011 р.). – 2011. – С. 129–131.
2. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів / Авт. кол.: Ю.І. Машбиць, О.О. Гокунь, М.І. Жалдак та ін.; За ред. Ю.І. Машбиця/ Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К.: ІЗМН, 1997. – 264 с.
3. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури / М.М.Корінний, Г.Г.Потапов, В.Ф.Шевченко. – К.: Україна, 2000. – 184 с.

К.п.н. Мищик С.А.

*Государственный морской университет имени адмирала Ф.Ф.Ушакова,
Россия*

СТРУКТУРА ДЕЙСТВИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СИСТЕМНОГО АНАЛИЗА. ДЕЙСТВИЕ ДЕВЯТОЕ. ОПРЕДЕЛИТЬ ФОРМУ ОРГАНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ

Психолого-педагогический системный анализ выражает базисные условия и задаёт процесс формирования специалиста широкого профиля – формы организации целостно-системного учебного процесса. девятым базисным действием психолого-педагогического системного анализа является деятельность по определению формы организации системы.

Форма организации системы (ФОС), в первую очередь, определяет процесс переноса многоуровневого содержания объекта в виде структурных элементов и многочисленных межуровневых и внутриуровневых системообразующих свя-

стями інформації зі школи та з трактуванням цього поняття в різних навчальних предметах та ін.

Крім того, надзвичайно важливим, одним з найбільш необхідних для засвоєння на першому курсі курсантів є теоретично-практичні питання правильного оформлення кваліфікаційних робіт, матеріалів відпрацювання навчальної заборгованості, тощо. Викладачі повинні наголошувати на юридичній коректності при підготовці будь-якого документу, цим самим формуючи готовність курсантів до професійної діяльності в правоохоронній сфері.

В рамках викладання кожної навчальної дисципліни необхідно удосконалювати вміння курсантів самостійно знаходити і добирати потрібну інформацію, самостійно вивчати нові інформаційні (програмні) продукти як професійного призначення, так і загального, звертаючи увагу на легальність і актуальність (оновленість) джерел отримуваних інформаційних ресурсів.

Звичайно перевагою навчальних планів нашого інституту є включення навчальної дисципліни «Інформаційне право», метою якої є – допомогти студентам зорієнтуватися в методах, способах, засобах регулювання, охорони, захисту діяльності у сфері інформації, що знайшли відображення у нормативно-правових актах, науці, практиці.

Разом з тим, у процесі прищеплення основ інформаційної культури студентам починаючи з перших курсів поряд з вивченням теоретичних дисциплін інформаційного напрямлення чимало уваги необхідно приділити сучасним інформаційним технологіям, які є базовими складовими майбутньої сфери діяльності. Причому якість навчання повинна визначатися ступенем закріплення стійких навичок роботи в середовищі базових інформаційних технологій при розв'язуванні типових задач майбутньої професійної діяльності, особливо кримінально-правової спеціалізації.

Потрібно виділити ті уміння і навички, які необхідно сформувати у студентів юридичного профілю для подальшого поглиблення і розвитку загально-суспільної і професійної інформаційної культури, враховуючи при цьому вже одержані знання і вміння в школі, а також на першому курсі інституту з дисциплін загально гуманітарного блоку.

Уважаємо раціональним передбачити в рамках викладання кожної галузевої правової дисципліни, теми якої торкаються використання інформаційних (програмних) ресурсів (баз даних), практичні заняття з вивчення особливостей їх функціонування, значення, можливостей використання у юридичній практиці. Зокрема, це робота державних реєстрів, електронного урядування, системи електронних платежів та ін. Такі заняття можна організовувати й проводити в комп'ютерних класах з доступом до мережі Інтернет, а також шляхом залучення практичних працівників відповідних органів державної влади тощо.

З метою наближення інтернет-ресурсів до студентів-правоохоронців вбачається доцільним створювати навігатори інтернет-ресурсів за профілем факультетів, інститутів. Тематика навігатора має відповідати навчальним програ-

Байузакова Г.С.

старший преподаватель, магистр,

Мукаева А.М.

старший преподаватель, магистр

Таразский государственный университет им. М.Х. Дулати

К ВОПРОСУ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Результат подготовки студентов на основе компьютерного инжиниринга: освоение наиболее применяемых в отрасли специализированных программных продуктов, позволяющих решать задачи в кратчайшие сроки и на высоком уровне. Как следствие, повышается востребованность выпускников на рынке труда и облегчается их адаптация на производстве.

Преподаватели должны уметь использовать новые информационные технологии в своей педагогической деятельности связанной с разработкой курсов на новой технологической основе, предоставления этих курсов, умением оценивать различные программные оболочки учебного назначения, разработкой соответствующих учебно-методических пособий, а также умением организовать взаимодействия со студентами в новой учебной среде на основе использования новых информационных технологий.

Современные информационные технологии открывают студентам доступ к нетрадиционным источникам информации, повышают эффективность самостоятельной работы, дают совершенно новые возможности для творчества, обретения и закрепления профессиональных различных навыков, позволяют реализовать принципиально новые формы и методы обучения с применением средств концептуального математического моделирования явлений и процессов.

Учебное моделирование способствует наглядному представлению изучаемого объекта и повышению интереса у студента к этой форме обучения, а изучения процессов в динамике – более глубокому усвоению учебного материала.

Дополнительные дидактические возможности обеспечиваются такой разновидностью моделей, как игровые задачи. Возникающие при этом общение выступает как одна из форм самовыражения личности в процессе информационного взаимодействия с компьютером и коллегами.

Преподаватель становится основным поставщиком предметных целей обучения с учетом неоднородности и значимости учебных дисциплин в конкретном учебном заведении. Открывается возможность отказаться от свойственных традиционному обучению рутинных видов деятельности преподавателя, предоставив ему интеллектуальные формы труда. Информационные технологии освобождают преподавателя от изложения изучаемым значительной части учебного материала и рутинных операций, связанных с отработкой умений и навыков.

Это позволяет оптимизировать учебный процесс также за счет изменения организационных форм и методов обучения: создания междисциплинарных учебно-методических комплексов на электронных носителях, возможности легкого доступа к информационно-методическим ресурсам тиражирования передовых педагогических технологий, разработки компьютерных систем управления качеством обучения. Поэтому все шире используются учебные пособия на электронных носителях и мультимедийные технологии. Технологии мультимедиа не только превратили компьютер в полноценного собеседника, но и позволили студентам, не выходя из учебного класса, присутствовать на лекциях выдающихся ученых и педагогов, стать свидетелями исторических событий прошлого и настоящего, посетить самые значительные музеи и культурные центры мира, таким образом, оказывая сильное эмоциональное воздействие на обучаемого, развивая его художественный вкус и одновременно давая возможность получить знания.

Определение эффективности какого-либо метода, технологии обучения включает измерение достигнутого результата, затрат материальных ресурсов и времени на его достижение. Оценка эффективности компьютерных методов обучения дают обычно в сравнении с так называемыми традиционными методами и ограничиваются измерением результата обучения, иногда учитывая и затраты времени студентов. Применение такого подхода к оценке информационных технологий в обучении подразумевает, что последние не вносят ничего нового в цели и задачи обучения. На самом деле, внедрение информационных технологий качественно меняет само образование, трансформируя его в соответствии с общими принципами информатизации общества на пути его развития в информационное общество. И это один из важнейших аспектов внедрения НИТ в образование. Новые информационные технологии обучения позволяют повысить эффективность практических и лабораторных занятий не менее, чем на 30%, объективность контроля знаний студентов – на 20-25%. Успеваемость в контрольных группах, обучающихся с использованием НИТО, как правило, выше в среднем на 2,5 балла (при пятибалльной системе оценки). Благодаря внедрению информационных технологий в образование, новые возможности определяются как:

- сокращение времени на поиск и доступ к необходимой учебной и научной информации преподавателями и студентами;
- ускорение обновления содержания образования за счет сокращения времени преподавателей на разработку новой учебной и методической литературы;
- высвобождение дополнительного времени у студентов для индивидуальной самостоятельной работы, а у преподавателей на совершенствование и развитие образовательного процесса;
- ускорение в достижении обучаемыми установленных требований к качеству образования.

Новые информационные технологии позволяют решать ряд принципиально новых дидактических задач:

Не слід забувати, що сьогодні інформаційна культура – це вже особливий стиль мислення, адекватний вимогам сучасного інформаційного суспільства.

Відповідно на педагогічний колектив вишів покладається завдання окрім формування освітніх фахових знань сформувати професійну інформаційну культуру як сукупності знань, умінь, навичок курсантів що сприяють: а) адекватному формулюванню своїх потреб в інформації; б) ефективному здійсненні пошуку потрібної інформації у всій сукупності інформаційних ресурсів; в) адекватному відбору й оцінці інформації, аналізу й порівнянню фактів; а також навчити інформаційного спілкування, комп'ютерної грамотності. Ці напрями своєю чергою відповідають чотирьом базовим компонентам інформаційної культури курсантів вищих правоохоронних навчальних закладів, а саме: 1) культури організації подання інформації; 2) культури сприймання та користування інформацією; 3) культури використання нових інформаційних технологій; 4) культури спілкування через засоби нових інформаційних технологій.

Давно вже визначено, що в значній мірі, коло (предмет) інтересу в інформаційній мережі визначається не стільки освітнім рівнем особи, скільки її культурою та вихованням. Тому, інформаційну культуру майбутніх правоохоронців необхідно розглядати в комплексі як складову загальної освітньої культури, орієнтованої на інформаційне забезпечення побуту, так і складову професійної культури, орієнтованої на підготовчу фахову роботу (під час навчання) та на професійну правоохоронну діяльність (після здобуття освіти).

Для педагогів як відповідальних за якість підготовки курсантів-правоохоронців не слід забувати, що саме інформаційна культура випускників при входженні в посаду за отриманим фахом (слідчого, оперуповноваженого, дільничного та ін.) відображає досягнуті ними в процесі навчання рівні організації інформаційних процесів та ефективності створення, збирання, зберігання, опрацювання, подання і використання інформації, що забезпечують цілісне бачення світу, його моделювання, передбачення результатів рішень.

Оскільки інформаційну культуру майбутнього фахівця формує весь навчальний процес освітнього закладу, тому для останнього соціальним замовленням з боку загального інформаційного суспільства є забезпечення належного рівня інформаційної культури курсанта, необхідної для конкретної професійної правоохоронної діяльності. Адже розуміння сутності понять, умінь працювати з довідковою, науковою, публіцистичною літературою, періодичною пресою, офіційною й неофіційною документацією – це все невід'ємні компоненти інформаційної культури курсантів-правоохоронців.

Видається доцільним приділяти більше уваги в ознайомленні й вивченні курсантами перших курсів явища правової інформації, визначаючи її місце в загальній структурі інформації, а також її роль в суспільстві, орієнтуючи на навчальні дисципліни, в яких у майбутньому буде використовуватись цей термін, звертаючи увагу на властивості правової інформації, зважаючи на літературні джерела профілюючих предметів, у порівнянні з відомими властиво-

Пивовар Ірина Вікторівна,

к.ю.н., старший викладач,

Національна академія внутрішніх справ, м.Київ, Україна

Пивовар Юрій Ігорович,

к.ю.н., доцент, Національний авіаційний університет, м.Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ

В умовах інформатизації суспільства, досить актуальною є проблема формування інформаційної культури курсанта, майбутнього правоохоронця. На думку фахівців, інформаційна культура є показником не тільки професійної культури, але й важливим фактором розвитку кожної особистості. Тому провідним завданням інформатизації процесу навчання сьогодні виступає формування інформаційної культури особистості, як сутнісної характеристики освіченості людини, що є сукупністю знань і навичок про основні методи представлення знань разом з уміньми застосовувати їх на практиці для постановки та розв'язання професійних завдань.

Актуальність формування інформаційної культури та грамотності майбутніх правоохоронців пов'язана з розширенням впливу на курсантів засобів масової комунікації, відтак це зумовлює необхідність особистісно орієнтованого підходу до розвитку критичного мислення курсантів, становлення захисного механізму до значного впливу засобів масової комунікації, які, з одного боку, спричиняють відчутне зростання інтелектуального і культурного потенціалу особистості, а з іншого – пропагують насильство та агресивність [1, с. 129].

Загалом інформаційну культуру прийнято трактувати у широкому й вузькому аспектах: у *першому* випадку вона являє собою цілісну соціальну систему – як один з найважливіших, багатограних чинників загальної культури людства, сукупність усіх видів комунікативно-інформаційної діяльності людини та її наслідків, виступає як своєрідний соціально-духовний регулятор та інтелектуальний саморегулятор, дієвий засіб культуротворчої практики в інформаційно-духовному просторі [2]. У *вужчому аспекті* інформаційна культура – це, насамперед, система інформаційної освіти і виховання, специфічний спосіб наслідування суспільних здобутків з метою соціалізації особи, її всебічного розвитку та професійної підготовки [3].

При формуванні інформаційної культури майбутніх правоохоронців педагоги мають виходити із розуміння такої культури як цілісної системи, що вміщує в себе такі взаємопов'язані *елементи*: а) інформаційний потенціал; б) інформаційний світогляд; в) інформаційний менталітет; г) інформаційно-орієнтаційна діяльність; д) мікро- та макроінфомодель; е) інформаційні потреби та інші.

- изучение явлений и процессов в микро и макромире, внутри сложных технических и биологических систем на основе использования моделирования;
- представление в удобном для изучения масштабе времени различных физических, химических, биологических и социальных процессов, реально протекающих с очень большой или слишком малой скоростью.

Это позволяет внедрить в учебный процесс занятия и лабораторные работы с использованием новых информационных технологий, которые повышают их эффективность в системе образования.

Таким образом, использование информационных технологий в учебном процессе способствуют усилению мотивации обучения за счет преобразования традиционной схемы усвоения знаний студентом «выучил и после сессии забуду» в новую схему – «понимаю и буду активно использовать»; повышению информативной емкости и наглядности изучаемого материала; лучшему освоению знаний, умений и навыков за счет возможности использования индивидуальных образовательных траекторий; формированию умения проектировать, конструировать и моделировать; развитию навыков самостоятельной работы обучаемых, превращению их из пассивных потребителей информации в исследователей; повышению значимости изучаемого материала в будущей профессиональной деятельности; оперативности и объективности контроля знаний студентов.

Неволина В.А.

Ишимский государственный педагогический институт им. П.П. Ершова, Россия

ВОСПИТАНИЕ КАК ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО УПРАВЛЕНИЮ ПРОЦЕССОМ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ЛИЧНОСТНОГО СТАНОВЛЕНИЯ СПЕЦИАЛИСТА

Активные инновационные процессы, происходящие в социально-политической и экономической сферах общества, вызвали необходимость осуществления образовательных реформ. Состояние, тенденции и перспективы развития высшей школы, анализ практики в сфере воспитания убеждают в том, что изменения в системе высшего образования требуют пересмотра традиционных подходов в использовании технологий воспитательного взаимодействия педагогов и студентов. Проблемы воспитательной работы в образовательных учреждениях в настоящее время становятся приоритетными и с этим, в первую очередь, связано изменение в перечне показателей государственной аккредитации и критериальных значений, где введен новый показатель – «Воспитательная деятельность образовательного учреждения». В соответствии с данным документом оценке подлежат три показателя: наличие в образовательном учре-

ждении условий для внеучебной работы с обучающимися, уровень организации воспитательной работы с обучающимися, формирование стимулов развития личности, то есть наличие самой организации воспитательной деятельности, условий и механизмов ее функционирования. Это свидетельствует о важности воспитательной составляющей при подготовке современного специалиста и чрезвычайной актуальности создания системы воспитательной работы на основе специфики конкретного вуза, с учетом направленности профессиональной подготовки, экономических, региональных, национальных особенностей, истории развития и традиций.

Образовательное учреждение является основным социальным институтом, обеспечивающим воспитательный процесс и реальную интеграцию различных субъектов воспитания. В этой связи актуальна проблема личностно-профессионального становления обучающихся. В данном контексте особое значение приобретает обновление содержания и организационных форм воспитания, разрабатываемых на основе принципов системности, практико-ориентированности, научной обоснованности, прогностического подхода. Решающим фактором в личностно-профессиональном становлении студентов выступает осмысление позиций педагога и обучающегося в их межличностном общении в процессе обучения и воспитания. Воспитательная среда рассматривается при этом как сообщество, которое способствует обогащению содержания и форм воспитания, соединению собственной активности личности с организацией различных видов деятельности. Особенностью современного подхода к оценке воспитательной деятельности вуза является системное видение процесса воспитания и выделение целостного комплекса необходимых факторов, обеспечивающих эффективность этой работы.

Под воспитанием студентов следует понимать целенаправленную деятельность преподавателей, ориентированную на создание условий для развития духовности студентов на основе общечеловеческих и отечественных ценностей; оказание им помощи в жизненном самоопределении, нравственном, гражданском и профессиональном становлении; создание условий для самореализации личности [1].

Главная цель воспитательной работы – подготовка конкурентоспособного специалиста с высшим профессиональным образованием, обладающего качествами и свойствами, востребованными в условиях рынка, способного ставить и достигать личностно значимые цели, способствующие развитию экономики страны. Воспитательная работа направлена на создание и поддержку такой воспитательной системы, которая приведет к максимальным результатам и достижению целей всех участников воспитательного процесса.

Воспитание ориентировано на формирование жизнеспособной личности, способной адекватно реагировать, быстро приспосабливаться к изменяющимся условиям, принимать управленческие решения, обладающей активностью, целеустремленностью и предприимчивостью.

1) *Adoption* (e.g. *Download*)

Adoptions are the most direct form of transfer. The spelling of the English word is kept in its original form. The word may be pronounced either as in British or American English or it may be assimilated to the German phonological system.

2) *Adaptation* (e.g. *Dekoder, downloaden*)

The word has been adapted to the morphological and syntactical system of German.

3) *Mixed Compounds* (e.g. *Softwareschmiede*)

German and English elements are combined to form a new compound noun.

4) *Loan Translations* (e.g. *Festplatte, Suchmaschine*)

Formation of a new word occurs on the basis of German elements, but according to the semantic pattern of English.

5) *Pseudo-Transfers* (e.g. *Handy*)

A new word is formed from English lexical and morphological elements. While sounding English, the word does not exist in English at all, or with a different meaning [3, p. 3].

A great help in stimulating and facilitating German as a second foreign language are video courses («Alles Gute», «Easy German», «Extra auf Deutsch», «Deutsch spielerisch lernen», «Jojo sucht das Glück», «Easy German», «Learn German», «Learn German with entertaining videos», «Learn German with Deutsch Happen» and others). At the very beginning of learning German we often use these materials with English subtitles. In our opinion this method can boost students' interest and motivation.

As a conclusion we can say that motivation has been widely accepted by both teachers and researchers as one of the key factors that influence the rate and success of second foreign language learning.

LITERATURE

1. Ю. Н. Одинец, Е. И. Тарашкевич. Английские заимствования в современном немецком языке. Материалы II Республиканской научно-практической конференции «Лингвистические и социокультурные аспекты иностранного языка» Брест 21 мая 2013. – С. 21-26
2. M. Bastürk, R. Gulmez. Multilingual learning environment in French and German language teaching departments. The Online Journal of New Horizons in Education – January 2011, Volume 1, Issue 2 – p. 16-22.
3. N. Hedderich. Language change in Business German. Global business languages. – 2007. – 12(1). – p. 1-10.
4. M. Jungwirth. Language awareness. Second language acquisition: the interface between theory and practice. – October 2002 – January 2003. – p. 14-19.
5. M. Payne, Ch. Spurgin. Cultural content and references in the teaching of German. German as a foreign language. – 2013 – № 1. – p. 1-18.

bility to get education in Germany influence the popularity of German among the students of the Ukrainian academy of Banking of the NBU. Many students want to get their Master degree in Germany. They therefore would like to learn German so well that they can be accepted by a German university.

We completely agree with N. Chomsky, who points out that the truth of the matter is that about 99 percent of teaching is making the students feel interested in the material. Then the other 1 percent has to do with your methods. That's not just true of languages. It's true of every subject.

At the very beginning of learning German students are taught to introduce themselves and they come across such words as Name, Adresse, Straße, kommen, leben, Universität, Musik, Hobby, Telefonnummer and so on. In most cases, they are able to understand these German words either immediately, or after some time when they realize that a slight change in spelling does not mean a different meaning.

Similar words in German and English can also be found in various lexical fields such as family (*Vater/father, Großmutter/grandmother, Sohn/son, Bruder/brother*), weather (*Sonne/sun, Mond/moon, scheinen/shine, Wind/wind*), calendar and time (*Januar/January, Winter/winter, Freitag/Friday, Jahr/year, Monat/month, Minute/minute, Morgen/morning*), body parts (*Knie/knee, Arm/arm, Finger/finger*), food and drinks (*Suppe/soup, Brot/bread, Salz/salt, Milch/milk, Bier/beer, Wein/wine*), sports (*Fußball/football, Basketball/basketball, schwimmen/swim*), animals (*Kamel/camel, Katze/cat, Elefant/elephant*), music (*Klarinette/clarinet, Akkordeon/accordion, Trompete/trumpet*), clothes (*Jacke/jacket, Schuh/shoe, Socke/sock*), colours (*rot/red, grün/green, braun/brown*), adjectives and adverbs (*kalt/cold, warm/warm, bitter/bitter, frisch/fresh, praktisch/practical, offen/open*), verbs (*fallen/fall, finden/find, waschen/wash, reparieren/repair, rennen/run*) and numbers (*sieben/seven, zehn/ten, hundert/hundred, tausend/thousand*) and so on.

On the other hand there are some English words borrowed from German (*kindergarten, angst, wunderkind, zeitgeist, lager, fest, sauerkraut, blitzkrieg, doppelgänger* and so on).

There are a lot of words which came to German from English. «Denglish» (Deutsch +English) has become «a new German language» and an ordinary and conventionally reality in Germany [1, p. 23]. Among English words which are frequently used in modern German one should mention: *die Girl, cool, shoppen, das Baby, der Sale, Job, die Kids, Flyer, Crash, Lifestyle, der Star, das Poster, die Site, der/das Terminal, in-house, download, Laptop, das Ticket, relaxen* and so on. Moreover, there are a lot of anglicisms in marketing and business terminology (*das Outsourcing, das Marketing, Public Relations, der Sale, Follower, renewable energy, die Healthcare, der Salesmanager, das Servicecenter, der Share, das Shoppingcenter, das Controlling, der Smalltalk, das Benchmarking, die Software, der Profit, Human Resources* and so on). No doubt possessing this vocabulary, students have fewer problems with Business German.

N. Hedderich points out that he finds the influence of English vocabulary along a spectrum of assimilation in German vocabulary, ranging from direct to indirect borrowing. He adds that Bartsch and Siegrist (2001) provide a model of a five-segment spectrum of assimilation as follows:

В основе воспитания – поведенческий подход, суть которого состоит в признании того, что актуальные потребности побуждают человека к определенным действиям. Главным принципом поведенческого подхода в воспитании является оказание помощи студенту в осознании его возможностей и развитии творческих способностей, в управлении студенческой жизнью, формирование у студентов добросовестного отношения к учёбе, к общественной работе, а также создание в группах атмосферы психологического комфорта и становление профессионально нравственной культуры.

Внеучебная воспитательная работа со студентами в высшей школе является важнейшей составляющей в подготовке специалистов и нацелена на формирование у каждого студента сознательной гражданской позиции, стремления к сохранению и приумножению нравственных, культурных и общечеловеческих ценностей, а также выработки навыков конструктивного поведения в новых экономических условиях.

Учитывая особую актуальность воспитательной работы со студентами, внеучебная деятельность призвана сформировать высоконравственную, духовно развитую и физически здоровую личность будущего специалиста, способного к профессиональной деятельности и моральной ответственности за принимаемые решения.

К основным формам воспитательной работы на факультете могут быть отнесены следующие направления:

- воспитание через преподаваемый предмет;
- вовлечение студентов в научно-исследовательскую работу, формирование интереса к профессии;
- участие студентов в межвузовских и международных проектах;
- работа с отстающими студентами (беседы с деканом и зам. декана, организация дополнительных занятий).

Данные формы воспитательной работы способствуют всестороннему гармоничному развитию личности, саморазвитию и самореализации, приобщению к общественной жизни факультета и института, при этом главными являются: воспитание высоконравственной, духовно развитой и физически здоровой личности – гражданина новой России, способной к высококачественной профессиональной деятельности и моральной ответственности за принимаемые решения.

Методы воспитательного воздействия включают в себя методы воздействия объекта на субъект в системе воспитания, а также путем воздействия на среду воспитания. К первым относятся: методы побуждения к активным действиям (поощрение, стимулирование, повышение социальной значимости, сила положительного примера и т.д.); методы принуждения – законодательство, нормативные требования, регулирующие отношения между объектом и субъектом воспитания (вузом и студентом), директивные указания, распоряжения, приказы; методы убеждения – те, которые базируются на мотивации поведения через потребности. К ним относятся методы морального стимулирования каче-

ственного выполнения работы (достижение высоких результатов в учебе и жизни), в установленные сроки и оптимальными способами. Лидерские качества, харизма и способность к максимальному результату – положительный эффект воспитывающего воздействия.

Воспитательная работа является частью единого учебно-воспитательного процесса, к основным направлениям которой следует отнести:

1. Формирование современного научного мировоззрения и системы базовых ценностей;
2. Духовно нравственное воспитание;
3. Патриотическое воспитание;
4. Формирование здорового образа жизни;
5. Формирование конкурентоспособных качеств.

Процесс воспитания в вузе идет как во время аудиторных занятий, так и в свободное от учебных занятий время.

Опираясь на фундаментальные ценности, вузовский коллектив формирует воспитательную среду и становится для будущих специалистов культурным, учебным, научным, профессиональным, молодежным центром. Центральным направлением здесь является не деидеологизация, а новая идеология – на какие ценности ориентировать молодежь, на каких достижениях своей страны ее воспитывать.

Целью воспитания студентов педагогического факультета необходимо считать разностороннее развитие личности будущего конкурентоспособного специалиста с высшим профессиональным образованием, обладающего высокой культурой, интеллигентностью, социальной активностью, качествами гражданина-патриота.

Основной задачей в воспитательной работе со студентами на педагогическом факультете следует считать создание условий для раскрытия и развития творческих способностей, гражданского самоопределения и самореализации, гармонизации потребностей студентов в интеллектуальном, нравственном, культурном и физическом развитии.

Следует обратить внимание на:

- 1) формирование у студентов высокой нравственной культуры;
- 2) формирование активной гражданской позиции и патриотического сознания, правовой и политической культуры;
- 3) формирование личностных качеств, необходимых для эффективной профессиональной деятельности;
- 4) привитие умений и навыков управления коллективом в различных формах студенческого самоуправления;
- 5) сохранение и приумножение историко-культурных традиций университета, преемственность в воспитании студенческой молодежи;
- 6) укрепление и совершенствование физического состояния, стремление к здоровому образу жизни, воспитание нетерпимого отношения к табакокурению, наркотикам, алкоголизму, антиобщественному поведению.

К.п.н. Отрощенко Л.С.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» Україна

TEACHING GERMAN AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE IN THE UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING OF THE NBU

Multilingual acquisition has become a common process within increasing economic, political and cultural links among European and world countries. In education, the focus of the researches on multilingualism is how to develop curriculum in a multilingual teaching environment, how to teach languages in multilingual context and how content and language integrated learning atmosphere can be built [2, p. 16].

Students of the Ukrainian academy of Banking of the National Bank of Ukraine, whose speciality is International economy, in case when English is their first foreign language, have an opportunity to learn German or French as their second foreign language. The content of the German course is spread over 4 terms (112 hours). Lessons take place once per week. At the end of the course students pass exam.

The aim of this article is to look into acquisition of German, having the status of the most widely-spoken language in the European Union, at the Ukrainian academy of Banking and to analyze what influence knowledge of English has for both learners and teachers. Many contemporary learning theories suggest that learning (in terms of language learning) has to be related to the existing knowledge of the learner [4, p. 14].

Foreign language teachers realize that many difficulties in learning a second language are a function of the extent to which the second language differs from the first one. Differences in pronunciation, grammar and vocabulary can cause learning difficulties. The first thing that needs to be said is German and English are very similar, as both (along with Dutch, Flemish, Afrikaans, Swedish, Norwegian, Danish, Faroese and Icelandic) belong to the Germanic family of Indo-European languages. The similarities can easily be seen in the following aspects:

- vocabulary (*Halle/ hall, neu/ new, Hand/ hand, lang/ long, jung/ young, Winter/ winter, Garten/ garden, Ende/ end* and so on);
- subject-verb-object order (*Ich trinke Kaffee/ I drink coffee*);
- declension of verbs (*singen, sang, gesungen / sing, sang, sung*);
- some modal verbs (*müssen/must, können/ can*);
- the use of articles (*ein, eine/ a, an der, die, das/ the*);
- comparatives and superlatives (*lang, länger, am längsten/ long, longer, the longest*);
- suffixes (*hilflos/ helpless*) and so on.

It should be pointed out that future international economists start studying German as the second foreign language on the third course. Previously acquired knowledge of English can greatly enhance students' progress in learning German and can serve as a great motivation factor for them. Since interest in learning a foreign language is often dependent on geo-political and socio-economic factors, growing socio-political and socio-economic connections between Germany and Ukraine, possi-

ності. Існує також думка, що між компетентністю і професійною мобільністю існує тісний взаємозв'язок (А. Ю. Львів, В. А. Солоненко) [2].

Ми вважаємо, що професійна мобільність і компетентність взаємозалежні. Ключові та професійні компетенції, складові фундаменту професійної компетентності, є чинником формування професійної мобільності, яка в свою чергу сприяє формуванню професійної компетентності. Ключові компетенції відображають загально професійний характер діяльності й особистості фахівця і характеризують міжкультурні та міжгалузеві знання, вміння та здібності, необхідні для адаптації та діяльності в різних професійних сферах.

Як стверджує Л. П. Меркулова, адаптація – це сукупність реакцій, які лежать в основі пристосування спеціаліста до незвичних умов життя та діяльності. Вона пов'язана з цілями та задачами цієї діяльності, включає в себе не тільки процесуальні характеристики, а й психічні стани, які відображають ефективність процесу – адаптованість. Адаптивність – здатність швидко адаптовуватись, є психологічною основою професійної мобільності [3]. Володіння комунікативними компетенціями та насамперед знання інших мов для сучасного спеціаліста є однією з основних умов адаптації та виживання в сучасному полікультурному суспільстві.

Отже професійна мобільність є невід'ємна складова професійної компетентності і, маючи складну структуру, може бути ефективно сформована при компетентнісному підході в навчанні.

Література:

1. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования // Интернет-журнал «Эйдос». – 2006. – 5 мая
2. Мерзлякова Н.С. Формирование профессиональной мобильности студента в контексте компетентностного подхода [Электронный ресурс] / Н.С. Мерзлякова // Издательства « Грамота ». – с. 68 – 71. Режим доступа до статті : www.gramota.net
3. Меркулова Л. П. Формирование профессиональной мобильности специалистов технического профиля средствами иностранного языка: дис. ...доктора пед. наук : 13.00.08/ Меркулова Людмила Петровна. – Самара, 2008. – 454с.

Решить эти задачи возможно, руководствуясь в работе принципами:

- гуманизма к субъектам воспитания;
- демократизма, предполагающего реализацию системы воспитания, основанной на взаимодействии, на педагогике сотрудничества преподавателя и студента;
- уважения к общечеловеческим отечественным ценностям, правам и свободам граждан, корректности, толерантности, соблюдения этических норм;
- преемственности поколений, сохранения, распространения и развития национальной культуры, воспитания уважительного отношения, любви к России, родной природе, чувства сопричастности и ответственности за дела в родном университете.

Воспитательная работа на факультете организована и проводится как непосредственно на занятиях со студентами и в кураторских группах, делая акцент на патриотическом, учебно-трудовом и культурно-эстетическом воспитании, так и в свободное от занятий время. Факультет курирует группы с 1 по 4 курс.

Поступив в институт, студент сталкивается с рядом проблем. В первую очередь, это трудности, связанные с непривычной для него организацией обучения. Происходит ломка прежних стереотипов деятельности, формирование новых знаний, умений, навыков, привычек, адекватного поведения. Поэтому регулярно проводятся беседы по посещаемости и успеваемости отстающих студентов, при необходимости они приглашаются на заседания кафедры, им оказывается индивидуальная помощь в виде консультаций.

Трудовое воспитание – участие в факультетских и общеузовских санитарных днях, субботниках (приведение в порядок территорий, закрепленных за факультетом, институтом).

Эффективнее всего проводится работа в области культурно-эстетического воспитания. Студенты со своими кураторами посещают выставки, музеи. Регулярно организуются библиотечные дни, встречи с руководителями профсоюза. Кураторские часы проводятся регулярно, с обсуждением результатов работы на заседаниях Ученого Совета факультета.

Основные компоненты воспитательной работы факультета проектируются и реализуются с учетом необходимости формирования в условиях институтского образования творческой, конкурентоспособной, интеллигентной личности, способной к непрерывному творческому саморазвитию. Основные цели и задачи воспитательной работы на факультете включают в себя следующие направления работы:

- Информационное обеспечение – информирование студентов о деятельности института, факультета;
- Привлечение студентов к научно-исследовательской работе – студенты активно участвуют в научных конференциях, в том числе и межвузовских, предметных олимпиадах;
- Развитие профессионально-трудовых навыков;

– Организация спортивно-массовых мероприятий – привлечение студентов к участию в спартакиаде института;

– Социологические исследования и мониторинг различных программ. Воспитание студентов – многообразный и всесторонний процесс целенаправленного систематического воздействия на сознание, чувства, волю с целью развития личности, раскрытия индивидуальности, творческих способностей студентов.

Воспитание как процесс – важнейший способ социализации индивида; оно заключается в систематическом и целенаправленном воздействии на духовное и физическое развитие личности в целях подготовки её к производственной, общественной и культурной деятельности [2].

Воспитание подрастающего поколения всегда было и остаётся одной из самых главных задач государства. Это прекрасно понимают все прогрессивно мыслящие люди, думающие о будущем страны.

Литература

1. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Педагогический словарь: для студентов высших и средних пед. Учеб. Заведений – М.: Академия, 2000 – 176 с.

2. Педагогический словарь: учеб. Пособие для студ. высш. учеб. заведений / Под ред В.И. Загвязинского, А.Ф. Закировой – М.: Академия, 2008 – 352 с.

Кандидат педагогических наук Дзюба П. М.

*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З КУРСАНТАМИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ ЗІ ЗАХИСТУ ВІД ЗБРОЇ МАСОВОГО УРАЖЕННЯ

У педагогічній теорії вищої військової школи існують різні підходи до проблеми самостійної навчальної роботи та методики її виконання. Проблема вдосконалення самостійної роботи фахівців досліджували у своїх працях науковці С. П. Баранов, П. Р. Вишневський, Н. М. Генералова та ін. Однак аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема самостійної роботи курсантів-прикордонників потребує свого подальшого вивчення.

Виходячи із сутності процесу навчання, відзначається, що самостійна робота має три значення, а саме: по-перше, курсант повинен виконати роботу без допомоги науково-педагогічного складу; по-друге, курсант самостійно орієнтується в навчальному матеріалі і то-третє, виконання роботи суворо не регламе-

ного підходу у вищу освіту та визначення її якості рівнем сформованості певних компетентностей демонструє перехід від академічних норм оцінки до зовнішньої оцінки професійної і соціальної підготовленості випускників.

Під компетенціями розуміють знання, уміння та навички, набуті студентом в процесі навчання. Компетентність – володіння певними компетенціями, синтез особистісних якостей майбутнього спеціаліста, що включає готовність до використання знань, умінь та досвіду в професійній сфері. На думку І. А. Зимньої основними характеристиками компетентності є: готовність до прояву компетентності (мотиваційний аспект), володіння знанням змісту компетентності (когнітивний аспект), досвід демонстрації компетентності в різноманітних стандартних та нестандартних ситуаціях (поведінковий аспект), ставлення до змісту компетентності та об'єкту її застосування (ціннісно – змістовний аспект), емоційно – волевовольова регуляція процесу та результату проявлення компетентності [1].

Під професійною компетентністю розуміють професійну підготовленість та здатність спеціаліста виконувати завдання і обов'язки повсякденної діяльності.

Професійна мобільність – це сформована властивість особистості, її готовність та здатність опановувати будь-які професійні нововведення та прагнення до зміни виду професійної діяльності. Це – інтегративна характеристика особистості, що визначає успішну адаптацію до умов ринку праці та полікультурного середовища, готовність до вертикальних і горизонтальних кар'єрних переміщень і конкурентоспроможність майбутнього фахівця. Професійна мобільність являє собою інтеграцію когнітивного, діяльнісного та аксіологічного аспектів. Знаннєва основа професійної мобільності майбутнього спеціаліста складається з предметних, комунікативних, лінгво-культурологічних, спеціальних знань і здатності до їх швидкого переносу. Діяльнісна основа передбачає наявність репродуктивних, продуктивних, творчих, міжкультурних, професійних умінь і готовність до оперування ними. Аксіологічна основа включає розвиток системи орієнтацій на професійні та універсальні цінності.

Для оптимізації формування професійної мобільності необхідно виділити особистісні характеристики майбутнього спеціаліста, а саме: активність, креативність, гнучкість, комунікативність, адаптивність, відкритість новому.

Зробимо спробу визначити взаємозалежність між компетентністю та професійною мобільністю майбутнього фахівця. Відзначимо, що в науково-педагогічній літературі представлені різні точки зору щодо їх співвідношення. Деякі дослідники вважають професійну мобільність компонентом професійної компетентності (С. Є. Капліна , О. А. Малигіна). Інші науковці (Л. А. Амірова, Л. В. Горюнова, О. М. Дементьєва, Ю. І. Калиновський, І. Г. Шпакіна) визначають професійну мобільність, як умову формування професійної компетентності. Б. М. Ігошев зазначає, що для професійної компетентності характерна спрямованість на конкретну професійну діяльність, в той час як професійна мобільність передбачає готовність фахівця до зміни сфери професійної діяль-

тауар туралы ақпаратты енгіземіз. Барлық тауарларды АЖ-ге енгізіп болғаннан кейін «Сақтау және шығу» батырмасын басамыз. Егер АЖ-дегі тауар бойынша деректерге өзгерістер енгізу керек болса «Редакциялау» батырмасын басамыз. Керекті өзгерістерді енгізіп болғаннан кейін «Сақтау және шығу» батырмасын басамыз. Егер АЖ-дегі тауар туралы деректерді өшіру керек болса сәйкесінше «Өшіру» батырмасын басамыз. Қоймада тауарлар санының көп екеніне күмән жоқ. Сәйкесінше АЖ-де көп деректердің ішінен қажеттісін табу үшін қажетті бөлімді тандап алып, «Өнім бойынша іздеу» формасына тауардың атауын жазып «Іздеу» батырмасын басамыз. Қоймадағы тауарлар бойынша мәліметтерді баспаға шығару үшін «Есеп» батырмасын басу керек. Microsoft Word құжаты ашылып қойадағы тауарлар бойынша есеп беру мәліметтері шығады. «Қойма» АЖ-сінен шығу үшін «Жүйеден шығу» батырмасын басу керек.

«Волна» дүкені есепке алу өзін бухгалтерлік, жедел және статистикалық есепке алу жиынтығы ретінде ұсынады. Есепке алу – басқарудың еңбекқорлық қызметтерінің бірі. Есепке алудың ерекшелігі, ол шығатын және қорытынды көрсеткіштердің басым көпшілігі және біртектестігі. Ереже бойынша, қорытынды көрсеткіштер шығатын алғашқы деректерді күрделі есептеулерді қолданбай әртүрлі белгілеулер бойынша көп рет топтастыру жолымен құралады.

Әдебиеттер:

- 1.Дьяченко Е.Г. «Управление складом в торговой сети», 2011. – 107 с.
- 2.Юртыкова Г.А., Воробьев С.В. Автоматизация торговых операций и складского учета: Учебно-методическое пособие. – Елец: ЕГУ им. И.А. Бунина, 2006. – 55 с.
- 3.Грекул В.И., Денищенко Г.Н., Коровкина Н.Л. Проектирование информационных систем – ИНТУИТ, 2005. – 240 с.

Чіжова Н.В.

НТУУ «КПІ», Україна

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Запровадження нових освітніх технологій зумовлене зростаючими вимогами до випускників вузів. Для молодих спеціалістів вже не достатньо тільки володіти певним набором знань, їм необхідно вміти гнучко застосовувати набуті знання та самостійно поглиблювати їх. Безумовно компетентнісний підхід у навчанні спрямований на формування у студентів певних компетентностей, а не просто засвоєння окремих знань та умінь. Отже запровадження компетентніс-

нотовано, курсанту надається можливість вибору змісту матеріалу і способу виконання завдання.

У педагогіці найчастіше в поняття самостійної роботи вкладається перше значення. У своєму дослідженні П. Р. Вишневський виокремлює поняття – самостійність і самостійна робота.

На нашу думку, самостійність розглядається як більш широке поняття, а самостійна робота являє собою її перший ступінь, тобто початковий.

У педагогічній практиці склалося два види самостійної роботи: групова та індивідуальна.

Групова самостійна робота пов'язана з організацією навчально-пізнавальної діяльності кожного курсанта в умовах колективної роботи в групах. Колективною визнається така робота, у процесі якої всі курсанти прагнуть до отримання знань, здійснюючи допомогу, підтримують один одного, розглядають поєднання фронтальної, групової та індивідуальної форми роботи. Можливості вирішення даного завдання, на нашу думку, полягає у диференціації навчання, у розподілі курсантів з урахуванням їх типових особливостей.

Додаткові заняття застосовуються з метою розвитку навчальних можливостей тих курсантів, які не встигають опанувати навчальний матеріал. У результаті індивідуальних бесід встановлюється причина відставання курсанта, а після встановлення цієї причини для них складається програма додаткових занять.

Під час самостійної роботи з курсантами щодо підготовки до проведення занять спрямованих на вивчення питань із захисту від зброї масового ураження науково-педагогічний склад має більше можливостей щодо вибору і побудови занять у цікавій і захоплюючій формі. Теми заняття сприяють розвитку і закріпленню інтересу в курсантів до предмета, вони розширюють і поглиблюють свої знання з предметів, які їх цікавлять. Даний напрямок дозволяє за допомогою додаткових, факультативних, гурткових занять забезпечити принцип програмної єдності навчання для всіх курсантів.

Місце самостійної роботи з курсантами щодо підготовки до проведення занять зі захисту від зброї масового ураження в процесі навчання визначається дидактичним задумом викладання. У структурі навчального заняття самостійна робота може бути:

на початку заняття – при перевірці ступеня засвоєння попереднього матеріалу (обсяг часу до 15 хвилин);

введення в самостійну роботу, що представляє собою коментування завдань, видачу інструкцій і рекомендацій, встановлення зв'язку з попереднім, з'ясуванням мети роботи і т. п. (5 – 10 хвилин);

безпосередньо самостійна робота (45 – 50 хвилин);

фронтальна робота наприкінці заняття для узагальнення результатів самостійної роботи разом із завданням роботи на самопідготовку (до 20 хвилин).

Після самостійної роботи з курсантами щодо підготовки до проведення занять зі захисту від зброї масового ураження проводиться фронтальна бесіда, де підводяться підсумки. Ця бесіда реалізує ряд функцій:

- сприяння закріплення навчального матеріалу;
- формування в курсантів вмінь майстерності публічного виступу;
- контролю рівня і якості самостійної роботи курсантів;
- корекція системи самостійної роботи;
- поєднання індивідуальної і групової форми роботи.

Отже, самостійна робота з курсантами щодо підготовки до проведення занять зі захисту від зброї масового ураження розглядається як складова навчальної роботи, де курсантам пропонуються навчальні завдання і здійснюється керівництво для їхнього виконання; робота виконується без особистої участі науково-педагогічного складу, але під його керівництвом; виконання роботи вимагає від курсантів розумового напруження. Самостійна робота курсантів щодо підготовки до проведення занять зі захисту від зброї масового ураження класифікована таким чином: загальні уміння (планування, робота з літературою, самоконтроль і т.д.); уміння організації своєї психічної діяльності (доцільності сприйняття, раціонального засвоєння, ефективного мислення тощо); конкретні специфічні уміння, що виходять зі специфіки предмета. Самостійна робота активізує курсантів як своєю організацією, так і змістом одержуваних знань.

Насыритдинова Г.Н.,

Қарағанды облысы, Ұлытау ауданы,

Байқоңыр ауылындағы №17 мектеп

директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары

ШАҒЫН ЖИНАҚТЫ МЕКТЕПТЕ ОҚУ ҮДЕРІСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН МӘСЕЛЕЛЕРІ (ҰЛЫТАУ АУДАНЫ БАЙҚОҢЫР АУЫЛЫНДАҒЫ №17 МЕКТЕП НЕГІЗІНДЕ)

Қазіргі таңда республикамыздың түпкір-түпкірінде орналасқан шағын елді-мекендердегі мектептердің басым көпшілігі – шағын жинақты мектептер. Мұндай мектептер саны тәуелсіздік алған жылдардан кейін жыл сайын өсіп келе жатқаны белгілі. Себебі ауыл халқының тіршілік қамымен қалаға қоныс аударуы көбейген сайын, елді-мекендерде тұрғындардың саны азаюымен, оқушы саны да кеміп келе жатыр.

Шағын жинақты мектеп дегеніміз – тұрғындардың саны аз аймақтарда жұмыс істейтіндіктен, оқушыларының саны аз, біріктірілген сыныптардан,

тасқынының оңтайлы ұйымдастырылуынан, жинау, тіркеу, тасымалдау, сақтау және ақпаратын өңдеу әдістерінен, оның құрылымынан және уақытында алуынан сауда үрдісімен тиімді және жедел басқаруға тәуелді болады.

Қоймалық есепшотты ұйымдастыруға және қорды басқаруға кіріс ақпарат болып осы кәсіпорын үшін өткен кезеңде болған тауар таратылымы, орын ауыстырулары және кіріс туралы ақпараттар саналады.

АЖ-ні іске қосқанда «Қойма» АЖ-сінің автоизациялау терезесі ашылады. Бұл жерге пайдаланушы өзінің логині мен құпия сөзін енгізеді. Авторизациядан өткеннен кейін «Қойма» АЖ-сінің негізгі формасы ашылады. Ол үш бөлімнен тұрады «Азық-түлік», «Тұрмыстық химия» және «Тұрмыстық техника». «Азық-түлік» бөлімінде қоймадағы азық-түліктер бойынша деректер сақталады. «Азық-түлік» формасының көрінісі 1 суретке сәйкес көрсетілген.

Өнім	Сан	Өлшем бірлігі	Баға	Соммасы	Күні	Жүзеге асыру	Тасымалдаушы
Тұрақ	10	кг	115	1150	12.03.2014	14.03.2014	"Нан"
Шұрық	15	кг	850	12750	11.03.2014	14.03.2014	"Лепестік"
Нан	52	доға	40	2080	12.03.2014	12.03.2014	"Степак"
Сырақ	10	кг	950	9500	12.03.2014	13.03.2014	"Ба"
Тұрақ	20	кг	650	13000	13.03.2014	14.04.2014	"Өсеті"
Тұрақ	50	доға	200	10000	13.04.2014	15.04.2014	"Кашан"
Тұрақ	20	доға	350	7000	13.04.2014	15.04.2014	"Кашан"
Сүт	45	л	115	5175	15.04.2014	15.04.2014	"Землек"
Сүт	30	л	110	3300	15.04.2014	15.04.2014	"МолСосис"
Сүт	15	л	125	1875	15.04.2014	15.04.2014	"МолСосис"
Қаймақ	50	л	500	25000	15.04.2014	15.04.2014	"МолСосис"
Қаймақ	25	л	475	11875	15.04.2014	15.04.2014	"МолСосис"
Сырақ	20	кг	650	13000	15.04.2014	15.04.2014	"МолСосис"
Өсеті	25	л	265	6625	13.04.2014	17.04.2014	"Янтар"
Өсеті	25	л	270	6750	13.04.2014	15.04.2014	"Заречье"
Өсеті	25	л	275	6875	13.04.2014	14.04.2014	"МолСосис"
Өсеті	25	л	250	6250	13.04.2014	13.04.2014	"Тұрақ"
Кашан	20	доға	105	2100	13.04.2014	13.04.2014	"Препарат"
Кашан	50	кг	175	8750	13.04.2014	14.04.2014	"Ал-МолСосис"

Сурет 1 «Азық-түлік» формасы

Екінші бөлім «Тұрмыстық химия» формасы. Мұнда қоймадағы тұрмыстық химия тауарлары, саны, өлшем бірлігі, біреуінің құны және белгілі бір тауардың барлығының жалпы санымен есептегендегі жалпы соммасы, қоймаға қашан келіп түскені, сақтау мерзімі және тасымалдаушылар туралы ақпараттар сақталған.

Үшінші бөлім «Тұрмыстық техникасы» бөлімі. Дүкен әмбебап дүкен болғандықтан мұнда азық-түлік, тұрмыстық химиямен қатар күнделікті өмірде қажетті ұсақ-түйек тұрмыстық техниканы да сатады. «Тұрмыстық техникасы» формасында қоймадағы тұрмыстық тауарлар туралы ақпараттар сақталған.

«Қойма» ақпараттық жүйесінің жоғарғы бөлігінде «Есеп», «Өшіру», «Редакциялау», «Жаңа тауар» және «Іздеу» қызмет батырмалары орналасқан. Қоймаға жаңа тауар келіп түссе тауар бойынша деректерді АЖ-ге енгізу үшін керек бөлімді таңдап алып, «Жаңа тауар» батымасын басу қажет. Тауар бойынша мәліметтері енгізіп қолғаннан кейін «Өнімді қосу» батырмасын басамыз да келесі

Досвід туристської діяльності майбутні кадри повинні здобувати не лише в процесі теоретичної підготовки, але й у рамках практичної роботи.

Література:

1. Сайт Всесвітньої туристичної організації – Режим доступу: www.world-tourism.org.
2. Федорченко В. К. Педагогіка туризму / В. К. Федорченко, Н. А. Фоменко, М. І. Скрипник та ін. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 296 с.
3. Сайт Евростату. – Режим доступу : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>. 4. Сайт Всесвітньої ради з подорожей і туризму. – Режим доступу : <http://www.wttc.org>.
4. Международный туризм 2010: Быстрые темпы восстановления. – Режим доступу до вид.: <http://unwto.org/>.

Малкенова А., Ким Г.А.

*М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті,
Қазақстан*

ҚОЙМАДАҒЫ ТАУАРЛАР ЕСЕП ШОТЫНЫҢ АЖ ҚҰРУ

Соңғы жылдары адам өмірінің барлық: экономикалық, қаржылық, саясаттық, рухтық салаларында ақпараттың ағымы мен көлемі өсуде. Өнеркәсіптерде, мемлекеттік және жеке шаруашылық мекемелерде, оқу орындарында және басқа да салаларда ақпараттандыру жүйесін кеңейту және жұмыс орнын автоматтандыру мәселелері алға қойылып отыр. Автоматтандырылған жұмыс орны деп мамандардың жұмыс орнында орналасқан және олардың жұмыстарын автоматтандыру үшін қолданылатын кәсіптік-бағытталған кішігірім есептеу жүйесін айтуға болады.

Жұмыс орнын автоматтандыру үшін көптеген автоматтандырылған бағдарламалық жүйелер мен құрылғылар қолданылады. Ал қоймада жұмыс істейтін жұмысшылар тауарлар туралы мәліметтерді, яғни тауарлардың кірісі мен шығысы, қалдығы және пайда және т.с.с. білу үшін осы бағдарламаны қолданса, керек мәліметтер алдында дайын тұрады осы мақсатты орындау зерттеу мақсатының өзектілігі болады.

ЖШС «Волна» дүкенінде сауда үрдісімен басқару тауарлардың түсу, сатылу және сұрау динамикасын, құрылымын және көлемін бейнелейтін ақпаратқа негізделеді. ЖШС «Волна» және сыртқы орта (тасымалдаушылар, сатыпалушылар) арасындағы ақпараттың жылжуы ақпараттар тасқыны түрінде орындалады. Көтерме кәсіпорынға қатысты ақпаратты енгізу, ішкі және шығу тасқындары бойынша ажыратыла алады. Көтерме кәсіпорынның ақпарат

толық емес сыныптардан тұратын, оқу үдерісін жоспарлау мен ұйымдастыруда өзіндік ерекшеліктері бар жалпы білім беру мекемесі. Қазіргі таңда шағын жинақты мектеп:

1. біріктірілген сыныптармен;
2. біріктірілген сыныптармен және толық емес сыныппен жұмыс жасайды.

Мектеп құрылымы бұлай өзгеше аталғанымен, мұндағы білім мен тәрбие сапасына қойылатын талап барлық білім беру мекемелеріне қойылатын талаппен бірдей болып қала береді. Сондықтан да шағын жинақты мектеп жұмысын ұйымдастыруға ерекше көңіл бөлу керек.

Шағын жинақты мектеп мәселесін зерттеушілер Ж.Қ.Астамбаева мен Г.И.Уәйісова өздерінің «Шағын жинақты бастауыш мектептегі педагогикалық үдеріс теориясы мен технологиясы» атты еңбегінде «Шағын жинақты мектептің тарихы ерте кезден, сонау Л.Толстой, К.Д.Ушинский өмір сүрген кезеңнен бастау алады. Қазақстан топырағында ондай мектептің пайда болуы Ы.Алтынсариннің ағартушылық қызметімен тікелей байланысты. XVIII ғасырдың 60 жылдарында дүниеге келді. Содан бері бұл үлгідегі мектептің мәселесі күн тәртібінен түспей келеді» деп атап көрсетеді [1, 3].

«Соңғы 15 жылда шағын жинақты мектептің саны күрт өсті. Әр төртінші мұғалім шағын жинақты мектеп жағдайында жұмыс істейді және әр алтыншы қазақстандық оқушы шағын жинақты мектеп жағдайында оқиды»[2].

Шағын жинақты мектептің үш түрі болады, олар:

- 1) Бастауыш шағын жинақты мектеп;
- 2) Негізгі шағын жинақты мектеп;
- 3) Орта шағын жинақты мектеп.

Білім беру мекемесінің бұлай ерекшеленуінің басты критерийі – ондағы оқушы санының аздығы, ал қалған ерекшеліктер осы критерий негізінде туындайды. Шағын жинақты мектептің жоғарыда келтірілген түрлерге жіктелуі нормативтік құжаттарға сай жүзеге асырылады: «Тұрғындарының саны аз әрбір елді мекенде:

- 1) бастауыш шағын жинақты мектеп – білім алушылардың саны 5-тен 40 адамға дейін;
- 2) негізгі шағын жинақты мектеп – білім алушылардың саны 41-ден 80 адамға дейін;
- 3) орта шағын жинақты мектеп – білім алушылардың саны 81-ден 180 адамға дейін болған жағдайда жұмыс істейді»[4].

Осы нормативтік талапқа сай №17 Байқоңыр орта мектебі орта шағын жинақты мектеп болып табылады. Ондағы соңғы оқу жылдары шегіндегі оқушы контингенті кестеде берілді.

№	Көрсеткіштері	Өлшем бірлігі	2010-2011	2011-2012	2012-2013
1.	Оқушылар контингенті, барлығы	саны	107/7	94/5	84/6
2.	Оқушы саны: Бастауыш мектепте Негізгі мектепте Орта мектепте	саны саны саны	34 50 23	31 47 16	30 42 12
3.	Мемлекеттік тілде оқитындар	саны	107	94	84
4.	Мектепті үздік бітіргендер, барлығы. Оның ішінде: 4 сыныптардан 9 сыныптардан 11 сыныптардан	саны саны саны	11 10 4	13 7 0	13 9 0

Кестеде көріп отырғанымыздай, мектеп оқушыларының саны жыл санап азайып отыр. Бұл ең алдымен, 1-сыныпта қабылданушылардың саны жылда кеми түсуімен, екіншіден, оқушылардың көпшілігі 9-сыныптан соң білімдерін колледждерде жалғастыруды қалайтындығымен, үшіншіден, ауыл тұрғындарының қала, аудан орталықтарына қоныс аударуы жиі орын алатындығымен түсіндіріледі.

Оқушы санының аздығына байланысты шағын жинақты мектептерде сыныптардың біріктірілуіне жол беріледі. №17 Байқоңыр орта мектебінде де 2-3 сыныптар біріктіріліп оқытылады.

«Шағын жинақты мектеп қызметінің тәртібіне» сәйкес 1-сынып оқушылары жеке оқытылады. Себебі мектепке енді қадам басқан оқушылардың оқу әрекетіне бейімделуі, талаптануы, зейіні тұрақтануы мен ынтықтанып артуы үшін оларды сынып-кешеніне қоспай, жеке оқыту керек.

9, 11-сыныптар бітіруші сыныптар болғандықтан, олардағы бала саны аз болған жағдайда да өзге сыныптармен қосып оқытылмайды [3].

Сыныптарды біріктіру тәжірибесі екі нұсқада қарастырылады: аралас және әр жастағыларды біріктіру. Әртүрлі жастағы оқушылары бар сыныптарды ұйымдастыру педагогикалық тұрғыдан неғұрлым тиімді, өйткені ол балалардың ауыспалы жұптарда жұмыс істеуіне, жоғарғы сынып оқушыларының өзіндік жұмыстарын ұйымдастыруға, сөйтіп көбірек көңіл бөлуді керек ететін төменгі сынып оқушыларына сабақ түсіндіру үшін уақыт бөліп алуға мүмкіндік береді.

Шағын жинақты мектептегі оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктері:

- сабаққа дайындалуда оқытушы шектен тыс жүктеме орындайды, басқаша айтқанда, бір сыныппен жұмыс істегенде сабақтың мақсаты, логикалық құрылымы оқушы мен оқытушыға бірдей, ал бірнеше сыныппен жұмыс істеуде бір сабақ әрқайсысы бір сабақ ретінде бірнеше кішкентай сабақтардан тұрады да, мұғалім бір күнде 8-16 сабаққа, оның әр бөлігін санағанда, 32-40

Важливе значення для здобуття досвіду туристської роботи має можливість майбутніх фахівців проходити практику за кордоном. Наприклад, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ має контракти із Туреччиною, Грецією, Словаччиною, які пропонують роботу студентам у цих країнах. При кафедрі туризму та готельно-ресторанної справи ВТЕІ КНТЕУ створений туристичний клуб «Арго». Уже кілька років університет тісно співпрацює із зарубіжними туристичними компаніями й готелями.

Зарубіжна практика триває близько 5 – 6 місяців (з квітня до жовтня). Це гарна можливість вивчити професійну «кухню» зсередини й безпосередньо після закінчення ВНЗ продемонструвати роботодавцеві не лише диплом, але й знання специфіки роботи. Під час практики студенти працюють гідями-перекладачами, готельними гідами, офіціантами, аніматорами, співробітниками служби прийому й розміщення. Майбутні фахівці отримують інформацію про структуру й рівень комфортності готелів. Під час перебування в країні з багатим культурно-історичним минулим та унікальною природою студенти здійснюють цікаві пізнавальні екскурсії.

Після завершення практики університет отримує від партнерів позитивні відгуки про роботу студентів, у яких відзначено високу теоретичну підготовку, відмінне знання іноземних мов, гарні ділові якості, комунікабельність і відповідальність. Безсумнівно, такий досвід є корисним студентам для їх кар'єрного росту.

Досвід підготовки кадрів туристичної сфери у країнах Західної Європи та Північної Америки набагато більший, ніж у країнах Східної Європи, в тому числі й в Україні. Існує багато всесвітньо відомих закладів, таких, як: Інститут гостинності й туризму Le Monde у Греції, Університет Джеймса Кука в Австралії, Школа готельного господарства в Гаазі, Університет Джорджа Вашингтона в США, Корнельський університет у США, Інститут міжнародного готельного менеджменту в Швейцарії, Інститут туризму економічного університету Відня в Австрії та багато інших.

Деякі з них спеціалізуються лише на туризмі і готельному господарстві. Цей факт дає змогу налагоджувати зв'язки на постійній основі з туристичними фірмами та готелями для результативної виробничої практики з подальшим працевлаштуванням. У цьому випадку туристичні спеціальності не є додатковими, «запасними», а навчальний заклад прикладає всі зусилля на розробку нових технологій викладання, та вдосконалення навчального процесу [4].

Отже, професійний розвиток фахівця туристської галузі може бути представлений як процес формування його досвіду професійної діяльності. Найбільш інтенсивні зміни в цьому досвід відбуваються на етапі професійної підготовки у ВНЗ, у процесі включення майбутніх туристських кадрів у практичну діяльність. Оскільки сучасний ринок праці орієнтований на отримання компетентного фахівця, здатного здійснювати безпечно туристську діяльність, важливою проблемою для професійної освіти є формування фахівця з розширеним світоглядом й активною позицією.

Кістор.н., доц. Слободиська О.А., магістр Нагорна М.В.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м.Вінниця, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Туризм сьогодні став невід'ємною частиною життя мільйонів людей. Він вносить вагомий вклад у становлення економічної і культурної співпраці, досягнення взаєморозуміння між народами. За даними Всесвітньої туристичної організації (ВТО), передбачається зростання туристичного потоку до 1,6 млрд. осіб до 2020 року [1].

Цей факт зумовлює підвищення інтересу з боку держав не тільки до проблем розвитку туризму в цілому, а й до питань підготовки персоналу підприємств галузі, вдосконалення існуючих систем туристської освіти.

Динамічний розвиток туризму в Україні ставить високі вимоги до рівня підготовки кадрів для туристичної галузі.

Сьогодні, туристська освіта в Україні набуває особливої значущості. Про це свідчать конкурси на туристські спеціальності за останні роки. Проведення різних тематичних виставок, ярмарок, підписання угод з обласними державними адміністраціями щодо підготовки та підвищення кваліфікації фахівців туризму і готельної справи для регіонів – усе це сприяло пропаганді нових спеціальностей і залученню до професійного навчання з туристського напрямку зацікавленої молоді [2].

Проблеми професійної туристської освіти в своїх працях досліджували: W. Catesby (1970), W. Richards (1997), Єрмілова Д. В. (2000), Квартальнов В. О. (2000), Цибух В. І., Федорченко В. К., Галицька І. В., Дмитрук О. А.

Підготовкою фахівців галузі туризму займаються більше 90 вищих навчальних закладів України та велика кількість професійних закладів нижчого рівня акредитації. Це сприяє розвитку туристичної галузі, але низький ступінь співробітництва між закладами професійної туристичної освіти та підприємствами не дає можливості для становлення високоякісного не тільки теоретичного, а й практичного аспекту освіти. Недостатність практичних навичок гальмує розвиток туристичної сфери, оскільки підприємствам необхідно проводити навчання співробітників вже на робочому місці, втрачаючи не тільки час, а й кошти. У свою чергу, вищі навчальні заклади зацікавлені в тому, щоб їхні випускники були конкурентоспроможними на ринку праці, оскільки це є показником якості підготовки окремого закладу та вагомою підставою для майбутнього співробітництва між підприємством-роботодавцем та закладом освіти.

Конкурентоспроможність фахівців у галузі туризму визначається отриманими ними навичками у сфері інформаційних технологій, іноземних мов, географії та організаційно-управлінської діяльності [3].

сабақшаларға, олардың логикалық байланысы әр кезеңнің мақсаты мен міндетіне қарай уақытында тиянақты дайындалуы қажет;

- мұғалімнің зейіні екі немесе одан да артық сынып оқушыларына бөлініп отырады, себебі бір сабақтың үстінде мұғалім әр түрлі жастағы, ой-өрісі мен білім дәрежесі әр түрлі оқушылармен жұмыс жүргізеді, сондықтан ол балалардың психологиясын жақсы білуі тиіс;

- мұғалімдер ұжымының аздығына қарай, әрбір мұғалімнің шығармашылық белсенділігінің артуына жол болмайды, яғни, шағын жинақты мектептер орта мектептерден алшақ орналасады, сондықтан мұғалімнің басқа оқытушылардың сабақтарына қатысып, араласу, тәжірибе алмасу, үлгі алу мүмкіндіктері аз болады, шыңдалудан гөрі жауапкершіліктері төмендеп, сабақ тиімділігі төмендету қаупі туады;

- мұғалім әрбір сыныппен сабақтың белгілі бір бөлігінде ғана жұмыс жасауға мүмкіндігі бар, ал қалған уақытта тек оқушылардың өздік жұмысын ұйымдастыруға, оны басқаруға ғана жұмсалады, сол үшін мұғалім сабақ барысында ұйымдастырылатын өздік жұмыстардың мазмұнын, көлемін, оларды орындау әдіс-тәсілдерін түрлендіріп, оқушылардың білім деңгейіне, жас ерекшеліктеріне, орындау жылдамдықтарына қарай лайықтап, орындау уақытын белгілеп, оны тиянақты пайдалануды ойластыруы қажет. Өз бетімен жұмысты орындау әрбір оқушыға түсінікті болуы керек және де көрнекі құралдар, карточка, перфокарта, дидактикалық материалдар саны барлық балаларға жететіндей болуын қадағалау керек;

- біріктірілген сыныптарда мұғалім бір сыныпқа сабақтың жарты уақытын ғана жұмсайтындықтан, көбінесе, әдебиет пәнінде (6-8 және 7-9 сыныптар) қиынға соғады. Өйткені берілген тақырыптар аумақты, сондықтан уақыт жеткізгірмейді;

- өзіндік жұмысты орындау барысында оқушылар мұғалім тарапынан жеткілікті мөлшерде көмек ала алмайды;

- белгілі бір жастағы балалар болмағандықтан, ұжымдық жұмыс ұйымдастыруға мүмкіндік жоқ;

- оқушылардың өздік жұмысы басқа сынып оқушыларының шуылы, кедергі жасауы барысында жүргізіледі, мұның өзі оқушының тапсырманы түсіне отырып орындауына кері әсер етеді;

- оқушылар, әсіресе, бастауыш сынып оқушылары көпке дейін өз ойын ашық айтуға, қандай да бір мәселені ауызша талдауға, өзгенің талдауын, талқылауын, ойын тыңдаудан кенде, кейін қалады;

- бір мезгілде бірнеше сынып жұмыс істейтін шағын жинақты мектепке арналған оқыту әдістемесінің жасалмаған;

- шағын жинақты мектепте сабақ өздік жұмыс арқылы ұйымдастырылады, ал өздігінше жұмыс істеу әдісі бүгінгі күнге дейін кең қолданыс таппаған;

- шағын жинақты мектеп мұғаліміне арнап жазылып, баспадан шыққан әдістемелік және көрнекілік құралдары өте аз, сонымен бірге шағын жинақты мектептердің кітапханалық қоры нашар.

Шағын жинақты мектептің бірнеше өзіне тән тиімді жақтары да бар:

- балалардың саны аз, сондықтан мұғалім әрбір оқушыны, оның қызығушылығын арттыруына, отбасын тез, жақсы тануына көп мүмкіндік бар;
- дәптер тексеруге, жеке-дара өздік жұмысқа арналған жаттығулар іріктеуге аз уақыт жұмсалады;
- оқушылардың тәртіп бұзушылығы аз болады;
- оқушылар бірінші сыныптан бастап, өз бетімен жұмысқа бейімделеді;
- бір оқу бөлмесінде күнделікті бірге болғандықтан, жоғары сынып (3-4) оқушылары кіші сынып оқушыларына көмек береді;
- әрбір баланың білім деңгейлерін анықтап, олардың білім, білік, дағдыларының деңгейлерін көтеруге мүмкіндік мол;
- аталмыш мектеп мұғалімі пәнаралық байланысты жүзеге асыруға, кеңінен қолдануға тырысады;
- оқушылар әртүрлі сыныпта оқығанымен, олардың назарын бір пәннің мазмұнындағы ұқсас тақырыптарға аударуға мүмкіндік жасалады;
- оқушылардың бірін-бірі тексеруін, өзін-өзі тексеруін және бағалауын жүзеге асырылады;
- үлкен сынып оқушысы төменгі сыныптың жұмысын тексеріп бағалау арқылы өз білімін іс жүзінде қолдануына мүмкіндік туады.

Екі немесе үш сыныпты біріктіру қажет болған жағдайда, сабақтың белгілі бір бөлігін әрбір сыныппен жеке өткізу үшін жағдай жасау мақсатында сабақтың жылжымалы кестесін қолданған дұрыс.

№17 Байқоңыр орта мектебінде біріктірілген 2 және 3-сыныптардың сабақ кестесін ұсынамыз.

Сабақ кестесі

2013-2014 оқу жылы. II жарты жылдық

Күні	Сабақ реті	2 – сынып 5 оқушы Алдабергенова С.	Кабинет	3- сынып 5 оқушы Алдабергенова С.
ДҮЙСЕНБІ	1	Математика	13	Математика
	2	Әдебиеттік оқу	13	Әдебиеттік оқу
	3	Дүниетану	13	Дүниетану
	4	Денешынықтыру	спорт зал	Денешынықтыру
СЕЙСЕНБІ	1	Әдебиеттік оқу	13	Әдебиеттік оқу
	2	Математика	13	Математика
	3	Қазақ тілі	13	Қазақ тілі
	4	Денешынықтыру	спорт зал	Денешынықтыру
СӘРСЕНБІ	1	Әдебиеттік оқу	13	Әдебиеттік оқу
	2	Математика	13	Математика
	3	Қазақ тілі	13	Қазақ тілі
	4	Еңбекке баулу	10	Еңбекке баулу
			21	Орыстілі

По мнению авторов, практическое внедрение системы НПОиПК специалистов в российских корпорациях позволит повысить уровень эффективности их предпринимательской деятельности в целом за счет того, что:

1) модульная программа ориентирована на запросы практически всех основных сегментов специалистов финансовой сферы, сталкивающихся с необходимостью ведения учета в соответствии с МСФО:

- для тех, кому необходимо овладеть новыми знаниями, предназначена программа углубленного изучения МСФО и особенностей их применения в России (базовая программа);

- для тех, кто уже специализироваться в сфере МСФО, предназначена программа подготовки к сдаче экзамена на Диплом АССА по МСФО (ДипИФР);

2) базовая программа по МСФО состоит из 5 модулей, что позволяет в зависимости от уровня начальных знаний специалистов модифицировать программу обучения, в состав которой может включаться от 2-х до 5-ти обучающих модулей;

3) теоретический материал программ обучения по МСФО всегда подкрепляется практическими примерами, что дает возможность специалистам самостоятельно составлять отчетность организации в формате МСФО уже в ходе обучения;

4) используемые при формировании программы методики легко позволяют переориентировать любой модуль на конкретные фокус-группы специалистов финансовой сферы, различающиеся по своему месту и роли в процессе составления отчетности по МСФО.

Таким образом, готовность АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления к внедрению системы НПОиПК специалистов и наличие уникальной образовательной модульной программы по МСФО, которая может быть легко трансформирована к условиям практической деятельности корпоративных заказчиков, делает эту организацию не только вполне конкурентоспособной на рынке образовательных услуг в сфере МСФО, но и способствует росту численности квалифицированных специалистов, способных вести бухгалтерскую отчетность российских корпораций в соответствии с требованиями международных стандартов.

Исследование выполнено при финансовой поддержке Российского гуманитарного научного фонда, проект №14-06-00012 «Инновационные технологии и методы непрерывного профессионального обучения и карьерного роста персонала организаций»

Литература:

1. Папонова Н.Е. Обучение персонала компании. Практическое пособие. – М.: Финпресс, 2011. – 176 с.
2. Переверзев М.П., Шайденко Н.А., Басовский Л.Е. Менеджмент: Учебник. – 2-е изд., доп. и перераб. / Под общ. ред. проф. М.П. Переверзева. – М.: ИНФРА-М., 2008. – 330 с.

2) реализация процесса обучения в системе НПОиПК должна осуществляться с учетом специфики текущей ситуации ведения бухгалтерского учета на предприятии и составления его отчетности в формате МСФО;

3) система НПОиПК должна охватывать все структурные подразделения предприятия, специалисты которых участвуют в составлении отчетности в формате МСФО (руководящий состав, топ-менеджеры, бухгалтерия, планово-экономическая служба и др.);

4) реализация системы НПОиПК должна основываться на эффективной интеграции процессов составления отчетности в формате МСФО с другими видами учета (бухгалтерского, налогового, управленческого) на базе создания единого информационного пространства;

5) технологичность практического применения системы НПОиПК обеспечивается за счет признания руководством предприятия необходимости непрерывного повышения квалификации своих специалистов.

Как современное образовательное учреждение АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления обладает уникальной образовательной модульной программой по МСФО, которая может быть легко трансформирована к условиям практической деятельности корпоративных заказчиков. Ее уникальность заключается в сравнении традиционных подходов к обучению и методологии, реализуемой Институтом на рынке образовательных услуг в сфере МСФО. Оно представлено в таблице.

Недостатки существующих систем обучения специалистов в сфере МСФО: европейских – сертификация ACCA и IFA российских – ВУЗы и ведущие аудиторские компании	Преимущества подхода, предлагаемого АНО ДПО Институт стандартов международного учета и отчетности
Формирование модулей программ обучения происходит без учета роли и места каждого слушателя в процессе составления отчетности	Слушатели в зависимости от уровня их знаний, места и роли в процессе составления отчетности разбиты на фокус-группы
Группы формируются без предварительной оценки степени подготовленности слушателей	Предусмотрено тестирование специалистов и выявление степени их соответствия квалификационным требованиям применительно к конкретным рабочим местам
Руководство предприятий не имеет возможности контролировать процесс повышения профессиональных навыков сотрудников	Руководство предприятий формирует требования к результатам обучения. Предусмотрена оценка знаний специалистов после обучения
Обучение сотрудников предприятий осуществляется вне целостной системы подготовки кадров, что может привести к потере квалифицированных кадров	Обеспечивается взаимосвязь процессов системы НПОиПК с системой стимулирования персонала, что позволяет удерживать квалифицированных специалистов на предприятии
В процессе обучения основной упор делается на приобретение теоретических знаний	Основная цель обучения – приобретение теоретических знаний и практических навыков на примере разбора наиболее сложных вопросов и конкретных ситуаций

БЕЙСЕНБІ	1	Математика	13	Математика
	2	Қазақ тілі	13	Қазақ тілі
	3	Дүниетану	13	Дүниетану
ЖҰМА		Еңбекке баулу	10	Еңбекке баулу
	1		13	Математика
	2	Қазақ тілі	13	Қазақ тілі
	3	Өзін-өзі тану	13	Өзін-өзі тану
	4	Музыка	спорт 3	Музыка
	5	Денешынықтыру	13	Дене шынықтыру
СЕНБІ	1		13	Орыстілі
	2	Әдебиеттік оқу	13	Әдебиеттік оқу
	3	Бейнелеу өнері	10	Бейнелеу өнері

Біріктірілген сыныптағы сабақ – оқу-тәрбие үдерісінің негізгі нысаны. Ол сабаққа қойылатын жалпы тақырыпқа бағынады, бірақ өзгешеліктері бар. Сабақ құрылымы:

- мұғалім басшылығымен жұмыс;
- өздік жұмыс.

Сөздік және көрнекілік әдістерді ұштастыру уақытты тиімді пайдалануға және оқыту мен тәрбиелеуге көмектеседі.

Мұғалім тақырыпты түсіндіргеннен кейін өздік жұмысты қалай орындау керектігі туралы қысқаша нұсқау беріп, оқушылардың жұмысқа әзірлігін тексеріп, келесі сыныппен жұмыс істеуге көшеді, тақырыпты түсіндіріп болған соң сыныпқа өздік жұмыс береді.

Оқу жұмысының түрлерін ауыстырып, өздік жұмысты орындау процесін бақылап, мұғалім сабақты жүргізіп отырады.

Қарағанды облысы Ұлытау ауданы Байқоңыр ауылындағы №17 орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі С.Алдабергенованың екі сыныпты (2-3) біріктіре жүргізген сабағының жоспарын үлгі ретінде ұсынамыз.

Шағын жинақты мектептегі қазақ тілі пәнінен сабақ жоспары үлгісі

2-СЫНЫП Қазақ тілі	3-СЫНЫП Қазақ тілі
Сабақтың тақырыбы:	
Дара және күрделі етістік	Негізгі және туынды етістік.
Сабақта көзделген мақсат:	
1) Оқушылардың етістік туралы білімдерін толықтыру; етістіктің құрамын ажырата білу; 2) Сөздердің айтылуы мен жазылуын түсіндіру.	Оқушылардың етістік туралы білімдерін толықтыру; етістіктің тұлғасына талдай білу; 2) Туынды етістік жасайтын жұрнақтарды ажырата алу;
Сабақтың көрнекілігі:	
Іс-қимылды бейнелейтін суреттер, әр оқушыға арналған тапсырмасы бар конверт, кесте	Етістік кестесі, негізгі және туынды етістікке арналған перфокарталар,

Сабақтың барысы:	
Мұғалімнің басшылығымен орындалатын жұмыстар. (2-3- сыныптарға ортақ қайталау) Етістік туралы өткен ұғымдар сұрақ-жауап әдісі арқылы пысықталады. Сұрақ екі сыныпқа ортақ қойылады:	
Етістік дегеніміз не?	
Етістік қандай сұрақтарға жауап береді? Оқушылар етістіктің анықтамасын айтып, сигналдық карточкаларынан сұрақтарын көрсетті. Содан соң екінші сынып оқушыларына өздігінен орындайтын жұмыс тапсырылды, ал үшінші сынып оқушыларына сұрақтар жалғастырылды.	
- Етістік сөзді қатыстырып, үш сөйлем ойлап жазындар да, етістіктің астын сызындар. - Оқушылар жаңа сабаққа даярлық ретінде етістіктің құрамдық турлеріне мысалдар беру арқылы салыстырмалы түрде дара және күрделі деген ұғымдардың мағынасын ашу.	Етістіктер құрамына қарай нешеге бөлінеді? Дара және күрделі етістікке мысал келтір. Сұрақтарға жауап беру, мысал келтіру арқылы өткен материал пысықталды. Жаңа материалды түсіндіру. Кестедегі мысалдарды түсіндіру арқылы оқушыларға негізгі және туынды етістікке ереже шығарту.
Өз бетімен орындалатын жұмыс. Кестеде жазылған етістік (дара және күрделі түрін) сөздерін, сұрақтарын оқып, танысып, өздеріне мысалдар жазу тапсырылды.	
Мұғалім басшылығымен орындалатын жұмыс а) кесте бойынша жазылған сөздерді оқытып, дара және күрделі екендігі сұралады ә) қалған тапсырмалар да осындай ретпен тексерілді. б) кестеде жазылған сөздерді оқытып, дара етістіктің бір ғана сөзден жасалатындығы, күрделі етістіктің бірнеше сөздің тіркесуі арқылы жасалатындығын түсінеді. Оқулықтан ережені оқытып, ауызша мысал айтылды. Өз бетімен орындалатын жұмыс. Дайын тұрған конверттен карточкаларды алып, берілген тапсырмаларды орындату (бірнеше етістіктерді беріп, дара, күрделі түріне сөйлемдер құрату; қысқаша мәтіннен дара, күрделі түрлерін ажыратып жазу;	Өз бетімен орындалатын жұмыс. Әр оқушы күні бұрын алдарына қойылған конверттен перфокарта алып, берілген сөздерден негізгі және туынды етістіктерді ажырату. 18-жаттығу Бейнесөз шешкізу.
Мұғалім басшылығымен орындалатын жұмыс. Электрондық оқулықтан «Бауырсақ» ертегісін көрсету арқылы оқушыларды сергітіп алып, ертегі екі түрлі мақсатта пайдаланылды.	Мұғалім басшылығымен орындалатын жұмыс. Орындалған жұмыстар тексерілді. Жаттығу және перфокарта бойынша жазғандарын кезектестіріп оқытылды.
Екінші сынып оқушылары етістіктерді теріп жазып, оны дара және күрделі түріне талдайды.	Үшінші сынып оқушылары етістіктерді теріп жазып, негізгі және туынды түріне талдайды.
Осылайша сабақ соңында екінші және үшінші сыныптарда жаңа материалға қорытынды жасалды.	

дальной программы специалистами гарантирует им не только качественное повышение уровня профессиональной квалификации за счет использования передовых форм обучения и современных педагогических технологий, но и системный подход для успешного продвижения по служебной лестнице. При этом указанная модульная программа легко вписывается как в уже существующую систему НПОиПК специалистов корпорации, так и во вновь формируемую именно под цели обучения в рамках МСФО.

В отличие от традиционных учебных заведений, где основой процесса обучения являются лекции и семинары, при использовании корпоративных форм обучения основная масса знаний и навыков приходит через решение реальных производственных задач, самостоятельное изучение практических материалов, немедленное применение получаемых знаний и навыков в выполнении конкретной работы. При этом процесс обучения носит ярко выраженный прикладной характер и направлен на выработку практических навыков, применимых на рабочем месте по принципу «здесь и сейчас».

Руководство АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления полагает, что реализация в российских компаниях образовательной идеологии системы НПОиПК специалистов является наиболее эффективным способом профессиональной переподготовки руководителей предприятий, управляющих, бухгалтеров и других финансовых специалистов, обеспечивающий внедрение в их практическую деятельность международных стандартов финансовой отчетности. При таком подходе решается главная задача: финансовые вложения в образование капитализируются и превращаются в важный нематериальный актив компании.

АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления является первым и единственным в России образовательным учреждением, созданным для обеспечения скорейшей интеграции бухгалтерского учета российских предприятий в систему МСФО. Его основными целями на рынке образовательных услуг в сфере МСФО являются:

- содействие реформированию системы бухгалтерского учета в России в соответствии с МСФО;

- содействие российским предприятиям и организациям в практическом внедрении современных методов ведения учета и управления, адаптированных к конкретным задачам и условиям предпринимательской деятельности.

Поскольку основным контингентом слушателей АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления являются специалисты, уже имеющие определенный уровень образования, но испытывающие необходимость в получении новых знаний, необходимых им для качественного выполнения своих служебных обязанностей, то в качестве ведущей была выбрана система обучения НПОиПК. Основными принципами построения которой являются:

- 1) система НПОиПК должна быть составной частью общей системы управления предприятием и обеспечивать взаимосвязь образовательных процессов с системой совершенствования методологии учета и системой управления персоналом;

ACCOUNTANTS). Признание это выражается в том, что ООН и Мировой Банк рекомендовали их как основу для единой глобальной квалификации, а также в рыночном признании их крупнейшими корпорациями и аудиторскими фирмами, обучающими свой персонал. Программы АССА в сфере обучения по МСФО признаны ООН в качестве основы для создания единой международной квалификации бухгалтера и финансиста.

АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления в своем стратегическом развитии сочетает широкую дифференциацию услуг в сфере обучения по МСФО с фокусированием их продвижения на конкретные сегменты рынка, которые занимает та или другая корпорация. Ориентация на эти два уровня стандартов международного учета и отчетности обусловлена тем обстоятельством, что рынок услуг по обучению МСФО находится в стадии активного роста, а для утверждения своего места на развивающемся рынке и занятия соответствующей ниши нельзя экономить на затратах.

Поэтому стратегическая миссия АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления на рынке образовательных услуг заключается в обеспечении углубленного изучения МСФО и формировании навыков их применения на практике специалистами корпоративных структур и их представителями в центре и в регионах за счет:

- предоставления возможностей для профессионального развития в течение всей профессиональной карьеры;
- обеспечения высоких стандартов качества обучения;
- создания широко дифференцированного предложения специальных образовательных услуг, учитывающих требования конкретных категорий обучаемых;
- завоевания лидирующих позиций в сфере обучения МСФО с использованием современных педагогических технологий и методик, как на национальном, так и на международном уровне;
- осуществления интеграции и эффективного взаимодействия с региональными органами власти, другими корпоративными структурами и образовательными учреждениями по специализации МСФО;
- организации квалифицированного обучения специалистов с учетом их личных интересов и интересов развития всего общества.

В настоящее время одной из наиболее популярных во всем мире форм повышения квалификации специалистов, уже имеющих определенный уровень образования, но испытывающих необходимость в получении новых знаний, необходимых им для качественного выполнения своих служебных обязанностей является корпоративная форма обучения. Эта форма незаменима, когда возникает потребность в обучении большой группы специалистов корпорации в сжатые сроки.

Самым лучшим решением всех проблем в такой ситуации может стать единая образовательная программа корпорации, разработанная в соответствии с мировыми стандартами. Именно таким продуктом – уникальной образовательной модульной программой по МСФО, которая может быть легко трансформирована к условиям практической деятельности заказчиков – обладает АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления. Освоение мо-

Шағын жинақты мектептердің басты мәселелерін былай көрсетуге болады:

- қосалқы сыныптарда оқу өткізудің ыңғайсыздығы;
- аз толтырылған сыныптарда оқытудың дәстүрлі әдістемелерінің артық болуы;
- кәсіптік білім беруді ұйымдастыруға мүмкіндік жоқтығы;
- қосымша білім беру ұйымдарының және мәдени орталықтардың жоқтығы;
- арнайы ғылыми-әдістемелік кешендердің болмауы;
- мұғалімдердің, әсіресе, тәжірибесіз жас мамандардың шағын жинақты мектеп ерекшелігіне байланысты оқыту үдерісіне дайын болмауы;
- мұғалімдердің біріктірілген сыныптардағы сабаққа дайындалу, өткізу барысында шамадан тыс жүктеме орындағанына қарамастан, еңбекақыларына үстемеақы қосылмауынан, ынталарының төмендеуі;
- әмбебап кәсіби педогогикалық мамандардың жетіспеушілігі;
- мұғалімдер ұжымының орташа жас көрсеткішінің жоғарылығы;
- материалдық-техникалық базаның нашарлығы;
- оқу үдерісінің интерактивті-мультимедиялық құралдармен, зертханалар мен компьютерлік сыныптармен жасақталмауы, жасақталған күнде де мұғалімдердің барлығының бірдей ондай заманауи құрылғылармен жұмыс істеуге дайын болмауы;
- сыныптағы оқушы санының аздығына қарамастан, жыл санап ҰБТ көрсеткішінің төмендігі.

Республика бойынша шағын жинақты мектептердің жұмысын ұйымдастыруға кедергі болатын мәселелер ортақ, сондықтан да оларды шешуде де барлық осындай деңгейдегі мектеп ұжымы ортақтасып еңбек еткені абзал.

Шағын жинақты мектеп саны жыл өткен сайын көбеймесе, азаймай отырғаны белгілі. Олай болса, бұндай мектептегі оқу сапасы барлық ел азаматтарының білім көрсеткішіне әсер етеді. Ал оқу сапасы оқу үдерісінің дұрыс ұйымдастырылуына байланысты. Сондықтан да ғылыми жұмыс тақырыбы бүгінгі таңда өзекті болып саналады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ж.Қ.Астамбаева, Г.И.Уәйісова, Шағын жинақты бастауыш мектептегі педагогикалық үдеріс теориясы мен технологиясы: Алматы, 2010.
2. Қазақстан Республикасында Шағын жинақты мектептерді дамытудың 2010-2020 жылдарға арналған Тұжырымдамасы (жобасы).
3. Шағын жинақты және тірек мектептері (ресурстық орталық) қызметінің тәртібі. ҚР БҒМ заңымен бекітілген (18 қыркүйек, 2013 жыл).
4. Баймолдаев Т.М. және т.б. Шағын жинақталған мектептерде пәндерді оқытуда жаңа педагогикалық әдістерді пайдалану жолдары. (Әдістемелік нұсқау). – Алматы, 2002.
5. Базарбаева Н.Ә. Шағын комплектілі мектептердегі оқу-тәрбие үрдісіндегі ерекшеліктер: – Алматы, 2002.

Кунгурова С.Н., Уразбаева М.Н.

Таразский государственный университет им. М.Х.Дулати, Казахстан

ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТИ СТУДЕНТА С КАЗАХСКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ НА ЗАНЯТИЯХ РУССКОГО ЯЗЫКА

С первых дней своего существования человек окружен другими людьми, первый опыт общения он приобретает еще до того, как научиться говорить. В процессе взаимоотношений с другими людьми у человека появляется определенный социальный опыт, который, будучи субъективно усвоенным, становится неотъемлемой частью его личности.

Двусторонний процесс усвоения индивидом социального опыта того общества, к которому он принадлежит, с одной стороны, и активного производства и наращивания им систем социальных связей и отношений, в которых он развивается – с другой, определяется как социализация личности.

Социальный опыт включает в себя много составляющих, среди которых выделяются две основных:

- 1) нормы, правила, ценности, отношения социальной среды;
- 2) культура труда, производственной и других видов деятельности.

Итак, социализация личности происходит на каждом жизненном этапе человека с момента рождения.

Социализация личности во время обучения в вузе связана с освоением социальной роли студента, когда помимо получения знаний перенимается опыт, принимаются установленные нормы и функции, свойственные этой роли, чтобы «вписаться» в круг своих однокурсников и студенчества в целом.

Процесс социализации в вузах студентов, особенно первокурсников сложен. Учеба на первом курсе – всегда стресс: новое окружение, новые, сложные предметы, непривычный стиль обучения, повышенные требования по сравнению со школой. Но в тоже время у студентов проявляется многообразие чувств и суждений, расширяется круг общения – с другими людьми, другими взглядами, традициями, далекими и близкими эпохами, странами, народами.

Особое место в освоении социального опыта среди студентов с казахским языком обучения занимает такой учебный предмет как «Русский язык – 1». Студенты не только решают задачи курса (расширяют свой словарный запас на основе изучаемых речевых тем, учатся свободно выражать свои мысли в устной и письменной форме на русском языке в различных жизненных ситуациях, усваивают речевой и грамматический материал дисциплины и др.), но и знакомятся с языковой политикой в Республике Казахстан, изучают профессиональную и общественную жизнь таких выдающихся личностей Казахстана как академика К.И.Сатпаева, гражданина и полководца Бауыржан Момышулы, прези-

о том, как в корпоративном понимании трактуется конкретная компетенция, какого поведения и каких действий ждет от сотрудника управляющее звено корпорации. При этом в большинстве программ предусмотрена отработка практической технологии развития соответствующих компетенций. На основе существующих бизнес-задач и выявленных сильных и слабых сторон деятельности сотрудника он сам и его менеджер выбирают те программы и курсы обучения, которые могут в максимальной степени восполнить существующие пробелы и развить его профессиональные знания в интересах организации.

Таким образом, задача менеджера по обучению заключается в том, чтобы помочь каждому сотруднику максимально точно выбрать программу и обеспечить возможность пройти обучение в полном объеме, а задача сотрудника – максимально полно усвоить знания и суметь применить их в своей практической деятельности. В результате обоюдной заинтересованности в достижении конечного результата посредством обучения сотрудников корпорации в системе НПОиПК происходит повышение уровня их профессиональной квалификации.

Прежде чем показать, каким образом имеющийся у крупных зарубежных корпораций опыт формирования систем НПОиПК и повышения уровня профессиональной квалификации их сотрудников адаптировать к российским условиям, обратим внимание на следующее немаловажное обстоятельство. Развитие рыночных преобразований в российской экономике, выход российского бизнеса на международные рынки и его интеграция в крупные корпоративные структуры привели к значительному увеличению спроса на профессиональных бухгалтеров, обладающих сертификатами по ведению бухгалтерского учета в соответствии с международными стандартами финансовой отчетности (МСФО).

Однако сегодня многие российские предприятия не готовы немедленно внедрить системы международных стандартов отчетности, поскольку многие требования российской системы ведения бухгалтерского учета не соответствуют общепризнанным международным требованиям ведения бухгалтерского учета. Отсюда возникает одна из главных проблем, связанных с подготовкой отчетности по МСФО, – острая нехватка специалистов в России. Масштаб задачи их подготовки сопоставим с обучением специалистов плановой экономики основам рыночных отношений. По оценкам ведущих экспертов, российской экономике требуется около 50 тыс. специально обученных бухгалтеров, в то время как сегодня, по самым оптимистичным подсчетам, их не более 4 тыс. Недостающие 45-46 тыс. необходимо как-то компенсировать уже сегодня. Поэтому вполне очевидной становится необходимость определенного переходного периода, в течение которого, во-первых, будет необходимо вести параллельно бухгалтерский учет в соответствии с российскими стандартами отчетности и в соответствии с МСФО, а во-вторых, будет подготовлен недостающий контингент квалифицированных бухгалтеров, которые и обеспечат ведение такого учета.

В настоящее время в России существуют только две общепризнанные на международном уровне национальные квалификации, использующие в своей основе МСФО, – стандарты британской Ассоциации присяжных сертифицированных бухгалтеров (ACCA) и стандарты канадской CPA (CERTIFIED PUBLIC

ляют повышение квалификации других сотрудников, основываясь на реально выполняемых ими производственных функциях. Этот подход основывается на использовании «внутренних» интеллектуальных ресурсов корпорации и поэтому часто называется «системой обучения, основанной на внутренних ресурсах организации» (organizational resources based – ORB) или ORB-системой [1]. Не смотря на то, что второй подход гораздо меньше распространен в реальной практике, с точки зрения корпорации в целом его несомненным преимуществом является более полное использование внутренних резервов по сравнению с созданием отдельного специализированного подразделения.

Третий подход характерен для корпораций, которые выстраивают процесс повышения квалификации своих сотрудников только на основе «корпоративных» сессий. Для их проведения, как правило, привлекаются внешние специалисты (не из среды самой корпорации). Данный подход полностью опирается на «внешние» ресурсы, он пока еще достаточно широко распространен во многих странах, но с точки зрения корпорации его эффективность обеспечивается далеко не всегда.

Рассмотрим на примере широко известной во всем мире крупной корпорации «Procter and Gamble», как при помощи правильного встраивания ORB-системы в структуру управления корпорации удалось существенно повысить уровень профессиональной квалификации персонала на основе использования внутренних ресурсов организации для его обучения. В этой корпорации система НПОиПК существует уже не одно десятилетие и справедливо считается одним из конкурентных преимуществ. В основе функционирования этой системы лежат два ключевых принципа:

1) корпорация уделяет особое внимание повышению профессиональной квалификации своих сотрудников, организуя обучение, направленное на выявление их достоинств и улучшение навыков работы, а профессионализм менеджеров всех уровней управления оценивается по достижениям профессиональных успехов в деятельности их подчиненных;

2) все сотрудники корпорации имеют право и гарантированную возможность получать дополнительные профессиональные знания и умения в том объеме, который необходим для их профессионального развития в интересах корпорации [2].

Реализуемый корпорацией подход базируется на классической модели ключевых компетенций («competence based training system»). Поскольку руководство корпорации предполагает, что каждый сотрудник должен обладать определенными компетенциями, то в качестве инструмента формирования и развития этих компетенций, а также механизма, который облегчает менеджерам практическую реализацию этой задачи, сформирована система НПОиПК. В ее рамках каждой из восьми ключевых компетенций (лидерство, эффективная работа с подчиненными, инновационный подход и т.д.) соответствует своя программа или курс обучения. Основное назначение данных программ – дать сотрудникам полное представление

дента Казахстана Н.А.Назарбаева, говорят о театральном и прикладном искусстве казахского народа и т.д.

На занятиях, посвященных темам «Моя Родина – Казахстан», «Астана – сердце нашей Родины», «Город, в котором я живу». «Заповедники Казахстана» и др. происходит духовно-нравственное развитие, гражданское становление личности студента, проявляется социальная и творческая активность учащихся.

Интересны, на наш взгляд, задания, имеющие творческий характер: «Составьте диалог на тему «Путешествуем по Казахстану», пользуясь услугами гида», «Каким я вижу город Тараз через 50 лет?» и др. Такие задания способствуют не только развитию воображения студентов, их творческого мышления, но и усвоению социального поведения и речевой культуры, необходимых для развития положительных личностных качеств.

Анализ содержания программы «Русский язык – 1» позволяет нам отметить, что знакомство с культурой казахов, их историей, изучение биографии и профессиональной жизни выдающихся личностей Казахстана способствует росту национального самосознания у студентов. Однако известно, что в моноэтнической среде этническое самосознание не проявляется, поскольку человек находится среди таких же, как он, и отличается от них неэтническими признаками. Принадлежность к своей национальности он начинает осознавать при встрече с представителями других этнических групп: сначала по внешним признакам, затем через понимание различий в языке, традициях, вероисповедании, обычаях. Поэтому мы считаем то, что студентам необходимо, знакомится и с культурой русского народа: особенностями быта, образа жизни, историей, традициями, географией России. Данные темы необходимо ввести в программу обучения русскому языку.

Социализации личности студента помогает также изучение и анализ типичных акцентологических и орфоэпических ошибок, допускаемых ими, работа со словарями (орфографическим, орфоэпическим и др.) и справочниками. Считаем, что ошибки студентов должны обязательно рассматриваться и комментироваться.

К сожалению, на занятиях по русскому языку не используется аудирование, тогда как при изучении иностранного языка оно является основным методом обучения. А ведь именно аудирование учит слышать и понимать чужую речь, прививает навыки коммуникативной культуры, толерантность, умение вести цивилизованный диалог.

Согласно нашим наблюдениям, редко в процессе изучения русского языка используют и нетрадиционные методы обучения. Это такие методы обучения как мозговая атака (брейншторминг), инверсия, дискуссия, эвристическая беседа, метод эвристических вопросов, метод фокальных объектов, метод морфологического анализа, драматизация в обучении, проблемный метод, метод эмпатии, метод проектов, метод многомерных матриц и др. Данные методы обучения ставят студента в позицию исследователя, так как он выполняет разнообразные роли: обучающегося, консультанта, наблюдателя, оппонента, организатора учебной деятельности, режиссера и др. И чем разнообразнее выполняемые студентом ро-

ли, тем активнее развивается его творческое мышление, воображение, инициативность, самостоятельность. Активность и глубокая вовлеченность в учебный процесс способствует расширению интересов и форм познания. Задача педагога – поддержать критичность, независимость мышления и суждений, инициативу и настойчивость студентов.

Таким образом, в вузе на занятиях по русскому можно выстроить грамотную траекторию социализации личности студента в современном поликультурном пространстве, формируя толерантное сознание.

Тұрсынбеков А.Ж.

*М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті,
Қазақстан*

ҰЙЫМДАҒЫ КОМПЬЮТЕРЛІК ТЕХНИКАНЫ БАҚЫЛАУҒА ЖӘНЕ ЕСЕПКЕ АЛУҒА АРНАЛҒАН АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕНІ ӨЗІРЛЕУ

Кез-келген мекемедегі компьютерлік техниканы есепке алу жүйесі жабдықтар мен басқа да материалдық құндылықтар туралы үлкен көлемді ақпаратты сақтайды. Мекеменің тиімді қызмет етуі үшін түгендеме жұмыстары жиі жүргізіліп отыруы керек, яғни негізгі құрал-жабдықтардың бар екендігін және қалып-күйін қадағаланып отыру қажет. Инвентаризация мақсаты түгендеме жүргізілу объектілерінің есепке алу мәліметтерімен дәлме-дәл келетінін анықтау. Деректерді сәйкестендіру материалдық құндылықтардың сақталуын бақылап, қадағалауға мүмкіндік береді. Бұл мекеменің экономикалық тиімділігін арттырады.

Мекеменің табысты дамып және ұлғаю үшін онда мекеме теңгеріміндегі барлық жабдықтарға егжей-тегжей есеп және аудит жүргізу қажет. Оның ішінде жетекшілерге компьютерлер мен оргтехникаларды үзіліссіз есепке алу жолдарын қарастыруға тура келеді, себебі осы компьютерлер мекеме қызметкерлерінің басты «еңбек құралы» болып табылады [1].

Зерттеудің мақсаты «Өрлеу» ҰБАО» АҚ филиалы «СҚО бойынша БАҚДИ» компьютерлік техникасын бақылауға және есепке алуға арналған ақпараттық жүйені әзірлеу.

«Өрлеу» Ұлттық біліктілікті арттыру орталығы» АҚ филиалы «Солтүстік Қазақстан облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты» облыста әлемдік білім беру кеңістігіне ену мемлекеттік саясатын табысты іске асырушы ғылыми-әдістемелік орталық болып танылды. «Өрлеу» ҰБАО» АҚ филиалы «СҚО БАҚДИ» құрамында: 2 кафедра, 1 басқарма, 1 орталық, 7 бөлім. Зерттеу объектісі ретінде «Өрлеу» ҰБАО» АҚ

К.э.н. Стебеньева Т.В., к.э.н. Худолей Г.С., Ларина Т.С.

*АНО ДПО Институт стандартов международного учета и управления,
г. Москва, Россия*

ПОДХОДЫ К РАЗВИТИЮ СИСТЕМ НЕПРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ И ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ЗА РУБЕЖОМ И ИХ АДАПТАЦИЯ К СОВРЕМЕННЫМ РОССИЙСКИМ РЕАЛИЯМ

В последнее время в крупных иностранных корпорациях одним из самых популярных подходов к решению конкретных бизнес-задач и организационных проблем, связанных с развитием персонала, становится формирование систем непрерывного профессионального обучения и повышения квалификации (НПОиПК) специалистов корпораций в самых различных формах – от целевых тренингов до внедрения систем НПОиПК. В настоящее время практически любую организационную проблему или запрос бизнес-среды современные и прогрессивные корпорации пытаются решить при помощи создания системы НПОиПК. Такой подход представляется вполне оправданным, поскольку:

во-первых, организация системы НПОиПК в любой форме, безусловно, экономит и время сотрудников корпорации на получение необходимых им новых знаний и повышение уровня своей квалификации;

во-вторых, очевидным преимуществом в рамках функционирования системы НПОиПК является предоставление сотрудникам профессионально отобранной и компактно изложенной информации или проверенных практикой способов деятельности, которые встроены в контекст общей идеологии развития корпорации и работают на повышение ее имиджа и деловой репутации.

На сегодняшний день можно выделить три принципиально разных подхода к формированию систем НПОиПК на корпоративном уровне.

Большая часть корпораций стремится создавать развитую систему внутреннего обучения своих сотрудников с использованием профессионалов из числа ведущих специалистов корпорации, для которых обучение становится одним из основных видов деятельности. При этом все подразделения корпорации условно (или реально) покупают услуги по обучению своего персонала у этих специалистов. Другими словами, в соответствии с первым подходом в корпорации создается специализированное подразделение, основной функцией которого является повышение квалификации сотрудников через их обучение в системе НПОиПК.

Особенностью второго подхода к формированию систем НПОиПК является привлечение для обучения сотрудников корпорации наиболее опытных менеджеров, которые параллельно со своей основной деятельностью осуществ-

шая. Государство обязано создав условия для неуклонного повышения престижа и социального статуса учителей и работников образования, для обеспечения достойного уровня жизни и творческой деятельности педагогических работников, повышения квалификации и своевременной переподготовки для педагогов всех уровней образования, в том числе за рубежом.

Именно образование как сфера, наиболее тесно связанная со становлением личности человека, в состоянии преодолеть негативные тенденции в развитии общества. Ключевой фигурой этой сфере был и всегда остается педагог – компетентный специалист, владеющий всем арсеналом средств, социально зрелая, творческая личность, способная и стремящаяся к профессиональному самосовершенствованию. Педагогическое образование является приоритетным звеном всей системы образования, так как определяет эффективность ее функционирования в целом и каждого ее звена в отдельности.

Современный педагог – это разносторонне развитая личность, владеющая целым комплексом знаний, умений и навыков в области методологии, педагогики, технологии применения новаторских идей, интерактивных приемов в процессе построения педагогической деятельности. Педагог будущего – это настоящий психолог, отлично понимающий значение таких понятий, как личность, индивид, человек, стремящийся к выявлению, развитию собственного «я», индивидуальности в каждом участнике педагогического взаимодействия. И по нашему мнению, основная деятельности педагогов- это формирование психологической зрелости у своих подопечных, которая заключается в способности найти ответы на вопросы, играющие важную роль в жизни человека, которыми являются понятия о смысле жизни, смерти, и отношениях между людьми. И если ученик, студент отчетливо понимает значение этих понятий в своей жизни, мы можем говорить о том, что он состоялся как личность, а следовательно главная цель педагога была достигнута.

Литература:

1. Захараш, Т. Современное обновление содержания подготовки воспитателя/ Т. Захараш // Дошкольное воспитание – 2011. -№ 12. С.74
2. Сваталова, Т. Инструментарий оценивания профессиональной компетентности педагогов/ Т. Сваталова// Дошкольное воспитание – 2011. -№1. С.95.
3. Хохлова, О.А. Формирование профессиональной компетентности педагогов/ О.А. Хохлова// Справочник старшего воспитателя – 2010. – №3.- С.4.

филиалы «СҚО бойынша БАҚДИ»-дың Ақпараттық технологиялар бөлімі қарастырылды.

Ақпараттық технологиялар бөлімі филиалға ақпараттық қызмет көрсету және компьютерлік техниканы, перифериялық және желілік жабдықтауды, жергілікті торапты алып жүру және бағдарламалық қамтамасыз ету жұмыстарын атқарады. Сонымен қатар филиалдың шаруашылық қызметін басқарудың ақпараттық коммуникациялық жүйесінің дамуы аясында техникалық қорды жаңартуды қамтамасыз ету және ақпараттық қызмет көрсету, заманауи әдістерді және ақпараттарды өңдеу құралдарын еңгізу, өндірісті қамтамасыз ету және ұйымды заманауи ақпараттық технологиялармен басқару мақсатымен ақпараттық қызметтер нарығын талдау және зерттеу жұмыстарын жүргізіледі.

Құрастырылып отырған ақпараттық жүйе «Өрлеу» ҰБАО» АҚ филиалы «СҚО бойынша БАҚДИ»-дың Ақпараттық технологиялар бөлімінің қызметін жүйелеп және автоматтандыру үшін құрастырылып отыр. Ақпараттық жүйенің басты міндеті мекемедегі компьютерлік техниканы бақылау және есепке алу, инвентаризация жүргізу. Ақпараттық жүйе қолдануда икемді және баптау жеңіл, дизайн жағынан пайдаланушыға тез қабылданатын интуитивтік түсінікті интерфейсі бар.

Ақпараттық жүйені іске қосқанда басты форма ашылады. Форманың жоғары бөлігінде қызмет батырлмалары орналасқан. Оның астынан мекеме қызметкерлері туралы ақпарат беретін тізімі шығады. Форманың астыңғы бөлігінде қосымша ақпарат жазылады. Саймандар тақтасының оң жақ бөлігінде «Жөндеу және қызмет көрсету» батырасы орналасқан. Осы батырманы басқан кезде курсор бағдарламаның жұмыс аумағындағы қай қызметкерді белгілеп тұр, сол қызметкерге тіркелген компьютерлік техниканың жөндеу жұмыстарынан өткені мерзімі мен жөндеу жұмыстары бойынша сипаттама жазылады. «Программалық қамтама» батырмасын басқанда қызметкерге тіркелген дербес компьютерде орнатылған Программалар бойынша толық мәліметтер жазылады. «Жабдықтар» батырмасын басқанда қызметкерге тіркелген жабдықтар туралы келесі ақпараттар тізімі шығады: түгендеме нөмірі, жабдық түрі, жабдық, техникалық сипаттамалары, сомасы, бөлім, сатып алған күні, кепілдік, кепілдіктің аяқталуы, мәртебе, ІР-адресі, желідегі атауы, бағдарламалық қамтама. Бас форманың бейнесі 1 суретке сәйкес көрсетілген.

Тегі	Аты	Әкесінің аты	Қызмет	E-mail	Кабинет	Лауаз	Құпия сөз	Телефон
Мұртабаева	Айжан	Сараалтаева	Басшы басшысы	Murtabaeva@mail.ru	203	A. Murtabaeva	320	8-7152-50-07-25
Түлеков	Рустам	Оңдирсанов	Басшы басшысы	Tulekov@mail.ru	303	R. Tulekov	456	8-7152-53-16-23
Елсұева	Лариса	Филипповна	Басшы басшысы	Elsoeva@mail.ru	201	L. Elsoeva	785	8-7152-50-07-34
Сабиева	Күлшарип	Умбеталиевна	Кафедра меңгерушісі	Sabieva@mail.ru	402	K. Sabieva	569	8-7152-53-16-23
Мұртабаева	Айжан	Жаппаровна	Басшы басшысы	Murtabaeva@mail.ru	368	A. Murtabaeva	586	8-7152-51-16-22
Баскина	Жардос	Аманбаева	Басшы басшысы	basкина@mail.ru	320	zh. baskina	123	8-7152-51-16-34
Түрханбаева	Айжан	Жаппаровна	Басшы басшысы	tdurhanbaeva@mail.ru	303	A. Turhanbaeva	465	8-7152-53-16-23
Сабиева	Түлеген	Нариния	Басшы басшысы	Sabieva@mail.ru	204	T. Sabieva	402	8-7152-50-06-23
Утемиров	Сәтжан	Қайратов	Басшы басшысы	Utemirov@mail.ru	204	O. Utemirov	415	8-7152-50-06-23
Сабиева	Айжан	Сабиева	Басшы басшысы	Sabieva@mail.ru	206	A. Sabieva	491	8-7152-50-07-36
Запорожченко	Наталья	Филипповна	Басшы басшысы	Natalia@mail.ru	206	N. Zaporozhenko	356	8-7152-50-07-36
Евсеева	Гузельра	Жульевна	Басшы басшысы	Evsееva@mail.ru	208	O. Evseeva	267	8-7152-50-07-34

ШҚАТ	Сипаттама	Тіркеу кілт	ШҚ бағасы	Жабдық
Microsoft Windows? Professional	Осыз нұсқа	8613373-44549-963612	20800	Intel Celeron 3066
«Хаттерстан лабораториясы»	интернет, программа	1929151-3F-32040	5125	Intel Celeron 3066
Adobe Photoshop		8613373-44549-963612	25000	Intel Celeron 3066
Microsoft Office 2003 Professional RUS		86282938681434	32000	Intel Celeron 2933

Сурет 1 Бас форма

Бүгінгі таңда ақпараттандыру жүйесі өндірістің барлық салаларында кеңінен қолданылады. Әрбір ұйым жаңа технологияларды енгізу есебінен өнімін арттыруға ұмтылады, олардың көмегімен тиімді жұмыс істеуге болады. Бұл бағдарламалық өнім қолданыстағы деректер қорларымен және оны басқару құралдарымен бәсекеге түсе алады. Болашақта номенклатуралық істердің көбеюіне байланысты құжаттардың жаңа түрлерін енгізуге болады.

Әдебиеттер:

1. Томилова Н.И. «Проектирование информационных систем». ЭОС. КарГТУ, 2008. – 107 с.
2. Д. Раскин «Интерфейс: новые направления в проектировании компьютерных систем» М.; «Альт» 2005. – 45 б.
3. Страуструп Б., Язык программирования. – М., Радио и связь, 1991. – 267 с.

Бекжанов А.С.

М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті,
Қазақстан

WEB-ҚОСЫМША ШАРУАШЫЛЫҚТЫ АЛҒА ЖЫЛЖЫТУ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

Бүгінгі таңда агроөнеркәсіптік кешендерді заманауи талапқа сай жетілдіру, оның өндірістік тиімділігін арттыру негізінде ауылдық аймақтардың әлеуметтік және экономикалық ахуалын арттыру, дамыту мәселесі еліміздің аграрлық саясатының маңызды шешімдерінің бірі болып саналады [1].

Бүгінгі күні ақпараттық технологияларды қолданудың басым үлесі өндірісті басқару, құжат айналымы мәселелерін шешуге тиесілі.

сводить лишь к сумме уровней качества обучения различным предметам. Оно определяется, прежде всего, степенью приобщения к целостной сфере профессиональной деятельности, достигнутой в процессе реализации образовательной программы. Возникает необходимость смещения акцентов с формирования рассеянных знаний – умений – навыков на целостные компетенции, перехода с количественной стороны проектирования на качественные, достижение гармоничного единства целевых, содержательных, процессуальных» оценочно – диагностических параметров государственных образовательных стандартов.

В центре современного постиндустриального общества стоит такое понятие как информация. Следовательно, успешность деятельности каждого члена общества зависит от уровня сформированности умений не только усваивать готовые знания, идеи, но и, самое главное, навыки самостоятельного поиска, обработки, хранения и передачи информации, а также способности саморазвитию и самосовершенствованию в условиях конкурентоспособного общества. И следует обратить внимание на фигуру учителя, играющего ключевую роль в данном процессе. Учитель-профессионал должен не только в совершенстве владеть своим предметом, но и видеть место каждого участника в педагогическом процессе, уметь организовать деятельность учащихся, предвидеть ее результаты, корректировать возможные отклонения, то есть должен быть компетентной личностью.

Компетентность педагога зависит от уровня сформированности трех групп компетенций, вторыми должен владеть учитель новой формации: методологические (психолого-педагогические) компетенции; общекультурные (мировоззренческие) компетенции; предметно-ориентированные компетенции.

Переход на 12-летнюю модель обучения требует от современного педагога инновационного, творческого типа мышления, характеризующегося созданием объективно нового продукта и возникновением новообразований в ходе самой деятельности.

Творческая направленность педагогической деятельности предусматривает, что педагог должен:

1) объективно оценивать свои возможности как педагога новой формации, знать свои слабые и сильные, значимые для данной профессии качества (особенности саморегуляции, самооценки, эмоциональные проявления, коммуникативные, дидактические способности и т.д.);

2) овладеть общей культурой интеллектуальной деятельности (мышления, памяти, восприятия, представления, внимания), культурой поведения, общения, в том числе – педагогического;

3) уметь ориентироваться в происходящих интеграционных процессах, тенденциях развития мирового образовательного пространства, суть которых заключается в том, что современное образование становится все более поликультурным, предполагающим широкую языковую подготовку учителя.

Подводя итог всему сказанному ранее, мы смело заявляем, что роль педагога в достижении целей образования должна быть четко определена как веду-

Ст.преподаватель Хасенова Г.О.

Филиал АО «НЦПК «Өрлеу» институт повышения квалификации педагогических работников по Карагандинской области

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Учительство – не утраченное искусство, но уважение к учительству – утраченная традиция.

Жак Барзэн.

Сегодня в Казахстане происходят динамические изменения в развитии образовательной системы. Разрабатываются инновационные программы, способные вывести образование на новый качественный уровень. Неоспорим и тот факт, что личность педагога может внести существенный вклад в реализацию этих задач.

Таким образом, основной целью профессионального обучения является подготовка высококвалифицированных и профессионально-мобильных педагогических кадров, обладающих общекультурными, профессиональными и предметными компетенциями, а также формирование педагога новой формации, способного решать научно-педагогические, производственно-технологические задачи, проблемы основных направлений государственной политики в области образования в условиях профильного 12 – летнего общего образования.

Сегодня в условиях вхождения Республики Казахстан в мировое образовательное пространство личность педагога, его профессиональная компетентность приобретают первостепенное значение.

Педагог новой формации – это духовно-нравственная, граждански активная, активно-созидательная творческая личность, стремящаяся к саморазвитию и самореализации, использующая личностно-ориентированные педагогические технологии.

В условиях постоянно развивающегося и меняющегося общества, требования, предъявляемые государством и социумом к современному педагогу и целям, которые он должен осуществлять в процессе своей профессиональной деятельности, подвергаются изменениям. По сравнению с прежним поколением ныне действующие стандарты являются, несомненно, более совершенными как по структуре, так и по содержанию. При этом в развитии педагогического образования проявляются параллельно две тенденции: центризм – стандартизация программ и процесса обучения, и децентризм – многообразие и индивидуализация образовательного процесса.

Современный педагог – это специалист, владеющий системой технологий, средств и методов, необходимых для того, чтобы подготовить учащихся к жизни в обществе. Качество профессионально-педагогического образования нельзя

Ауылшаруашылық өндірістік кәсіпорыны сияқты күрделі, көптеген табиғи факторларға тәуелді болатын жүйені басқаруда, оның дамып, өркендеуін болжап-бағдарлауда ақпараттық жүйелердің берер көмегі зор.

Ақпараттық технологиялар нарығы туралы басылымдық мәліметтерді талдау еліміздегі ақпараттық технологиялардың көп жағдайда өндірістік кәсіпорындарға арналғанын байқатады. Осы тұрғыда, ауылшаруашылығы өнімдерін өндіруші кәсіпорындардың ақпараттық технологияларды өз деңгейінде пайдалануы төменгі деңгейде болып отыр. Осыған орай, аймақтың агрокешенін басқаруда, өнімділікті болжауда, ресурстық қамтамасыз ету мәселелерін шешуде, ішкі және сыртқы азық-түлік нарығындағы ахуалды зерделеп, өнім өткізу арналарымен байланыста жаңа сипаттағы техникалық жағынан көп мүмкіндікті ақпараттық технологияларды тиімді қолдану агроөнеркәсіптік кешен субъектілерінің табысты өрлеуіне және оларға қарасты ауылдық аймақтардың да әлеуметтік, экономикалық дамуына жол ашады.

Зерттеу барысында Солтүстік Қазақстан облысы, Шал ақын ауданына қарасты «Бірлестік-ТАН» ЖШС қарастырылды. Серіктестік қызметінде ақпараттық технологияларды кеңінен қолдану ішкі және сыртқы нарықта өз орнынын тауып, экономикалық бәсекелестік тудыра алатын, шаруашылықтың жұмысын жеңілдетіп, экономикалық ахуалын жоғарлатуға мүмкіндік беретіні сөзсіз. Сондықтан «Бірлестік-ТАН» ЖШС-не арналған web-қосымшаны құру қажеттігі туындаған.

Кәсіпкер өз web-қосымшасында тауар жайлы барлық ақпаратты, фотосуреттер және графикалық материалдарды енгізуі қажет, сонда кез келген әлеуметтетті тұтынушы шаруашылықтың тауары мен қызметі жайлы кеңседе немесе үйде отырып-ақ толық ақпарат ала алады [2].

«Бірлестік-ТАН» ЖШС-не арналған web-қосымшаның пайдаланушылар бөлігінің интерфейсі сипаттамасы төменде қарастырылған. Web-қосымшаның пайдаланушы бөлігін жүктегенде «Басты бет» ашылады. «Басты бет» 1 суретке сәйкес бейнеленген.

Сурет 1 Web-қосымшаның «Басты беті»

Басты беттің сол жақ бөлігінде навигация орналасқан. Олардың көмегімен web-қосымшаның басқа теттеріне өтуге болады. Төменгі бөліктегі жүгірме жолда «Бірлестік-ТАН» ЖШС-нің мекен жайы туралы ақпарат жылжымалы түрде жүреді. Web-қосымша келесі бөлімдерден тұрады:

- шаруашылық туралы ақпарат;
- хабарландыру;
- агрожаңалықтар;
- біздің серіктестіктер;
- байланысу;
- бізге хат жазыңыз.

«Шаруашылық туралы ақпарат» бөлімінде шаруашылық туралы толық ақпарат жазылған. «Хабарландыру» бөлімі «Сауда» және «Жұмыс» бөлімдерінен тұрады. «Сауда» бөлімінде шаруашылық өзінің клиенттеріне шығаратын өнімдері бойынша ақпаратты ұсынады. Өнімнің түрі, сипаттамасы, бағасы туралы мәліметтер жазылған. «Жұмыс» бөлімінде шаруашылықтағы ваканциялар бойынша мәліметтер жазылады. «Байланысу» бөлімінде «Бірлестік-ТАН» ЖШС-нің мекен-жай адресі жазылған. Кез-келген пайдаланушы осы бөлімде көрсетілген байланыс телефондарымен хабарласып немесе e-mail адреске хат жазып өдерін қызықтырған ақпараттар бойынша толық мәлімет алуларына болады. «Бізге хат жазыңыз» бөлімінде осы сайттың көмегімен тікелей хат жазып, сауалдарын қоюға болады. Ол үшін пайдаланушы өзінің аты-жөнін немесе ұйымның атауын, e-mail адресін көрсетіп, үшінші формаға хат мәтінін жазады да «Жіберу» батырмасын басу қажет.

«Бірлестік-ТАН» егін шаруашылығы көрсеткіштерін пайдалана отырып, жаңа ақпараттық технологиялар көмегімен шаруашылық құрылымдарын жоспарлауды жүргізу өндіріс тиімділігін арттыратынын көрсетті. Ауылшаруашылық өндірісі кәсіпорнының оңтайлы құрылымын анықтау моделін агроөнеркәсіп саласы шаруашылықтарында қолдануға болады. Ұсынылып отырған web-қосымша қазіргі таңда кең қолданыстағы компьютерлік операциялық жүйелермен үйлесімді және ауылшаруашылығы мамандарынан шаруашылық өндірісі тиімділігін аттыруда маңызды орын алатын оңтайлылық есептерін шешу мен талдау тұрғысынан терең білімді талап етпейді.

Әдебиеттер:

1. Әрінов Қ., Нағымтаев А. «Агрономия негіздері». Астана, 2007. –120б.
2. Зольников Д.С. РНР 5. Как самостоятельно создать сайт любой сложности. – М.: НТ Пресс, 2010г. –230 с.
3. Яворский В.В., Томилова Н.И. Технология разработки программного обеспечения информационных систем. Монография. КарГТУ, 2011г. –156 с.

Тапсырма: Бос орындарға мына сөздерді қойыңыз to take place, to take part.

1. *The meeting ... in the hall.*
2. *He ... in the concert.*
3. *The Congress ... in London.*

Оқу үрдісінің сапасы оқытушының кәсіби шеберлігінен де, оқушының оқу пәнінің міндеті мен мазмұнын түсініп қабылдауына байланысты. Оқушы сөйлеу дағдысы мен әдеттерін меңгеру қызметін тиімді де нәтижелі құруға, оқушылармен, оқытушымен дұрыс қатынас орнатуға, кітаппен жұмыс істеуге үйренуге тиіс. Сондықтан оқушының тіл үйрену стратегиясын құрайтын оқу шеберлігі шет тілді оқыту мазмұнының маңызды компоненті ретінде айрықшалаанады [23].

Шет тілді оқыту мазмұнына сондай-ақ пәннен және оны меңгеру үрдісінен туынданған эмоциялық қызмет те енеді. Оқу материалы оқытушы қызметінің ынта-қажеттілік саласына ықпал етіп оның тұлғасы, шығармашылық тәжірибесі, эмоционалды саласы арқылы оқушыға, оның тұлға ретінде қалыптасуына әсер етеді. Мысалы: «Дұрыс па әлде бұрыс па» ойыны: **True (T) or False (F)**

- a. *At these shows gardeners get prizes _____*
- b. *Looking at flowers or eating vegetables is more important _____*
- c. *The process of growing plants is the most important _____*

Шет тілі сабағын оқытудың жаңа компьютерлік жүйесі шартты белгілерден тұрады. Бұл арқылы оқушы нақтылыққа, ұқыптылыққа дағдыланады. Кез-келген сабақта сөз әрекетінің төрт түрі де толықтай қолданылады: тыңдау, сөйлеу, оқу, жазу. Әр сабақ мазмұнында компьютермен үзіліссіз тілдік қарым-қатынас; бірнеше рет тыңдау мен оқып-білген материалды қайталау дағдылары меңгертіледі. Компьютер оқушының өзіндік жұмысын ұйымдастырады, оқушымен тікелей жұмысты іске асырады; компьютер оқытудың аудио және бейне құралдардың мүмкіндіктерін табысты байланыстырады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Амандықова Г.Н., Мұхтарова Ш.Е., Баймұқанова Б.С., Бисенғалиева А.Н. «Шетел тілін оқыту әдістемесі». – Астана, 2007.
2. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. М: Просвещение, 2005.- 357 б.
3. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М: 1991.

коммуникативтік ниетті білдіретін әдепті сөйлеу формулалары мен сөз формулаларын қолдану қажет. Оқушының қабілетін тексеру үшін кейде сөздерді дұрыс тәртіпте қойып орындайтын тапсырма да беруге болады. Мысалы:

Тапсырма: Put the words in the correct order

1. Were/yesterday/what/doing/you/ at/ 3/ o'clock/

2. Was/ watering/ flowers/I/

3. Enjoy/ I/ working/ in the garden/ mother/ my/ was/ the / flowers/ watering/.

Тапсырма: Күшейтпелі сын есімдерді жазыңыз:

Bad, good, many, few, terrible, typical, long

Тапсырма: Бос орындарға төмендегі етістіктерді Present Perfect я болмаса

Past Indefinite түрінде қойып жазыңыз:

1. I ... never... this book (to read)

2. I ... this book last summer (to read)

3. He... his report at last (ti finish)

4. I ... Leningrad many times (to visit)

5. Ann ... as she was crossing the street (to fall down)

6. When the bell rang, Dan ... from his seat and ... out of the room (to jump, to run)

7. The day before yesterday we ... a bad storm (to have)

8. The rain ... but a cold wind is still blowing (to stop)

9. I ... not ... my parents since autumn (to see)

Тапсырма: Бос орындарды модальді етістіктермен толықтырыңыз:

1. I...swim (жасап аламын)

2. Doctor, ... I come in? (рұқсат етіңіз)

3. You... go home (беруі шарт)

4. ...I read this lesson? (қарыз)

5. They take these books (рұқсат алу)

Тапсырма: Бос орындарға төменде берілген көмекші сөздерді қойып, қазақ

тіліне аударындар:

of, at, in, to, on, of, under, since, for from

1. It is dark here. Please switch ... the light

2. I have lived here ... 1966.

3. They sat down ... the table and began to eat.

4. She left ... our town yesterday.

5. Are you afraid ... wild animals?

6. I have worked b here ... many years.

7. It is not good to bathe ... the sea ... this time of the year.

8. He laughed ... me when I left the room.

9....first we sat ... a big tree, and we went swimming ... the river.

10....what time do you have dinner?

Тапсырма: етістіктерді Past Indefinite Tense түрінде жазындар:

To be, to live, to leave, to get, to take, to have, to do, to begin, to go, to come, to study, to try, to contain.

Тлеулина Ж.К.

*М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті,
Қазақстан*

ҰЯЛЫ БАЙЛАНЫС КОМПАНИЯСЫНЫҢ АБОНЕНТТІК БӨЛІМІ ҮШІН АВТОМАТТАНДЫРЫЛҒАН АҚПАРАТЫҚ ЖҮЙЕНІ ҚҰРУ

Бүгінде Қазақстан әлемдегі экономикасы жедел дамып келе жатқан ондықтың қатарына кіреді. Барлық салалар сияқты, өміріміздің бір бөлшегіне айналған ұялы байланыстың да дамуы еліміздің экономикалық ілгерілеуінің негізгі көрсеткіштерінің бірі.

Қазіргі уақытта Қазақстанда ұялы байланыс саласы жаңа даму сатысына көтеріліп келеді. Осы орайда бұдан жеті-сегіз жыл бұрын Қазақстанның байланыс нарығынан берік қазығын қағып, тұтынушысының талап-талғамын бірден жаулап алған «Билайн» компаниясы уақыт өткен сайын қазақстандықтарға заманауи жаңа қызмет түрлерін ұсынуымен ерекшеленіп келеді. «Билайн» ұялы байланыс компаниясының басты құндылықтары ретінде жаңашылдық, сенімділік, әлеуметтік жауапкершілік, жеделділік және жұмыс жасап жатқан компанияның елдің бір бөлігі болуға ұмтылушылығы «Билайн» брендінің жаңа бейнесінде көрініс тапқан. Ол компания дамуының жаңа кезеңін бейнелейді және ҚР ұялы байланыс нарығындағы «Билайн»-ның көшбасшы ұстанымын нығайту стратегиясының бір бөлігі болып табылады.

Ұялы байланыс компаниясының басты мақсаты абоненттерге қызмет көрсету болып табылады. Ұялы байланыс нарығында бәсекелестік артып келе жатқанына байланысты абоненттерге сапалы қызмет көрсету осы салада қызмет атқаратын кез-келген компанияның басты мақсаты болып табылады. Бұл міндеттерді іске асырудың бір жолы жаңа ақпараттық технологияларды қолданып тиімді және сапалы қызмет көрсету. Осы мақсатта ұялы байланыс компаниясының абоненттік бөлімі үшін автоматтандырылған ақпараттық жүйесін құру өзекті болып отыр.

Абонентке қызмет көрсету талаптарына мыналарға сай: байланыс қызметін ұсыну, ақпаратты-анықтамалық мәлімет беру, төлем жұмыстарын жүргізу. Абоненттерге қызмет көрсету бұл байланыс қызметін, төлем жұмыстары бойынша және басқа да абонентпен қатынас бойынша жұмыс жасау. Техникалық қызмет көрсету жұмысын техникалық бөлім өз қолына алады. Ал абоненттермен жұмыс жүргізуді абоненттік бөлім атқарады.

Кез келген жобаны жасау алдында алдымен оның интерфейсі жобаланады, яғни жасалғаннан кейін бағдарламаның көрінісі қандай болу керек. Ең алдымен компоненттер қойылады, олардың қасиеттері өзгертіледі, жана формалар қосылады. Жоба бірнеше бір-бірімен байланысқан қосымшалардан тұратын болады.

Интерфейс ол басқару бағдарламаларымен қосымшаның, қол жеткізу және де қолданушыдан тыс жасырылған механизмдер, құжаттармен жұмыс істеуге мүмкіндік беретін, компьютерде немесе одан тыс сақталынған қор және басқа акпараттардың сыртқы қабығы [1].

Автоматтанған акпараттық жүйе кез-келген мамандықты пайдаланушы маманның жұмыс орны, бұл жер тұлға мен арнайы қызметті орындауды автоматтандырылған түрде жүзеге асыруға арналған құралдар мен қамтамасыз етілді.

ААЖ жоғарыда атап өткен қағидалардың барлығын қамтыған. ААЖ-нің басты мәзірі үш бөлімнен тұрады. Олар «Абоненттер», «Тариф жоспарлары» және «Мобильді интернет». «Абоненттер» бөлімінде абоненттер туралы толық акпарат қарастырылған. Яғни телефон нөмірі, аты-жөні және тегі, жеке куәлігінің нөмірі, мекен-жай адресі, тариф жоспары және сатып алған күні. Абонент туралы жеке акпараттар клиенттің жеке төл құжатына сәйкес толтырылады. Ал телефон нөмірін оператордың ұсынуы бойынша клиент өзінің қалаған нөмірін таңдап алғаннан кейін оператор формаға енгізеді. Тарифтік жоспар туралы акпаратты оператор ААЖ-нің сәйкес бөліміндегі акпараттарға сәйкес ұсынады, клиент өз таңдауын жасағаннан кейін оператор тарифтік жоспарды және сатып алған күні туралы акпаратты формаға енгізеді. «Абоненттер» бөлімінің көрінісі 1 суретке сәйкес бейнеленген.

Телефон	Аты-жөні	Және куәлігінің нөмірі	Мекен-жайы	Тариф жоспары	Сатып алынған күні
8-705-522-55-57	Аманжол Төлегенұлы Сүлейменов	01705225	Жунысбаев 3-78	Free Style Lite	21.10.2014
8-705-722-71-70	Бүргенбаева Айгүлжан Сәбитовна	01707222	Ж. Саева 21-6	Сәлем 100	03.01.2014
8-705-470-80-76	Калимуллин Азамат Сәлімұлы	01054708	Дубинка 1-7	Сәлем 600	04.03.2014
8-777-230-34-24	Нәзімов Нұрлан Аманжолұлы	01542303	Жунысбаев 5-17	Сәлем 1200	05.01.2014
8-705-430-04-07	Мамбетов Аманжол Сүлейменов	01234007	Партизаны 7	Free Style Lite	04.01.2014
8-777-230-34-24	Аманжол Төлегенұлы Сүлейменов	01234007	Партизаны 7	Сәлем 100	04.03.2014
8-777-500-40-00	Сейітжанов Аманжол Жамалұлы	01234007	Алға 4-4	Сәлем 1200	02.01.2014
8-705-430-04-00	Калимуллин Азамат Сәлімұлы	01054708	Дубинка 1-7	Сәлем 1200	05.01.2014
8-705-434-84-89	Рәхметов Мұрат Аманжолұлы	01054348	Дубинка 1-7	Сәлем 600	05.01.2014
8-777-500-40-00	Төлеген Омар Төлегенұлы	01054708	Алға 4-4	Free Style Lite	02.01.2014
8-705-504-10-00	Сәлімов Елжан Сәлімұлы	01234000	Жунысбаев 4-49	Free Style Lite	12.04.2014
8-777-500-40-00	Мұхаметов Тұрар Рәхметов	01234007	Дубинка 1-7	Free Style Lite	12.01.2014
8-777-434-00-12-00	Мұхаметов Аманжол Жамалұлы	01054708	Рыбалов 1-6	Сәлем 100	12.01.2014
8-705-905-41-44	Сейітжанов Аманжол Жамалұлы	01234007	Мұхаметов 234-38	Сәлем 100	12.01.2014
8-705-522-55-58	Төлеген Арманжол Сүлейменов	01054708	Сәлем 100	Сәлем 100	04.03.2014
8-777-007-54-23	Сәлімов Елжан Сәлімұлы	01054708	Жунысбаев 5-17	Сәлем 600	04.03.2014
8-705-500-41-21	Парменов Андрей Викторович	01054708	Гарина 50-12	Сәлем 600	04.01.2014
8-777-407-00-21	Жаппаров Рүстем Байғалиұлы	01054708	Дубинка 1-7	Сәлем 600	15.01.2014
8-705-500-40-00	Төлеген Аманжол Сүлейменов	01054708	Волосовская 17	Сәлем 600	05.01.2014
8-705-430-04-00	Калимуллин Азамат Сәлімұлы	01054708	Партизаны 7	Сәлем 1200	12.01.2014
8-777-007-54-23	Төлеген Тұрар Рәхметов	01054708	Жунысбаев 5-17	Сәлем 1200	05.01.2014

Сурет 1 «Абоненттер» бөлімінің формасы

«Абоненттер» бөлімінің саймандар тақтасында «Іздеу», «Редакциялау», «Жаңа абонент» және «Есеп» батырмалары орналасқан. «Жаңа абонент» батырмасы жүйеге жаңа келген абонент туралы акпараттарды енгізуге көмектеседі. «Абоненттер» бөліміндегі «Редакциялау» батырмасы жүйедегі абоненттер туралы акпараттарға өзгерістер енгізу қажетті туған жағдайда қолданылады. ААЖ-нің «Абоненттер» бөлімінде қажетті абонент туралы акпараты жылдам табу үшін «Телефон нөмірі бойынша іздеу» қарастырылған. Бұл жерде қажетті телефон нөмірін бос формаға енгізіп «Іздеу» батырмасын басқан жөн. «Тариф

түрлерінің пайдасына қысқарды. Нақты тілдік қатынас жағдайын «ынталандыратын» тәсілдерді пайдалануға тиімді болып табылады.

Оқушы саналы (ойлайтын) және жеке (дербес) қызмет істейтін индивидум ретінде оның сөйлеу қызметі (тілді меңгеруде) тілді меңгеру мен сол тілде араласуды жалпы, үнемі өзгертіп отыратын сөйлеу тәжірибесінің ықпалында болды. Олай болса оқу үрдісі әр оқушының бойындағы іскерлік қабілетін, білімі мен сөйлеу тәжірибесін, әсері мен көңіл-күйін белсендіруге және осы тұлғалық қасиеттерін дамытуға тиіс. Сондықтан оқу үрдісін оқушы белгілі бір коммуникативтік міндеттерді шешетіндей, қажеттілікті сезінетіндей және өз ойын жүзеге асыратындай мүмкіншілікке ие болатындай етіп құру керек. Шет тілін меңгеру үрдісі көбіне шет тілдер жүйелерінің арасындағы айырмашылықтан гөрі оқытудың жеке алғы шартына қатысты. Оқушылар тілді үйрену үшін тілдік құралдарды пайдаланумен қиын жағдайдан шыға білуге түрлі стратегиялар мен технологияларды меңгеруі тиіс, яғни ол:

- оқушының жеке басына, оның нақты сұраныстары мен уәжіне, жеке бағдармаларына бағытталуы тиіс;
- оқушы ең алдымен өзіне қатысты жеке үрдісті сезінуі тиіс;
- оқытушы әр оқушының оқуға құлшынысын дәл тауып, оны тілді ойдағыдай меңгеруге бағыттай білуі;
- оқушылардың өз белсенділігін танытуын;
- ана тілі мен шет тілі жүйелерінің арасындағы айырмашылыққа емес, оқыту мен оқыту жағдайларының жеке алғы шарттарын ескерсе, оқушылардың оқу кезінде шет тілді меңгеру үрдісі табысты болмақ.

Оқыту мазмұнына келер болсақ, оқытушы (мұғалім қызметі) мен оқу материалын қолға алғандардың (оқушы қызметі) өзара байланысты қызметі сияқты категориялармен арақатынаста болмақ.

Шет тілді оқыту мазмұны көп компонентті, оған мыналар енеді:

- коммуникативті қызмет салалары, тақырыптар, жағдайлар, коммуникативті және әлеуметтік рөлдер, сөйлеу қызметі мен сөз материалы (мәтіндер, сөйлеу үлгілері т.б.);
- қатынас құралы ретінде, ішінде интермәдени жағдайларда шет тілді тәжірибелік меңгеру деңгейін сипаттайтын сөйлеу шеберлігі;
- оқып жүрген елдің тілінің ұлттық-мәдени ерекшелігі мен ақиқатын білу жүйесі.

Тілдік қатынас құралдары (сөздер, грамматикалық құбылыстар) және сол құралдарды меңгеру дағдыларын білмейінше коммуникативтік шеберлікті дамыту мүмкін емес. Сондықтан шет тілді оқыту мазмұнына, тілдік білім (тіл бірліктерін ойлы айтылымға айналдыратын жүйелер, ережелер ретінде үйренетін тілдің негізін, мәні түрлі тілдерде түрлеше айтылатын ұғымдарды білу) мен тілдік дағдылар енгізілді. Олар тілдік материалдың барлық түрлерін фонетикалық, лексикалық, грамматикалық оқытудың әрбір сатысы үшін алынған шағын көлемде оқытудың ойдағыдай пайдалану, сол сияқты белгілі бір

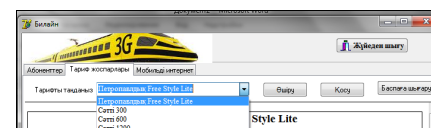
Нақты оқу үрдісінің маңызды функциясының ерекше тұсы – оқытушы мен оқушылардың бір-бірімен қарым-қатынасы. Оқушылардың басқа тілде сөйлеу тәжірибесін меңгеруі мен жаңа мәдениет пен ұлттық құндылықтарды тануы осындай қарым-қатынастың нәтижесі. Оқыту мен тәрбиелеу мақсатында оқытушының оқушыға ықпалы туралы 60-70 жылдарда педагогика ғылымының орнына білім берудің жаңа тұлғалық-бағдарлық тұжырымдамасы келді. Білім берудің тұлғалық-бағдарлық бағыты оның мазмұнын түбегейлі өзгертті. Онда оқушылардың әлеуметтік тәжірибені, яғни қоғамда қалыпты өмір сүруге қажетті білімдер мен шеберліктерді меңгеруге ықпал етуін, мектеп оқушысының еркін ойлау қабілетін қалыптастыруға ықпал етті.

Тұлғалық-бағдарлық бағыт, оқушының тілдік тұлғасына бағыт ұстау шет тілді оқытудың негізгі ұстанымы болып табылады. Оқыту ұстанымдары – оқыту үрдісінің сипатын анықтайтын негізгі қағидалар, олар таңдап алынған бағыт пен сол бағытқа сәйкес жолдардың негізінде жасақталады. Оқытудың анық жасалған ұстанымдары оқытудың қандай мазмұнын қалай іріктеп алу, қандай тәсілдер мен материалдарды пайдалану туралы мәселені шешуге көмектеседі. Шет тілді оқыту оқушы бойында екінші тілдік қасиеттерін қалыптастыруға бағдарлау ұстанымы оның үйреніп жүрген мәтіндік қызметті жүзеге асыру қабілеті мен дайындығын, өзге мәдениет пен оның өкілдерімен тең тұрғыда араласу қабілетін дамыту міндетін өзекті етеді.

Осылайша шет тілді тұлғалық-бағдарлық оқыту оқытушының білім беру қызметін, сондай-ақ оқушының тіл үйрену қызметін қайтадан ой елегінен өткізуді қажет етеді. Оқушы оқу үрдісінің басты субъектісіне айналады. Оқытушы оқушыға пән мазмұнын меңгертуге баулитын ынталандырушы модератор ролінде ғана емес, оның көмекшісі де. Оқу үрдісі оқу материалының басымдылығы тұрғысына құрылмайды, оқу-тәрбие үрдісінің субъектісі – оқушы.

Тілді оқыту – оқушының өзара байланысты коммуникативтік және социомәдени дамуын ескертіп, мәдениетікке оқыту. Тілді дамыту – концептуальды жүйелер әлемінде тиісті айырмашылықтарды меңгеру. Тілдің көмегімен көрсетілетін «әлем суретінің» түпнұсқалық проблемасы ерекше мәнге ие. Оқыту үрдісі сөйлесу деңгейінде оқушылардың енжарлығын болдырмауы тиіс, демек коммуникативтік қызметті өз бетінше жүзеге асыру қабілетін дамытуы тиіс. Соңғысы оқыту үрдісіне «тежеусіз меңгеру» мүмкіндігін береді, сөйтіп оны барлық жағынан екінші тілді табиғи тілдік жағдайда меңгеру үрдісіне жақындатады. Сөйтіп құр еліктеуден гөрі оқытудың мазмұнды аспектілеріне екпін түсіретін және «ойлау жүктемесін» мәнді ететін оқытудың шығармашылық, әлеуметтік түрлерімен тәсілдері басым түседі. Шет тілді оқытумен үйренудің тағы бір ұстанымы пәнді оқытудың қызметтік негізі оқушының сыртқы және ішкі (ойлау) белсенділігінен байқалады. Сөйлеу белсенділігін тек оқытушы танытып, ал оқушы сұрағанда ғана белсенділік көрсететін дәстүрлі жаппай оқытудың дербес, топтық және ұжымдық

жоспарлары» бөлімінде «Билайн» ұялы байланыс компаниясының ұсынып отырған тарифтік жоспарлары жайлы ақпарат алуға болады. Бұл бөлімдегі тариф жоспарлары бойынша мәліметтер компанияның ресми сайтындағы мәліметтерді ААЖ-ге қосу арқылы алынады. Егер «Билайн» ұялы байланыс компаниясының ресми сайтында жаңа тариф бойынша ақпарат пайда болса, онда оны ААЖ-ге қосу үшін алдымен ресми сайттағы тарифтік жоспар бойынша веб-бетті ДК-ге белгілі бумаға сақтап, ААЖ-нің «Тариф жоспарлары» бөліміндегі «Қосу» батырмасын басу керек. Пайда болған терезеге жаңа html құжатқа атау беріп, қосу батырмасын басамыз. «Тариф жоспарлары» бөліміндегі кез келген тариф туралы ақпаратты операторға абонентке баспаға шығарып беру қажеттігі туындаса «Баспаға шығару» батырмасын басады. «Тарифті таңдаңыз» бөлімінің көрінісі 2 суретке сәйкес бейнеленген.

Сурет 2 «Тарифті таңдаңыз» бөлімі

«Мобильді интернет» бөлімінде «Билайн» ұялы байланыс компаниясының ұсынатын мобильді интернет қызметтері бойынша ақпарат алуға болады. Ол үшін «Интернет-дестені таңдаңыз» бөліміндегі ашылатын тізімнен қажетті интернет қызметін таңдау керек.

Автоматтандырылған ақпараттық жүйені құрастыру үшін Delphi бағдарламасы қолданылды. Деректер қорындағы мәліметтерді жинастырып, сақтау үшін MS Access-тің негізгі функцияларына талдаулар жүргізіліп, жұмысты орындау барысында олар кеңінен қолданылды. Бұл бағдарламаны болашақта ұялы байланыс компаниясының абоненттік бөлімінің жұмысын автоматтандыруда қолдануға болады. Автоматтандырылған ақпараттық жүйе ұялы байланыс компаниясының абоненттік бөлімінің операторларының жұмысын көп жеңілдетеді деген ойдамыз.

Әдебиеттер:

1. Яворский В.В., Томилова Н.И. Проектирование программного обеспечения информационных систем. Учебное пособие. КарГТУ, 2003г. – 98 с.
2. Гофман В.Э., Хомоненко А.Д. Delphi. Быстрый старт. – СПб.: БХВ-Петербург, 2002. – 102 с.
3. Карпова Т.С. Базы данных: модели, разработка, реализация. – СПб.: Питер, 2001. – 304 с.

К.ф.н., доц. Фролова М.В.
МБОУ «Новониколаевская СОШ № 1 им. А.Н. Левченко»
Волгоградской области, Россия

ШКОЛА КАК ПЛАТФОРМА ДЛЯ УСПЕШНОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ ОБУЧАЮЩИХСЯ НА УРОВНЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Последнее время желающих стать студентами вузов среди выпускников становится всё меньше, и летом между вузами перемещается практически один и тот же поток абитуриентов. В свете этого наиболее актуальной и важной становится проблема подготовки вузом «своего» студента, который бы заранее знал требования института или университета, в который собирается поступать, знал его преподавателей и был готов к их стилю изложения материала. Одним из вариантов решения данного вопроса может быть заключение договора о непрерывном профессиональном образовании между вузом и школой. В рамках подобной программы институт/университет мог бы каждый год проводить выездные семинары-тренинги для десятиклассников весной и одиннадцатиклассников осенью, возможно вместе со школьными преподавателями. Главной в этом мероприятии является идея показать будущим выпускникам и школьным педагогам систему вузовского обучения и познакомить их с преподавателями вуза, чтобы, придя на первый курс, ребята плавно «въезжали» в знания, не чувствуя никакого дискомфорта. В программе помимо просто расширения школьных знаний, можно было бы учесть темы, которые в школе не изучают, темы, которые вызывают трудности у студентов-первокурсников; а во-вторых, «подтянуть» будущих абитуриентов до нужного вузу стандарта. Не секрет, что уровень подготовленности детей достаточно разный, по этой причине вузовским преподавателям приходится подстраиваться под разных школьников. Так что выездная школа могла бы помочь преподавателям в нивелировании требований к знаниям будущих специалистов. Можно также организовывать приезд групп ребят с учителем из школ районов в высшее учебное заведение города. После таких тренингов обе стороны начинают «разговаривать на одном языке» (быстрее адаптируются к новым условиям).

Полезным видится открытие в вузе курсов для учителей для того, чтобы школьные педагоги тоже были в курсе того, что должны знать те, кто будет учиться в вузе. К сотрудничеству (выездной школе) могут привлекаться не только преподаватели, но и студенты высшего учебного заведения (разных курсов), которые могли бы организовывать и проводить для обучающихся конкурсы, викторины, познавательные игры. Для них это, прежде всего, реализация управленческих способностей и навыков, такая форма занятий придаст процессу обучения инновационный творческий характер, будет способствовать более

шегінің тірегі болатын бір қыры Қазақстан мнері %шін соңғы онжылдықта іс ж%зінде концептуалды болған мнердегі обсатюттік еркіндік принципі еді.

Қазақстанның ежелгі жене орта ғасырлық мнерінің, т%оркілердің монументалдық пластикасының, тастарға ойылған графикасының, ежелгі алтын мен қола м%оліктерінің м±расы,ежелгі мнер иелерінің мирасқорлары, б%ігінгі ж%онгі суретшілердің шығармашылығынан да орын табу да

Қазақ халқының ±лттық мнері бізге ата-бабамыздан аманат болып қалған,біздің ендігі міндетіміз келешек ±рпаққа осы ±лттық мнерімізді жеткізіп,оның халқымыздың тарихында маңызды орын алатынын т%сіндіру.Оның ішінде бейнелеу мнері ерекше қиылы блуді қажет етеді.Себебі,бейнелеу мнерінің қыр-сырын т%сіну зор білім мен біліктілікті қажет етеді.Бізге жеткен осы теңдесі жоқ байлықты қзіміздің қарасындай сақтап,ердайым мақтан етейік!

Қолданылғын едебиеттер:

- 1.Бишняков А.Б. Базарбаева Д.Т. М±хаметжанов Д.А. Ли К.В. Қпбасынова Р.Т. «Қазақстанның ХХІ. Бейнелеу мнері». Алматы. «Рауан». 1996
- 2.»Современное искусство Казахстана: проблема и поиски». Алматы. «Мектеп». 1989
- 3.Ергалиева. «Этнокультура традиции в современной искусстве Казахстана». Алматы, 1969
4. «Искусства Казахстана». Алматы. 1982
- 5.»Искусства Казахстана». Алматы. 1987
- 6.А.Б.Бишняков, К.В.Ли, Р.Т.Қпбасынов, қазақ тіліне аударған Д.Т.Базарбаев. «Қазақстандағы бейнелеу мнері. ХХІғасыр = Изобразительное искусство Казахстана». Алматы, «Атам±ра», 2001
- 7.Г.Шалабаева. «Ғасырлар тоғытындағы Қазақстанның қыркем мнері». «ОЮ» қыркем галереясы. Каталог. Алматы. 2000

Нұрмашқызы Ақтолқын, Шымкент қаласы

STUDDING THE ENGLISH LESSON WITH THE NEW TECHNOLOGY

Түйін

Мақалада ағылшын тілі пәнін жаңа технологиялармен оқыту негізі қарастырылған

Резюме

В этой статье рассматривается средства повышения эффективности урока

Мәтіннің шығармашылықтарында ерекше тәсілмен жасалып жатады. Авангардтың тәсілдерінде этнографиялық нота бар, өзгешелігі бар және толқындар С. Смағұл пен А. Смағұлға ары қарай дамытады. Елестеушіліктің еркін қалқуын тәсілдеріне отырып, С. Смағұл, А. Смағұл, З. Смағұл, М. Смағұл еркін және бейнелеушілік ойын ары қарай жалғастырады.

Қазақстанда тәсілді буын мен өзіндік қолтаңбасы бар мәдениетшілер еңбектерінде кездесетін тенденцияларға қасап сәттер де қыптеп орын алады. Ұлттық тарихқа, тәсілділік, еуразиялық архикаға деген қызығушылық та болкен қарқынмен дамуда. Оған нысандардың шарттылық таңбалары және шешімдердің есемділік қырыныстары де сәйкес келуде. Ол осы онжылдықтың басында мұңге келген буынды толығымен қамтып отыр. Пластикада шығыстың қырымсуреттік едет – қырымсуретін трансформациялауға қатысы, оны тура тәсілді мені бойынша мұңға келеді. Бейнелеу мұңіндегідей, мұнда да мұң меденіетінің ежелгі пластарына деген назар аударушылық қырыныс беруде. Қалай айтсақ та, осы сәт арқылы, пластика саласында бәлкім жасалып жатқан барлық шеберлер мұңда. Қазақстан мұңын Шығыс мұңының шектелуі арнасына қайтарып алу талабы осы «шығыстық» қырынан-ақ қырынып тұр.

Бір-біріне қасапайтын стильдер бойынша қызмет атқаратын А. Есенбаев, Э. Казарян, У. Шанов, Ш. Тәлешов, Д. Тәлеков, С. Нарымбетов, К. Батырбаев, К. Ишанов сияқты ер алуан суретшілердің шығармашылығы ежелгі Мысырдың немесе орта ғасырлық Жапонияның, армян немесе тәсілділік ежелгі мұң қызырының пластикалық импульстарының шоғырлысуы арқылы бірігіп отыр. Олардың ерқайсысы пластика арқылы берілетін өзіндік менталитеті, дүниені қабылдаудың ерекшелігі, Шығыс философиясы, жетілдірілген, қайталанбас суреттік нысан ретінде қызылған рухани қызылдықтар жәйісі арқылы тартымды және таңғажайып сабақтары, мәдениетшілерді, олар беретін идеялық сигналдан да артық толғандырады.

Осы уақытында тарихи кезеңнің біртұтас тізбегін тәсілді, ал ой сананы, сезімдер мен замандастардың тілектерін, сол сияқты адамзаттық эмоция және тәжірибелермен салыстыруды, ежелгі дүниені мұң ескерткіштері қырынып отырған терізді суретшілер жәйісіне асыруға тырысуда. Осы қызылдық рухани тәжірибеге назар аударып отырып, мұңның мәңгілік кеңістігіне тең дережеде шыға тұрып, олар мұңның мені мен сәулелігі, оның қызыллығы мен адамзат баласының ойынан кетпейтін, оларды толғандыратын критерийлері туралы, мұңның алдында мұң сәулеленген мұң қайраткерлерімен уақыттан тыс сәулелену жәйісінде. Бұл жағдайда Шығыс меденіетінің шексіз мұңындағы байлығы, пластикалық нысандардың жасалып жатқан мен незік тұстарының қызылдарын ашуға тырыса отырып, олар мұң шығармашылығында адамдарды мәңгілік толғандыратын махаббат пен бақыт, мұң мен мұң және мұң мен бәлкімнің тақырыптарын қызыл отырады.

Қыптеген суретшілер мұңның алуан тәсілді деңгейінен оқылатын, қайталанбас идеялардың бірі ретінде шығармашылық еркіндігі есептеледі. Осы ой – сананың, мәлкім болатын шығармашылық қырыныстардың кең ауқымды

глубокому усвоению студентами содержания профессиональной образовательной программы. Разговаривая со школьниками практически на их языке, студенты также помогали бы реализовывать в жизнь программу своего вуза в атмосфере, где дети будут чувствовать себя очень комфортно: отдыхать, общаться, вместе с тем, узнавать много нового, учиться. Общение с вузовскими преподавателями поднимет для школьников значимость вуза. Высокий уровень преподавания нацелит десятиклассников на вполне определенное будущее, связанное с обучением в университете. Ребята станут делиться впечатлениями, и с каждым годом количество потенциальных абитуриентов будет расти.

Научно-исследовательская работа преподавателей кафедр педагогических вузов часто направлена на изучение личности, личносно-развивающего образования. В этом компоненте наблюдается много общего со школами, что также позволяет начать совместную работу для участия в проектах, для получения гранта, расширив возможности, границы какой-либо исследовательской деятельности.

Среди основных форм научно-исследовательской работы студентов педагогических вузов можно выделить следующие: участие в научно-практических конференциях различного уровня; участие в студенческих научных мероприятиях; участие в конкурсах и олимпиадах; участие в работе студенческого научного общества. В настоящее время в школах тоже ежегодно проходят научные конференции, при организации которых можно было бы привлекать студентов вузов в качестве участников конференции, а преподавателей в качестве членов жюри; а также принимать активное участие в конференциях, проводимых вузами.

Идея объединения школ вокруг педагогического вуза является актуальной и в реализации профстандартов педагогической деятельности в образовании. В настоящее время многие школы готовы стать участниками подобных проектов.

Так, например, МБОУ «Новониколаевская СОШ № 1 им. А.Н. Левченко» Волгоградской области активно ведет совместную с Волгоградским государственным социально-педагогическим университетом научно-исследовательскую и опытно-экспериментальную деятельность с привлечением учащихся.

Отсутствие возможности отбора лучших выпускников педагогическими вузами и наличие проблемы входа в профессию отмечены в стандартах профессиональной деятельности педагога. В 2013 году на базе школы № 1 в Новониколаевском муниципальном районе открыт класс социально-педагогического профиля на основании договора о сотрудничестве Волгоградского государственного социально-педагогического университета (ВГСПУ) и МКУ «Комитет по образованию Новониколаевского района». Социально-педагогический класс открыт на третьей ступени обучения и укомплектован из выпускников 9 классов. С классом работают лучшие учителя района и преподаватели ВГСПУ. Большое внимание в программе обучения уделено практическим занятиям: подготовке и проведению школьных мероприятий, классных часов, работе с родителями. Учащиеся уже представили свой опыт в рамках муниципального проекта «Ветеран педагогиче-

ского труда», презентовали свои первые разработки новогодних мероприятий для начальных классов, работали в составе жюри районной учебно-практической конференции младших школьников «Мои первые открытия», VI районного конкурса-фестиваля социальных и учебных проектов школьников «Есть идея!». Пока педагогический компонент не внесен в учебный план, и прохождение программы осуществляется как направление дополнительного образования.

Одним из совместных проектов школы с ВГСПУ является проект «Воспитание творческой личности в процессе совместного проектирования гуманитарно-образовательной среды» (рабочее название «Планета счастливых людей»), который нацелен на формирование субъектного опыта ученика, ориентированного на диалоговые формы взаимодействия, через внедрение в образовательную практику курсов, связанных с искусством лидерства, журналистикой, киноискусством.

Внедрение инноваций в образовательный процесс, как правило, приводит к изменению психологического состояния участников, влияет на степень уверенности в своих силах. Готовность к инновационной деятельности в современных условиях – важнейшее качество педагога-профессионала, без наличия которого невозможно достичь и высокого уровня педагогического мастерства. Основной характеристикой психологической готовности к инновациям в педагогической деятельности является креативность, высокая ответственность и творческая активность. Психосоциальные стрессы требуют компетентного психологического подхода, в связи с чем представляется необходимой разработка и реализация в школьной практике программы формирования психолого-педагогической культуры и педагогов, и учащихся, и родителей в рамках проекта «Психолого-педагогическая культура взаимоотношений в триаде учитель–ученик–родитель». Школа при поддержке ВГСПУ претендует на присвоение статуса региональной инновационной площадки.

Преимущество и сотрудничество школы и вуза может обеспечиваться в самых разных формах; современная школа становится платформой для успешной социализации обучающихся на уровне профессионального образования.

Литература

1. Стандарт профессиональной деятельности педагога (педагогическая деятельность в дошкольном, начальном общем, основном общем, среднем общем образовании) (учитель, воспитатель). – М.: ГБОУ ВПО МГППУ, 2013. – 36 с.

шерде мзгеріске ±шырап отыратын талдамалық қатаң нысандар арқылы қырсе-туте деген ±мтылысқа сқелді. Осы бағыттарға арналған еңбектерден М. Нарымбетовтың жер тартылысы сияқты салмақты бейнелер мен С. Атабеко-втың адам демі сияқты незік бейнелерін атап мтуте болады. Немесе, ±шқыр, алабажақ кеңістікті жылжытатын, кенепке бейнелеген С. Баялиевтің компо-зитциялары шексіз көзғалыс және ммірдің жаңа нысандарының пайда болуы идеяларын таңдайды.

Ср т%орлі объективті жағдайларға байланысты (б±рынғы орталықтың қысымдық есерінің болмауы, дербес мемлекеттің ішкі с±ранысы, сонымен бірге сыртқы нарықтың кең ауқымды с±ранысы) мнердің ер алуан деңгейдегі ±лттық идеяға деген қызығушылығын арттырды. Теуелсіз мемлекетке қажетті қырнекі қыркөм суреттік к±рылымдар (±лттық валюта, Елтаңба, монументалды м%осіндік кешендер, тарихи бейнелеу шығармалары) қалыптастыратын сеттен бастап, еркін шығармашылық ізденістерді ер суретшінің шығармаларынан қыреміз. Алайда, ең қызығы, ±лттық идея %онемі нон – конформистік мнер мкілдерінің концепциясына енуде, олар қазақтардың едеттегі д%онитанымдық т%осініктерін, т%оркілердің мз ерекшеліктерін, перформанстары мен объектілерін т±рақты ауыстыра пайдаланады.

Алайда 90-шы жылдардың екінші жартысындағы мнер саласында ±лттық су-ретшілер мектебінің кемеліне келуінің қуәсі болатын бір ерекшелігі де бар. Оны стильдердің қолтаңбаларының тенденциялары бағыттары мен дербес ерекшелік-терінің кең ауқымды болуынан қыреміз. ±зіндік ерекшеліктері, мзіндік к±ндылығы, танымал, сүйте т±рса да, стилистикалық және идеялық параметрлеріне келетін бол-са, м%олде қарама-қарсы т±лғалар да кездеседі. Авангардта, реализм де мте қызық арналарын тауып, жаңа кезеңге сыйсып отырады, жаңа т±рғыдағы абстрактілі кейіпкерлік қалыптасты, сонымен бірге сезімдік жағына незік импрессионистік бейнелеу мнері де мз қырермендерінің ж%орегінен орын табуда.

Кей жерлерде Қазақ даласындағы ммір салтын қабылдаудағы Кузнецовтік бағытын жалғастыра және дамыта отырып, З. Т%осіпов, Б. Табиевтер реалистік едет-гі±рыптарды ерікті т%орде т%осіндіреді. К%онделікті т±рмысқа тамырын тереңдетіп енгізген, олардың сюжеттері мазм±ны жағынан поэтикалық сезімталдылықпен тар-тымды болды. Нақты ммірсезімдерінің к%оші, тартып т±рып жібере салған кендір сияқты ±шатын экспрессивтік динамика З. Т%осіпованың натюрморттары мен дала-лық пейзаждарын толтырады, Б. Табиевтің суреттердегі орта ғысырлық қалалардың мешіттері мен тар қышелері, қонырқай қығлдір т%отін терізді ортадағы Шығыстың ж±мсақ ммірін сипаттайды. Осы суретшілердің қаламдары арқылы берілген, адам және табиғаттың ммірі мен с±лулығының к±пиясы, автор қызқарасының толғамды-лық сезімділігімен, мөңгілік, т±рақты және даланың алтын қықжигіне қығлдір аспанға қығлген к±ндылықтарды т%осінумен, дала т±рғындарының қонырқай келбеттерінің едемілігімен ерекшеленеді. Қазақтың есемдік – қолданбалы мнерінің тесілдері мен батыс – еуропалық поатимпрессионизмнің сабақтарын трансформация-лаудан келетін шарттылық есемдік едет – і±рыптары М. Қасымбеков пен Т.

мзгерістерді сзсіз т%орде қрсетеді, қп жағдайда оны ертерек сипаттайды, алдын алады, сол себепті елеуметтік т%лғаның даму динамикасын %йлестіреді және белгілі бір арнаға бағыттап отырады. Оның дамуының ер сатыларында алдыңғы қатарға т%орлі басым идеялар шығады. Халқымыздың кесібі бейнелеу және м%осін мнеріндегі 80-90-шы жылдардың соңындағы қалыптастырудың ішкі логикасы айрықша талап еткен идея-бейнелеу мнерін %лттық т%рғыдан дербес т%орде сипаттау идеясы болды.

Бейнелеу және м%осін мнері мз техникасы, технологиясы, елеуметтік қызмет т%рғысынан алғанда Батыстан скелінген бейнелеу мнерінің жаңа болса да, оның б%кіл жолы, ежелгі қайнар б%лағы бар қазақ мнерінің қуатты дйгегінің жаңа қйгерген б%лағы терізді %йлесе дамуға толы болды. Сюжеттер ғана емес, суретшілердің %лттық мінез-к%лқы, менталитеті, қоршаған ортаны т%осіну және бейнелеу тесілдері, тікелей немесе жанама т%орде бейнелеу және м%осін мнерінің сырттан келген тесілдерінің арасынан қп ғасырлық қшпелілік ммірге негізделген, мзіндік ерекшелігі бар %лттық сезімнің қайталанбас лебінің соғып т%руына ықпал етті. Кейінгі жиырмажылдықтардағы мнердің ерекшеліктері %лттық сана сезімнің парасаттылық, философиялық держесінің сапалық т%рғыдан алғанда мрлеуіне ықпал ететін, мнердің рухани толысуы мен жоғарғы кесібі деңгейінің %штасуы болды.

Кейінгі жылдар %шін таңғаларлық оқиға-қазақтың, т%оркілердің, жалпы шығыс архаикасын зерттеуге бағытталған %мтылыс болды. Өзіне тен ерекше сипаты бар, едеттегі д%ониетаным мен образдық т%рғыдан қиру саласына тереңдеп ену негізінде қалыптастырылған бейнелеу мифтері, д%ониені қркемсуреттік т%рғыдан мзгерту мнері, жас суретшілердің еңбектері арқылы қазақ мнерінде де пайда болды. Б. Бапишев, Г. Маданов, А. Есдеулетовтың шығармаларында ата-бабаларымыздың рухтарына деген %ндеулер, сананың ежелгі нысандарына деген тартымшылық, %лттық бастамалар мен рухани қздерге, сонымен қатар %лттық тарих және санамен ғана шектелмей, Жер шарындағы жалпы адамзаттық мрлеу жолымен танысуға %мтылыстар таңғаларлық тесілмен келтірілген.

Жиырма жылдық д%оние байлығының барлық реміздерін шоғырландыратын таңбалық бейнелеу шебері А. Сыдыханов ашады. Таңғаларлық бағыт – жарық шашатын бейнелеу нысаны мен рухтың ж%орек соғысы терізді энергиясынан ие тесілді байланыстыратын шығармаларын Е. Т%олебаев та ммірге ескелді. Т%орлі – т%ості фактуралық жапсыру мнері мен т%остілік байлықты қанықтыру шығармаларын А. Аканавтан қируге болады. Заттардың сарқылмас ішкі энергиясы мен к%шін к%шті қолдана тежеп отыратын экспрессивтік нысандар К. Д%йсенбаев еңбектерінен орын алады. Ырғақтың талдамалық ықшамдылығы мен ер т%остердің таңғалақтарының шамасы және оптикалық т%рғындар дел келтірген қатынастар арқылы д%оние К. Ахметжановтың шығармаларында мзінің %йлесімдік сйкестігіне ие болды.

Д%ониенің жан – жақтылығын шифрленген қп таңбалар арқылы т%осіндіруге %мтылыс, д%оние к%рылымына, оның байлықтарын шексіз м%л-

Медиева С.Х., Нұрланова С.С., Тұтқышева Ғ.Т., Ахметова И.А.

Қарағанды мемлекеттік университеті, Қазақстан

ӨЗІН-ӨЗІ ТАЛУ АРҚЫЛЫ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ БОЙЫНДА РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ҚАСИЕТТЕРДІҢ ҚАЛЫПТАСУЫ

Еліміздің болашағы ұрпақ тәрбиесінде, оқу процесінде өркениетті қоғам мен құқылы мемлекеттің, нарықты экономика кезеңінің қалыптасуы өскелең ұрпақтың рухани байлығы мен мәдениеттілігін, еркін ойлау қабілеті мен шығармашылық, кесібі біліктігі мен білімділігін керек ететіні белгілі.

Әрбір балаға жеке тұлға ретінде қарап, оның өзіне тән санасы, еркі, өзіндік әрекет жасай алатын ортасы бар екенін ескере отырып, оқушының білімге, ғылымға деген ынтасын арттыру, олардың ақыл-ой қабілетін, диалектикалық дүниетанымын, өмірлік мақсат-мүддесін айқындауға, жеке басының қасиеттерін дамытып оны қоғам талабына сай іске асыруға көмектесу мектеп өміріндегі үздіксіз оқу-тәрбие процесінің ғана жемісі болып табылады.

Оқыту процесі жүйесіндегі бастауыш мектеп оқушысының өзін-өзі тануды дамытып, білімді меңгертуге негіздеу болып табылады. Мектептегі арнайы ұйымдастырылған оқыту процесінде өзін-өзі тану іс-әрекеті құрылып және ол күрделі психологиялық білім бола отырып, оқыту процесінің өзімен қоса өрістейді [1].

Мектепке алғаш келген балалардың ой-өрісінде, сана-сезімінде кездесетін жеке ерекшеліктер олардың психологиялық даму жағдайларына байланысты. Өйткені барлық қабілет-қасиеттердің негізі мектепке дейінгі кезеңде қаланып, кейінгі жаста тереңдей түсетіні психология, педагогика, психофизиология ғылымдарында теориялық және тәжірибелік тұрғыдан дәлелденген. Атап айтсақ, А.Н. Леонтьев, Л.С. Выготский, М. Жұмабаев, Ж. Аймауытов, К.Д. Ушинский, В.А. Сухомлинский, М. Мұқанов, С. Балаубаев, Қ. Жарықбаев, А. Темірбеков, А.А. Любинская, Л.И. Божович, С. Рахметова, Ө. Сыдықов, Н. Айғабылов тағы басқа ғалымдардың барлығы да өз еңбектерінде оқушының психикалық дамуын ойдағыдай басқару үшін, оның бойындағы бар мүмкіндіктерін, ересек адамдармен және өз құрдастарымен қарым-қатынастарын жан-жақты зерттеу қажеттігін айтады. Ол үшін педагогиканың, психологияның және психофизиологияның жалпы заңдарын кіріктіре, үйлестіре қолдануға тура келеді. Себебі оқытудың психологиялық негіздерін білу әр оқушының өзін-өзі тану деңгейін дұрыс саралауға да көмектеседі. Ал, оқушыны тұлға ретінде жан-жақты зерттеп білу – оның даму бағытын айқындаудың басты шарты. Сондықтан да қазіргі педагогикалық психологияның оқушының саналы әрекетіне мән бере бастауының бір себебі осында. Біз өзімізді түсінуді үйренгіміз келеді. Тұлғалық қасиетіміз қалай қалыптасады? Адамдардың бізге ықпалы қандай? Біз күнделікті өмірдің түйткілінен арылу үшін өзімізді қалай танып, білуіміз керек? Өзімізді танығаннан

кейін ғана, өзгелерді түсініп, өмірді танитын боламыз, тек сонда ғана алға қойған мақсатымызға жетеміз [2].

Өзін-өзі танудың алғашқы қадамы: өзін-өзі тану, өзінің істеген ісінің салдарын білу, оны саналы түсіну. Біз өзімізді тануды ойымызды, ісімізді, өзгелердің бізге қарым-қатынасын саналы түсінуден бастаймыз. Өзін-өзі тану арқылы жеке тұлғаның бойында рухани-адамгершілік қасиеттердің қалыптасып, дамуын қамтамасыз етуімен, адамзаттың табиғатпен үйлесімділікке дамуын сезіндірумен айқындалады. Өзін-өзі тану бастауыш буында оқитын жеке тұлғаның рухани-адамгершілігін дамытуда, оның бойында жалпы адамзаттық құндылықтарды қалыптастыруда ең маңызды орын алады, адамгершілікке тәрбиелеудің негізі, қарым-қатынас жасау мен дүниетанудың құралы, баланың зердесі мен шығармашылығын дамытудың арнасы. Ол арқылы оқушы қоршаған ортаны таниды, ұлттық мәдениетті, дүниетанымды сезіне бастайды, өзіндік пікірі қалыптасады, өзін-өзі танудың қарапайым қадамдарын жасай алады.

Өзін-өзі тану әңгімелесуге, шындықты бірлесе іздестіруге, білімді бірге игеруге, өздік шығармашылықты, ішкі белсенділікті оятуға бағытталған. Жеке тұлғаның бойында жақсы көру, бейбітшілік, әдептілік, шыншылдық, аяушылық, адалдық, имандылық, сыйластық, достық, сүйіспеншілік, кішіпейілділік, жанашырлық, жақсылық жасау, әділеттілік, елжандылық, ізеттілік, сенім, махаббат, қайырымдылық, қамқорлық жасау сияқты құндылықтарды қалыптастыру көзделген. Өзін-өзі тану психологиялық, педагогикалық, философиялық ғылым негіздеріне сүйене отырып, мына міндеттердің орындалуын көздейді:

- жеке тұлғаның «Менің» (өзімшілдігін емес) ояту;
 - қоршаған ортасына деген қызығушылығын ояту;
 - негізгі рухани-адамгершілік категорияларына көңіл аударту;
 - балалардың бойында әлем және адамзат туралы түсінік қалыптастыру;
 - өзінің адамгершілік мінез-құлықтарына баға беру мүмкіндіктерін;
- танымдық белсенділігін арттыру.

«Өзін-өзі тану» жоғары психикалық функциялар дамуының бастамасы болып саналады, ол адамға тек ішкі әлемін ғана көрсетуге емес, сол әлемде өзін көрсете білуіне мүмкіндік береді. Яғни, адам жеке тұтас жүйе ретінде, қандай жағдайда болса да өзімен өзі қала білуі. Бірақ, А.Н. Леонтьев бұл проблеманы «тұлға психологиясында жоғары мәнді мәселе ретінде қарастырады, тұтастай шешімін таппаған, ғылыми-психологиялық анализден алмақ» деп бағалаған [3].

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Базарова Т.М. КАСУ жаршысы №3 – 2007
2. Джакупов С.М. Психология познавательной деятельности. – Алматы, 1992- ж
3. Тілеуова С. Жеке тұлғаның құндылық бағдар жүйесінің танымдық мәні. – Ізденіс – 1998ж

Әнердің қыркөмдік кейіпкерлеріне д%онитанымының қандай ойлары, сезімдері мен қызқарастары ж%өзеге асырылатынын т%өсінуге бағытталған ±мтылыс, есіресе деуірлер тоғысында, медениет кезеңдері алмасар сөттерде ерекше орын алады. Осыған орай ХХІ ғасырдың табалдырығын аттай отырып, біз үткен ХХ ғасырдың 90-шы жылдары Қазақстанның қыркөм үнеріне не ежелгені, сол қыркөм үнерге біздің қандай %өлесіміздің бар екендігі туралы ойланбай т±ра алмаймыз. Өткен ж%өзжылдықта т%өрлі жаңалықтармен қатар дербес медени феномен ретінде кесібі қыркөмүнер мен м%өсін үнерінің ±лттық мектебі қалыптасты және үмірден үз орнын тапты.

Србір үткен тарихи деуірдің ғажайып қыріністерін сақтаған қазақ халқының қыркөмүнерлік і±ламасы ХХ ғасырда ер қырынан қырінудің жаңа м%өмкіндіктеріне ие болды. Еуропадан келген ақс%өейіктік станоктық м%өсін үнері мен майлы боямен кенепке сурет салудың техникасы, технологиясы, едістері болды. Қыркөмүнер мектебінің аяқтан т±руының негізгі парадоксы үнердің сырттан келген т%өрлерінің дербес %өлттық медениеттің рухани ±ясында біртіндеп қайта оралуы, толығы дережесінде 90 жылдары жеткен сана сезімнің ±лттық типіне пара-пар қыркөмүнер тілін к±ру болды.

Біздің ±лттық медениетіміздің, бір жағынан алғанда таныс, ал сонымен қатар %өнемі болжалуы м%өмкін емес жағдайы – к%өрделі араласулар мен м±ара есерлердің, бастан кешірген қиысулар мен т%өйісулердің, сонымен қатар қыркөмүнер мен м%өсін үнері т%өрінде қырініс беретін ±лттық сезіміміздің нетижесі. Белкім соның нетижесі болар, 90-шы жылдардағы қазақ үнерінің жалпы ауқымын қыру %өшін, сонымен қоса, сол үнердің қыркөмсуреттік процестерге есерін С. Кастеев пен А. Исмаиловтардың шығармашылығындағы алғашқы қадамдармен бірге келіп, ері қарай Х. Наурызбаев, М. Кенбаев, С. Мембеев, К. Телжанов, Г. Исмаилова, С. Айтбаев, Т. Тоғысбаев және басқа да қыптеген суретшілердің үнерінде жалғаса отырып, қазақ сурет үнеріне енген рухани басымдықтар стилдік қыріністердің аса бай қырларының ішінде бола отырып -ақ сирек кездесетін т±рақтылыққа ие болды.

Србір тіршілік иесі мен оны қоршаған орта арасындағы незік және рухани %өйлесімділікті, қазақ ±лтының табиғат – анамен, сонымен қатар елеменен бірт±тастығын, жақындығын қырсетуге бағытталған, ±мтылысын, адамның рухани және ішкі д%ониеcін білуге деген қызығушылығын, меңгіліктің бір буыны – қас қағым сөттің едемілігіне, к±ндылығына с%өйсіну, жалпыға белгілі ж%өйеге ерекше жолмен ену және д%онитанымының басқа да қырларын суреттеу – міне осылар, қазақ суретшілерінің еңбектерінен байқалатын рухани едеті±рыптық қыріністер.

Медениет елеуметтік және саяси оқиғаларға тікелей және делме-делтеуелді болмағанымен, қоғамдық сананың нысандарының бірі болып табылады. Қыркөмсуретті нысандар үз тілімен %өнемі адам сезіміндегі шамалы болсын үзгерістерді, оның рухани д%ониеcін қырсетіп отырады. Әнер үзінің меңерлеу к±ралдары мен тесілдері ж%өйесінде адам үміріндегі, оның ішкі д%ониеcіндегі

го анализа по проблеме зависимости результата учебно-поискового процесса от структуры организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; анализ прогноза развития зависимости результата учебно-поискового процесса от структуры организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики.

Определённые методы планирования должны отразить три главных направления: 1) установление всеобщей схемы процесса исследования; 2) определение метода развития процесса моделирования проблемы; 3) выделение формы заданного прогноза. В первом случае происходило выделение: субъекта организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; обобщённой организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; средств организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; технологии организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; предмета организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; контрольной организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики; продукта организации исследовательских умений студентов при изучении курса высшей математики.

В последующих этапах: определении метода развития процесса моделирования проблемы и выделении формы заданного прогноза применяются элементы психолого-педагогического системного анализа и теории поэтапного формирования умственных действий, направленных на эффективное решение поставленной проблемы исследования. В целом это позволяет определять активного начального субъекта исследовательских умений, владеющего всеобщей структурой исследовательских умений, направленной на формирование всеобщего пространства исследовательско-коммуникативной деятельности в различных формах смыслообразующего образа обобщённого Мира.

Шарзадин А.М., Орынбек Ш.К.

*Е.А. Бикетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті,
Қазақстан Республикасы*

ҚАЗАҚСТАН БЕЙНЕЛЕУ «НЕРІНІ» СМБЕБАП ТАҚЫРЫБЫ, МАЗМҰНЫ МЕН ҚЫР-СЫРЛАРЫ

Қазақ халқы інер мен мәдениетке үте бай халық. Еліміз ежелден-ақ інерге ерекше қиып білген, соның арқасында бізге, еліміздің болашақ %міт артарларына халқымыздың мол қазынасы аманатпен жеткен. Бізге жеткен мол інер байлығының ішінде бейнелеу інері үзініп мазмұны мен қыр-сырларының арқасында қоғамда ерекше орын алады.

К.п.н. Токмазов Г.В.

*Государственный морской университет имени адмирала Ф.Ф. Ушакова,
Россия*

ПРОЕКТИРОВАНИЕ ПЕРСПЕКТИВ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ ПО ПРОБЛЕМЕ ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ УМЕНИЙ

Проблема организации планирования научных исследований ориентируется на современные модели организации производства любой формы, направленной на представление всего процесса научного поиска. Методы планирования должны отражать три главных направления: 1) установление всеобщей схемы процесса исследования; 2) определение метода развития процесса моделирования проблемы; 3) выделение формы заданного прогноза. В целом это позволяет определять активного начального субъекта исследовательских умений, владеющего всеобщей структурой исследовательских умений.

Выделенная система требований начинается с развития первой проблемы, которая определяет условия подготовки студентов к организации исследовательских умений в процессе изучения курса высшей математики. Это направление устанавливает следующие этапы исследований: организация констатирующего анализа по проблеме подготовки студентов организации исследовательских умений в процессе изучения курса высшей математики; определение условий формирования модели воспитания студентов к организации исследовательских умений в процессе изучения курса высшей математики; анализ организации контрольной проработки студентов к организации исследовательских умений в процессе изучения курса высшей математики; организация сравнительного процесса по проблеме эффективности структуры исследовательских умений студентов в процессе изучения курса высшей математики; анализ прогноза развития формирования исследовательских умений курсантов в процессе изучения курса высшей математики.

Определённая система проработки организации планирования научных исследований устанавливает второе направление решения научной проблемы: исследование обобщённых исследовательских умений студентов в процессе изучения курса высшей математики. При этом совершаются следующие этапы: организация констатирующего анализа по проблеме обобщённых исследовательских умений студентов в процессе изучения курса высшей математики; определение условий формирования модели воспитания студентов к организации обобщённых исследовательских умений в процессе изучения курса высшей математики; анализ процесса контрольной проработки студентов к организации обобщённых исследовательских умений в процессе изучения курса высшей математики; организация сравнительного процесса по проблеме эффективности структуры обобщённых исследовательских умений.

